

clas ohlson

Årsredovisning 2008/09

Innehåll

ÅRET I KORTHET	1
VD HAR ORDET	2
STRATEGISK INRIKTNING	4
MARKNADSÖVERSIKT	8
VERKSAMHETEN	12
Varumärket och vår marknadsföring	12
Försäljningskanaler	16
Inköp och sortiment	20
Egna varumärken	21
Logistik, IT och säkerhet	22
Risker och osäkerhetsfaktorer	24
AKTIE OCH ÄGARE	28
HÅLLBAR UTVECKLING	34
Viktiga steg för en långsiktigt hållbar verksamhet	34
Våra medarbetare och Clas Olson-andan	36
Vårt socialt ansvar och arbete för mänskliga rättigheter	40
Vårt ansvar för miljön	44
Clas Ohlsons GRI-profil	48
ÅRSREDOVISNING	
Förvaltningsberättelse	50
Fem år i sammandrag	54
Kommentarer till femårsutvecklingen	55
Koncernens resultaträkning och kassaflödesanalys	56
Koncernens balansräkning och förändring i eget kapital	57
Moderbolagets resultaträkning och kassaflödesanalys	58
Moderbolagets balansräkning och förändring i eget kapital	59
Redovisningsprinciper och noter	60
Årsredovisningens undertecknande	72
Revisionsberättelse	73
BOLAGSSTYRNINGSRAPPORT	74
Internkontroll	76
STYRELSE	78
LEDANDE BEFATTNINGSHAVARE	79
RESULTAT PER KVARTAL	80
DEFINITIONER	80
ADRESSER	81

Clas Ohlson i korthet

Clas Ohlson är ett detaljhandelsföretag med försäljning i Sverige, Norge, Finland och Storbritannien. Vid verksamhetsårets slut fanns 106 butiker och distanshandel. Vi erbjuder ett brett sortiment inom bland annat el & elektronik, mobiltelefoni, dator-tillbehör, hifi/stereo, verktyg, hushåll, hem och förvaring. Vi har 15 000 olika produkter i vårt sortiment. Företaget är noterat på den nordiska börsen. Huvudkontor och distributionscentral finns i Insjön i Sverige. Vår försäljning uppgår till mer än 4,9 miljarder kronor och vi har totalt cirka 3 100 medarbetare.

Stark inköpsorganisation med lång erfarenhet

Clas Ohlson har under de senaste 90 åren byggt upp en gedigen inköpskompetens, lång erfarenhet och ett brett nätverk av leverantörer. I takt med att vi växer kan vi köpa in ännu större volymer till ännu bättre priser vilket ökar vår konkurrenskraft ytterligare.

En effektiv distribution

I Insjön i Dalarna ligger en av Sveriges mest effektiva logistikankläggningsanläggningar. Härifrån lagras, sorterar och levererar vi varor på ett effektivt sätt till över 100 butiker i fyra länder. Under verksamhetsåret blev Clas Ohlson nominerade till både Postens logistikpris och Schenkers logistikpris.

Centralt belägna butiker och distanshandel med prisbelönad service

Clas Ohlson hade vid verksamhetsårets slut 106 butiker i Sverige, Norge, Finland och Storbritannien och distanshandel i Sverige och Norge. Vår etableringsstrategi utgår ifrån inriktningen att våra butiker ska ligga i centrala lägen där människor rör sig i sin vardag. Vi lägger stor vikt vid vår företagskultur och serviceanda som vi fick flera utmärkelser för under verksamhetsåret, bland annat för bästa kundtjänst, både i butik och via telefon.

Vi löser våra kunders praktiska små problem

Allt arbete som görs inom Clas Ohlson är inriktat på att hjälpa våra kunder att lösa sina praktiska små problem och att göra vardagen lite enklare. Det är mycket som måste fixas i hemmet, stort som smått, och Clas Ohlson kan på ett smidigt sätt hjälpa till att lösa de behov som uppstår löpande.

clas ohlson

Delårsrapporterna för 2009/10 offentliggörs följande datum

Första kvartalet (maj-juli)	10 september 2009
Andra kvartalet (aug-okt)	9 december 2009
Tredje kvartalet (nov-jan)	10 mars 2010
Bokslutskommuniké 2009/10	10 juni 2010

ÅRSSTÄMMAN

Årsstämman för verksamhetsåret 2008/09 hålls lördagen den 12 september 2009 i Insjön. Kallelse skickas till samtliga aktieägare som är registrerade i slutet av juli 2009. Kallelsen finns också på vår hemsida www.clasohlson.se under "Finansiell information" – "Koncernen". I kallelsen finns bland annat dagordning och information om hur man anmäler sig.

Styrelsen har beslutat föreslå årsstämman att utdelningen för 2008/09 blir 3,00 kronor per aktie (föregående år 5,00 kronor).

Clas Ohlson AB (publ), organisationsnummer: 556035-8672

Årsredovisning första maj 2008 till sista april 2009.

Clas Ohlsons värld

SVERIGE

FINLAND

För mer utförlig beskrivning av våra butiker och deras placeringar, se vår hemsida www.clasohlson.se

	Sverige och Storbritannien	Norge	Finland
Antal butiker	50+2	38	16
Andel av koncernens försäljning			
Andel av koncernens antal anställda			
Startår	1918 (SE) 2008 (UK)	1985	2002

Historien om Clas Ohlson

Clas Ohlson, som var mycket intresserad av tekniska produkter, startade företaget i Insjön 1918 som ett post-orderföretag. Produktkatalogen, som på den tiden var på ett fåtal sidor, utvidgades allteftersom och har under årens lopp varit en inspirationskälla för generationer av kunder. Företaget växte sedan för varje år, och Clas själv var aktiv i verksamheten under hela sitt liv.

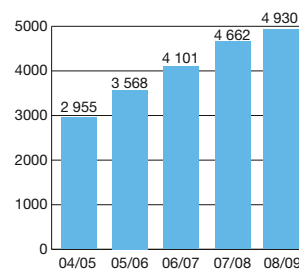
Året i korthet

- Försäljningen uppgick till 4 930 Mkr (4 662 Mkr)
- Rörelseresultatet uppgick till 503 Mkr (578), vilket motsvarar en rörelsemarginal på 10,2 procent (12,4 procent)
- Vinst efter skatt uppgick till 365 Mkr (422 Mkr).
- Vinst per aktie uppgick till 5,62 kr (6,43 kr)
- Utdelningen föreslås vara 3,00 kr per aktie (5,00 kr)
- Etablering av 20 nya butiker
- Etablering i Storbritannien

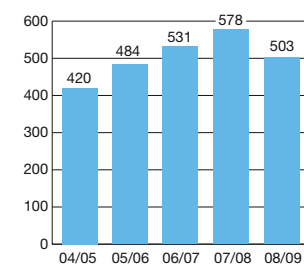
Nyckeltal	2008/09	2007/08	Förändring
Nettoomsättning, Mkr	4 930	4 662	6 %
Rörelseresultat, Mkr	503	578	-13 %
Resultat före skatt, Mkr	504	588	-14 %
Resultat efter skatt, Mkr	365	422	-13 %
Rörelsemarginal, %	10,2	12,4	-2,2
Avkastning på eget kapital, %	24,4	29,4	-5,0
Avkastning på sysselsatt kapital, %	32,6	41,8	-9,2
Soliditet, %	58,1	68,4	-10,3
Vinst per aktie, kr	5,62	6,43	-13 %
Utdelning per aktie, kr	3,00*	5,00	-40 %
Totalt antal butiker	106	86	23 %
Antal årsanställda	1 927	1 801	7 %

* Föreslagen utdelning

Försäljning, Mkr

Rörelseresultat, Mkr

Ett händelserikt år

Ett händelserikt år

På vägen tillbaka till Insjön från vår butiksöppning i Manchester den sista dagen i april gick tankarna till året som gått. Hur summerar man på ett kortfattat sätt ett så intensivt och händelserikt verksamhetsår?

Ett verksamhetsår som inleddes med 90-årsfirande, då vi samlade alla anställda för att fira vår fina historia och slå an takten för de kommande 90 åren. Jag tror inte att många då anade att vi bara några månader senare skulle uppleva ett sammanbrott på de finansiella marknaderna världen över som dragit ned ekonomin i en lågkonjunktur. En nedgång på marknaden som drabbat många och även har satt sina spår i våra siffror. För även om vi säljer produkter som behövs i vardagen, oavsett konjunktur, har också vi påverkats av den kraftiga avmattningen i detaljhandeln.

Ett högt tempo

Under verksamhetsåret har tempot varit högt för att hantera lågkonjunkturen men framförallt för att göra Clas Ohlson större och ännu bättre. Jag är övertygad om att det är nödvändigt i en allt hårdare konkurrens och jag vet att det är omöjligt utan en stark organisation. Medarbetarna har under året

hanterat förändringar och händelser på ett fantastiskt sätt. Jag har imponerats av att se medarbetare, som arbetat på Clas Ohlson under lång tid, ta sig an nya utmaningar med samma nyfikenhet och stolthet som vore det första dagen på jobbet. Samma tillförsikt känner jag när nya medarbetare kommer in i företaget och tillför ny kunskap och erfarenheter till vår verksamhet. Det som förenar oss alla är en passion för att utveckla företaget och ge våra kunder det där lilla extra som gör deras vardag lite enklare.

Det är hos medarbetarna som hjärtat och magin inom Clas Ohlson finns, men det är svårt att utläsa i en årsredovisning. Det speglas bättre i utmärkelser som bästa kundtjänst och nomineringar till årets butikskedja och årets logistikföretag. Uppmärksamhet som gör att det varit lätt att gå och bli självgod men det tillåter inte vår kultur. Istället tar vi det som en klapp på axeln och fortsätter på den inslagna linjen och anstränger oss ännu hårdare för att tillfredsställa våra kunder.

Från strategi till handling

Clas Ohlson ska bli ett europeiskt detaljhandelsföretag. Vi bedömer att vårt affärskoncept är gångbart och särskiljande på europeisk basis och därmed innehåller en betydande potential för fortsatt tillväxt med god lönsamhet. För att nå målet har vi identifierat tre viktiga utvecklingsområden: tillväxt och expansion, utveckla och stärka organisationen samt förenkling och effektivitet. Jag ska kort redogöra för vad vi åstadkommit inom dessa områden under året.

Tillväxt och expansion

Vi har lanserat Clas Ohlson i Storbritannien, vår första marknad utanför Norden. Vi har därmed tagit steget in på en marknad som är dubbelt så stor som de nordiska marknaderna är tillsammans. Vi har fått ett positivt bemötande från kunderna i våra båda butiker, men vi har respekt för att det tar tid att bygga ett varumärke på en helt ny marknad som dessutom är hårt drabbad av lågkonjunkturen.

Vi har också gjort en stor ansträngning för att utveckla både försäljnings- och marknadskommunikation ytterligare, för att på så sätt förstärka vår marknadsposition som vardagens problemlösare på våra hemmamarknader. Vi har öppnat fler butiker för att komma närmare våra kunder. Vi har även lanserat ett nytt butikskoncept som ska göra det ännu mer attraktivt för

kunderna att handla hos oss samt gett ut en ny värkatalog som gör oss mer flexibla när det gäller produktnyheter och prissättning.

Utveckla och stärka medarbetarna i företaget

Vi har utvecklat vår egen skola, Clas Ohlson Academy, för att stärka och utveckla Clas Ohlson-andan. Engelska medarbetare har varit på Insjöinskolning och medarbetare i Kina har besökt oss i Dalarna och utbildats kring Clas Ohlsons värderingar. Flera av våra duktiga medarbetare på våra hemmarknader har även arbetat i de nyöppnade engelska butikerna och skaffat sig kunskaper och erfarenheter som de tar med sig tillbaka hem.

Vi har utvecklat våra arbetsprocesser och strukturer. Nya roller har införts som ett led i att kunna expandera till nya länder och för att få stordriftsfördelar i allt från inköp till logistik, försäljning och marknadsföring. Vi har också rekryterat ett flertal nya medarbetare från internationellt framgångsrika handelsföretag, vilket tillför viktig erfarenhet och genomförandekraft till organisationen.

Förenkla och effektivisera

Vi bygger nu en av Skandinavien modernaste och mest effektiva logistikanläggningar i Insjön. Investeringen, på över 600 miljoner kronor, gör att vi kan lagra och distribuera varor till över 150 butiker med hög effektivitet.

Även i butiksledet har vi under året arbetat intensivt med att öka effektivite-

ten. Försäljningen i jämförbara butiker minskade med 7 procent under året som en direkt följd av lågkonjunkturen och den kraftiga avmattningen i detaljhandeln. Genom ändrad schemaläggning och i vissa fall även ändrad sysselsättningsgrad ökar vi produktiviteten successivt och anpassar bemanningen till det konjunkturläge vi befinner oss i.

När det gäller vårt ansvar för miljön arbetar vi långsiktigt, tillsammans med våra logistikpartners, för att hitta nya sätt att minska vår miljöpåverkan, bland annat genom att öka den andel av godset som transporteras på järnväg.

För att komma närmare vår viktigaste inköpsmarknad i Asien har vi öppnat ett inköpskontor i Shanghai för egna inköp som komplement till inköp via handelsagenter. Genom att vara nära våra leverantörer kan vi fördjupa samarbetet. Vi får samtidigt en bättre kontroll över att våra leverantörer uppfyller våra krav på miljö och etik och följer vår uppförandekod. Vårt ansvar för människa och miljö ska genomsyra hela vår organisation.

Omsättningsrekord och stora investeringar för framtiden

Trots lågkonjunkturen presterade vi ännu ett omsättningsrekord med en försäljning på nästan 5 miljarder kronor. En lägre konsumtion pressade försäljningen i jämförbara butiker vilket höll tillbaka årets resultat. Vinsten, på drygt en halv miljard kronor före skatt, var den tredje högsta i företagets historia, men lägre än föregående

år. Lågkonjunkturen till trots har vi fortsatt att investera inom områden som är viktiga för framtiden: fler butiker, nya marknader och en utbyggd distributionscentral. Dessa satsningar stärker Clas Ohlson långsiktigt och är något som vi kommer att kunna dra nytta av när ekonomin småningom ljusnar igen.

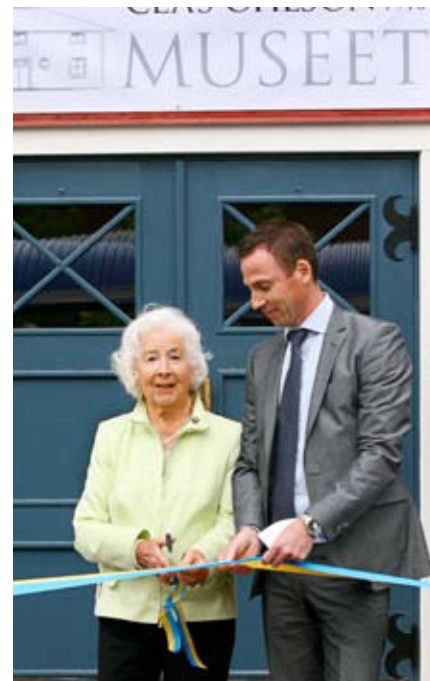
Även om jag är ödmjuk inför den pågående expansionen i Storbritannien så är känslan fantastisk när de brittiska kunderna säger till oss att Clas Ohlson är ett helt nytt koncept som de hittills saknat. När de sedan lovordar oss för vårt sortiment och vår service, känns det tryggt att få höra samma sak som hemma fast på ett nytt språk. Det inspirerar och motiverar oss alla inför framtiden.

Jag vill avslutningsvis rikta ett stort tack till alla medarbetare som är med och bidrar till att möta en spännande framtid, till alla kunder som varje dag ger oss sitt förtroende och till alla aktieägare som, liksom jag, vill vara med på Clas Ohlsons resa ut i Europa.

Insjön i juni 2009
Klas Balkow

Invigningen av den första butiken i Storbritannien i Croydon, London i november 2008 skedde på traditionsenligt vis. Bandet klipptes av Björn Haid, styrelseledamot och barnbarn till grundaren Clas Ohlson, Anders Moberg, styrelsens ordförande och Klas Balkow, vd och koncernchef.

Ett Clas Ohlson-museum öppnades under året där besökarna kan se och minnas företagets utveckling, kataloger och produkter under de senaste 90 åren. Museet invigdes av Clas Ohlsons dotter, Mary Haid, tillsammans med Klas Balkow, vd och koncernchef.

Vision, affärsidé, mål och strategier

Clas Ohlsons vision är att utveckla en europeisk detaljhandelskedja med hög lönsamhet och god värdetillväxt för våra aktieägare.

Det finns en betydande potential att fortsätta växa på både nya och befintliga marknader och att utveckla Clas Ohlson till ett europeiskt detaljhandelsföretag. Affärskonceptet bedöms vara konkurrenskraftigt och särskiljande på europeisk basis, vilket möjliggör expansion till ett antal nya marknader framöver.

Ett förändringsarbete pågår för att ge Clas Ohlson en ännu tydligare position på marknaden. Arbetet innefattar bland annat implementering av nya butikskoncept och vidareutveckling av sortiment och marknadskommunikation. Detta tillsammans med en förstärkning av organisationen skapar förutsättningar för en fortsatt hög tillväxttakt med expansion till nya marknader och ökad försäljning i befintliga butiker.

Affärsidé

Vår affärsidé är att göra det smidigt för människor att lösa vardagens praktiska små problem.

Affärsidén baseras på grundaren Clas Ohlsons ursprungliga motto "Vi ska sälja rejäla produkter till låga priser med rätt kvalitet efter behov."

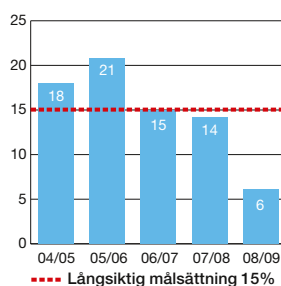
Vision och mål

Vi vill utveckla en stark europeisk detaljhandelskedja med hög lönsamhet och god värdetillväxt för våra aktieägare. Detta ska ske genom att vara det självklara valet för människors praktiska problemlösning i vardagen.

Försäljningstillväxt 15 procent

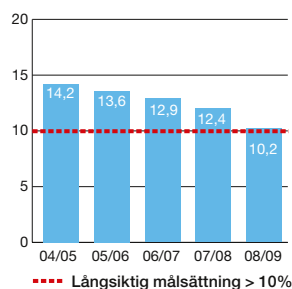
Koncernens långsiktiga målsättning är

Försäljningstillväxt, %

en årlig försäljningstillväxt på 15 procent. Målet mäts som genomsnittlig årlig ökning i försäljningen under fem år. Försäljningstillväxten på 15 procent ska uppnås genom ökad försäljning i befintliga säljkanaler och genom fortsatta nyetableringar på såväl befintliga som nya marknader. Försäljningen ökade med 6 procent och försäljningstillväxten för den senaste femårsperioden har i genomsnitt legat på 15 procent.

Rörelsemarginal, %

Rörelsemarginal över 10 procent

Målet för lönsamheten är en rörelsemarginal om lägst 10 procent. Clas Ohlsons resultat kommer att variera mer under kommande år till följd av ökade investeringar, bland annat i samband med inträde på nya geografiska marknader. Under verksamhetsåret 2008/09 uppgick rörelsemarginalen till 10,2 procent. För den senaste femårsperioden har den genomsnittliga rörelsemarginalen uppgått till 12,7 procent.

Strategier

Ett prisvärt och attraktivt sortiment

Vårt sortiment ska vara anpassat och inriktat på att möta kundens behov i vardagen. Produkterna ska vara prisvärda med rätt kvalitet efter behov. Clas Ohlsons sortiment ska vara mångsidigt och innehålla smarta och prisvärda lösningar på människors praktiska vardagsproblem.

Hög service

Vi ska ge hög service via hjälpsam och kunig personal som guidar till enkla lösningar. Våra medarbetare ska ha en bred och grundläggande kunskap om sortimentet.

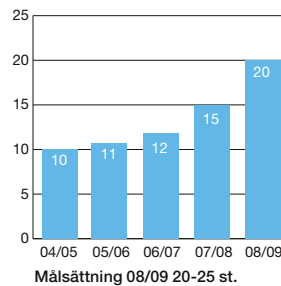
Lättillgängligt

Vi ska finnas i attraktiva lägen där människor rör sig i sin vardag. Kunden ska uppleva att det är smidigt att lösa vardags-

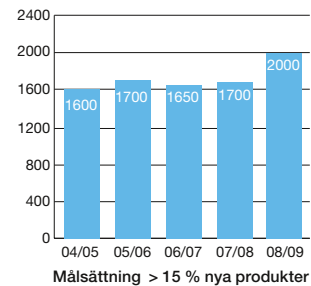
gens praktiska små problem hos oss. Våra butiker ska företrädesvis ligga i starka centrala köpcenter. Under verksamhetsåret öppnades 20 nya butiker jämfört med 15 föregående år.

Antal nya butiker

För första gången i Clas Ohlsons historia har företaget gett ut en värkatalog som komplement till katalogen som traditionsenligt getts ut på sensommaren varje år. Detta ger ökad flexibilitet gällande anpassning av både sortiment och priser.

Antal nya produkter

Ansvar för människa och miljö

Vi tar ansvar för vår egen verksamhet och vår påverkan på människa och miljö. Vi ställer krav på våra leverantörer gällande arbetsvillkor, arbetsmiljö och miljöpåverkan.

Delmål

Som ett led i att uppfylla våra mål har vi ett antal delmål gällande marknadsposition, nöjda kunder och medarbetare, logistik och hållbarhet.

Förstärka varumärket Clas Ohlson

Varumärket Clas Ohlson uppfattas redan i dag som starkt i Sverige och Norge. I Finland och Storbritannien är kännetecken lägre, vilket beror på att företaget haft verksamhet där under kortare tid. Varumärket ska stärkas ytterligare genom fortsatt utveckling av företagets marknadsföring, inte minst på nya marknader där företaget inte är känt sedan tidigare.

Anpassa och utveckla sortimentet

Vi ska erbjuda våra kunder ett brett och attraktivt sortiment. Därför förnyas 10–15 procent av sortimentet varje år genom att nya produktområden tillförs samt genom kompletteringar och utbyten inom befintliga områden. Bredden i sortimentet ska behållas eller utökas samtidigt som vissa dubletter i sortimentet, dvs. likvärdiga varor fasas ut ur sortimentet. En större variation mellan katalog och butik kommer att förekomma, bland annat för att kunna arbeta mer med säsongsinriktat sortiment och beställningsvaror.

Årets kataloger innehöll nästan 2 000 nya produkter jämfört med 1 700 föregående år. Detta innebär att 17 procent av katalogsortimentet har förnyats sedan föregående år. Många nya produkter och produktlinjer har tillkommit, bland annat inom datortillbehör, båttillbehör och hushåll.

Clas Ohlson kompletterar välkända varumärken med en bas av icke kända varumärken samt egna märkesvaror som Clas Ohlson, Cotech, Cocraft, Coline, Exibel med flera. Målet är att andelen egna varumärken ska svara för minst 25 procent av försäljningen. Vid verksamhetsårets slut var andelen drygt 20 procent.

Hög servicegrad

Servicegraden i både butik och distanshandel är hög. Detta är möjligt genom integrerade och automatiserade logistik- och försäljningssystem. Vår erfarenhet är att servicegraden i butikerna, det vill säga att varan finns i butiken när kunden vill köpa produkten, överstiger 95 procent.

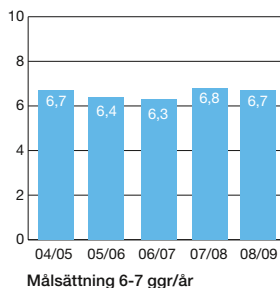
Lageromsättningshastighet

6–7 gånger i distributionscentralen
Lager binder kapital, vilket innebär att en hög lageromsättningshastighet är ett viktigt effektivitetsmått. Målet är en lageromsättningshastighet på 6–7 gånger i distributionscentralen.

Under verksamhetsåret uppgick distributionscentralens lageromsättningshastighet till 6,7 gånger mot 6,8 gånger föregående verksamhetsår. Det innebär att vi byter ut hela lagret oftare än varannan månad.

Lageromsättningshastighet, distributionscentralen

Lageromsättningshastighet i butikslager

I våra butiker består varulagret i huvudsak av produkterna som finns i butiken. Målet är en lageromsättningshastighet på 8-10 gånger i butikslager. Våra stora butiker klarar målsättningen 8-10 gånger per år, medan de mellanstora har individuella mål utifrån den årliga försäljningen.

Nöjda och trygga kunder

God kundservice är centralt i Clas Ohlsons affärskoncept. Samtliga medarbetare i våra butiker utbildas i att hantera reklamationer. Vår kundtjänstpolicy är inriktad på att varje kundkontakt ska präglas av

ödmjukhet och servicevilja. Målet är en nöjd kund efter varje kontakt. Som en extra trygghet tillämpar vi 30 dagars öppet köp/ångerätt för såväl butikskunder som distanshandelskunder. Vi är övertygade om att god kundvård är ett av framtidens viktigaste konkurrensmedel, och strävar därför kontinuerligt efter att bli ännu mer professionella i våra kundkontakter.

Motiverade, kunniga och engagerade medarbetare

Vår satsning på medarbetarna märks bland annat på den relativt låga personalomsättningen i koncernen. Bland heltidsanställda uppgick personalomsättningen under verksamhetsåret till 8,8 procent (föregående år 9,0 procent).

För våra medarbetare på huvudkontoret och distributionscentralen i Insjön var personalomsättningen under samma period 2,1 procent (föregående år 1,9 procent). Alla nya fast anställda medarbetare inleder sin anställning med en introduktionsutbildning i Insjön i syfte att skapa en gemensam värdegrund baserad på servicekänsla. Antalet utbildningstimmar i koncernen uppgick till 56 123 timmar jämfört med 69 630 timmar föregående år.

Under året fick Clas Ohlson utmärkelser för bästa service i både butik och via telefon och Internet. Serviceandan och företagskulturen säkerställs genom en gedigen utbildning i Insjön i Dalarna för alla nyanställda.

Ansvar för människa och miljö

Vi ska erbjuda våra kunder kvalitativa och prisvärda produkter samtidigt som vi bidrar till en hållbar utveckling för människan och miljön. Clas Ohlsons övergripande miljömål är att, tillsammans med våra leverantörer, minska utsläppen av koldioxid med 30 procent per tonkilometer fram till och med 2020. Våra kunder ska också kunna känna trygghet att de produkter vi säljer har tillverkats under acceptabla förhållanden med hänsyn till människa och miljö. Målet är att besöka samtliga tillverkare minst vartannat år. Under verksamhetsåret har Clas Ohlson gjort 357 fabriksrevisioner för att kontrollera att vår uppförandekod följs.

En svagare detaljhandel präglad av den globala lågkonjunkturen

Detaljhandeln i Sverige, Norge, Finland och Storbritannien påverkades negativt av den kraftiga inbromsningen i konjunkturen som blev tydlig från och med september 2008. Även om Clas Ohlson säljer produkter som behövs i vardagen har försäljningen påverkats negativt av den svagare detaljhandeln.

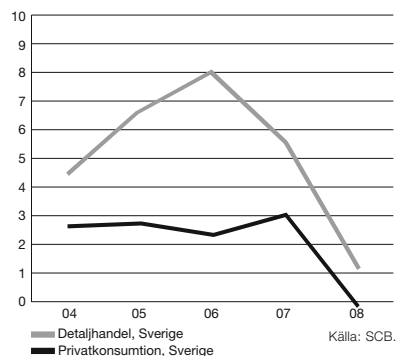
Vårt breda och prisvärda sortiment innebär trots allt en mindre känslighet för konjunktursvängningar än många andra detaljhandelsföretag. Över 80 procent av de produkter vi säljer har ett pris som är lägre än 300 kr. Clas Ohlsons breda sortiment, med fem olika produktkategorier, innebär också en lägre risk eftersom efterfrågan inom en produktkategori kan öka samtidigt som efterfrågan inom en annan kategori minskar.

Detaljhandeln i Sverige

Under 2008 noterades en lägre tillväxttakt för den svenska detaljhandeln, som genomsnittligt ökade med 1,1 procent i fasta priser jämfört med 5,6 procent för 2007 enligt Statistiska centralbyrån, SCB. Samma tendens visade handeln med sällanköpsvaror som under 2008 ökade med i genomsnitt 2,5 procent i fasta priser jämfört med 7,9 procent under 2007.

Privatkonsumtion och detaljhandel
Utveckling av privatkonsumtion och detaljhandel i fasta priser i Sverige 2004–2008, %

Sverige

Privatkonsumtionen minskade med i genomsnitt 0,2 procent, mot +3,0 procent 2007. Clas Ohlsons försäljning i Sverige och Storbritannien minskade med 1 procent i löpande priser under 2008/09.

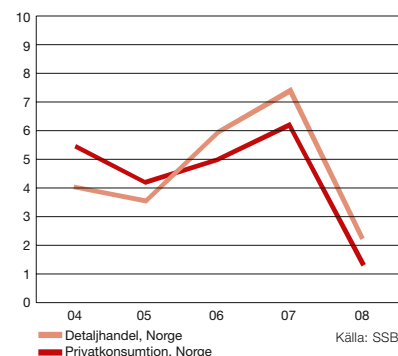
Enligt HUI, Handels Utredningsinstitut, förväntas en fortsatt svag tillväxt i den svenska detaljhandeln. Detta innebär enligt HUI en ökning med 0,5 procent i fasta priser under 2009 och 1,5 procent under 2010. Även handeln med sällanköpsvaror förväntas få en lägre tillväxt. HUI:s prognos visar en oförändrad försäljning under 2009 och +1,5 procent under 2010.

Detaljhandeln i Norge

Detaljhandeln i Norge visade en lägre tillväxttakt under verksamhetsåret. Enligt Statistisk Sentralbyrå, SSB, ökade detaljhandeln under 2008 i med i genomsnitt 2,2 procent i fasta priser, jämfört med 7,4 procent 2007.

Privatkonsumtion och detaljhandel
Utveckling av privatkonsumtion och detaljhandel i fasta priser i Norge 2004–2008, %

Norge

Privatkonsumtionen ökade med 1,3 procent under 2008, jämfört med en ökning på 6,1 procent under 2007. Clas Ohlsons försäljning i Norge ökade med 12 procent i löpande priser under 2008/09.

Enligt HSH, Handels- og Service-næringens Hovedorganisasjon, förväntas en fortsatt svag utveckling de närmaste åren. Prognosen för år 2009 är att detaljhandeln ökar med 1,5 procent i fasta priser.

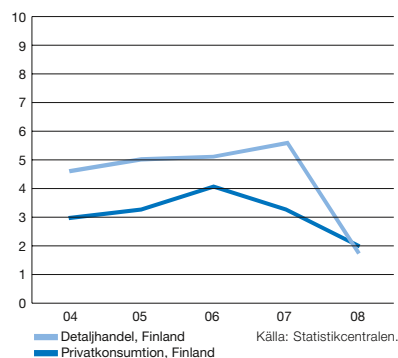
Detaljhandeln i Finland

Även detaljhandeln i Finland visade en lägre tillväxttakt. Enligt Statistikcentralen i Finland ökade försäljningen i detaljhandeln under 2008 med i genomsnitt 1,8 procent i fasta priser, jämfört med 5,6 procent 2007.

Privatkonsumtion och detaljhandel
Utveckling av privatkonsumtion och detaljhandel i fasta priser i Finland 2004–2008, %

Finland

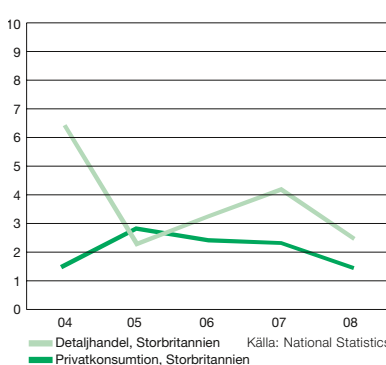
Privatkonsumtionen i Finland ökade med 2,0 procent under 2008 jämfört med 3,3 procent under 2007. Clas Ohlsons försäljning i Finland ökade med 21 procent i löpande priser under 2008/09.

Detaljhandeln i Storbritannien

Även detaljhandeln i Storbritannien visade en lägre tillväxttakt under verksamhetsåret. Enligt National Statistics i Storbritannien ökade försäljningen i detaljhandeln under 2008 med i genomsnitt 2,6 procent i fasta priser, jämfört med 4,2 procent 2007.

Privatkonsumtion och detaljhandel
Utveckling av privatkonsumtion och detaljhandel i fasta priser i Storbritannien 2004–2008, %

Storbritannien

Privatkonsumtionen i Storbritannien ökade med 1,5 procent under 2008 jämfört med 2,3 procent under 2007.

Marknadstrender

Marknaden för den typ av produkter som Clas Ohlson säljer fortsätter att öka i hela Europa, men börjar ändå bli relativt mogen. Denna trend gäller framför allt de största marknaderna, som Tyskland, Frankrike och Storbritannien. Branschen har tidigare dominerats av lokala kedjor i respektive land som kunnat växa och öka

Brittiska konsumenter fick under verksamhetsåret stifta bekantskap med ett helt nytt affärskoncept. Clas Ohlsons lansering har blivit väl mottagen med positiv feedback från kunderna gällande både sortiment, priser, butikerna och det vänliga och kunniga bemötandet.

sina marknadsandelar främst på bekostnad av enskilda fackhandlare.

Stora kedjor, som Clas Ohlson, har stora inköpsvolymmer, effektivare logistik och andra skalfördelar. Därmed kan större kedjor oftast erbjuda bättre priser och har större resurser att lägga på marknadsföring. De kan också erbjuda helt nya produkter på ett tidigare stadium än enskilda fackhandlare. Då tillväxten nu börjar avta söker sig allt fler kedjor utanför landsgränserna. Även i Norden har stora butikskedjor de senaste åren tagit marknadsandelar på bekostnad av enskilda fackhandlare. Kedjorna satsar till stor del på stora butiker, ofta lokaliserade utanför stadskärnan. Undantaget är Clas Ohlson, med butiker främst i centrum där människor rör sig i sin vardag. Internationella aktörer är fortfarande ganska sällsynta i Norden. Några undantag är schweiziska Bauhaus som etablerat sig i Norden med ett tjugotal byggvaruhus, Hornbach som öppnat tre varuhus samt tyska Mediamarkt som har 15 varuhus →

i Sverige. Samtidigt har den svagare detaljhandeln också lett till att några aktörer valt att dra sig ur den svenska marknaden, däribland PC City och Silvan. Exempel på gränsöverskridande nordiska aktörer är, förutom Clas Ohlson, svenska Biltema med butiker i Sverige, Norge, Finland och Danmark, danska Harald Nyborg med butiker i Danmark och Sverige samt finska K-rauta med byggvaruhus i Finland och Sverige.

Större varuhus

En annan trend är att butikerna blir allt större. I stora europeiska länder är det inte ovanligt med varuhus på mellan 5 000 och 10 000 kvadratmeter, som i de allra flesta fall ligger i anslutning till köpcentrum utanför städerna. Detta är tvärt emot Clas Ohlsons etableringsstrategi, som i stället går ut på att öppna butiker på mellan 500 och 2 500 kvadratmeter, med bra lägen företrädesvis centralt i städerna.

Egna märkesvaror

Att detaljhandelskedjor marknadsför produkter under egna varumärken blir allt vanligare. Genom att utveckla egna varumärken kan vi erbjuda våra kunder hög kvalitet till lägre priser eftersom utvecklingskostnader och marknadsföringskostnader är lägre.

Konkurrenter

Det är få konkurrenter som har samma bredd i sitt sortiment som Clas Ohlson. De som ligger närmast i Norden är Jula i Sverige och Norge samt Biltema, med butiker i alla de nordiska länderna som har ett snarlikt sortiment och försäljning via butik och distanshandel. Därutöver

konkurrerar vi också inom specifika produktområden med en rad företag som Mediamarkt, Järnia, Bauhaus, K-rauta, Teknikmagasinet och Kjell & Co. Vi konkurrerar också i viss mån med stormarknader och varuhus, som Coop Forum och Ica Maxi i Sverige, Obs i Norge och Anttila i Finland. Av konkurrenterna ovan är det bara Teknikmagasinet och Kjell & Co som har en etableringsfilosofi som liknar Clas Ohlsons, med etableringar centralt i städerna, gärna i anslutning till starka köpcenter. I Storbritannien konkurrerar Clas Ohlson bland annat med den brittiska butikskedjan Argos och med aktörer som Maplin och Robert Dyas som erbjuder ett sortiment inom några av våra produktområden. Det finns dock ingen konkurrent som erbjuder ett liknande koncept som Clas Ohlson i Storbritannien.

Clas Ohlson i jämförelse med ett urval av konkurrenter

Huvudkonkurrenter och antal butiker i repertive land

	Sverige	Norge	Finland	Storbritannien	Startår*	El	Multimedia	Fritid	Bygg	Hem
clas ohlson	50	38	16	2	1918	•	•	•	•	•
Biltema	20	26	8		1963	•	•	•	•	•
Jula	28	6			1979	•	•	•	•	•
Teknikmagasinet	70	20	1		1989	•	•			
Kjell & Co	39				1990	•	•			
Jernia		160			1951				•	•
Obs		43			1907	•			•	•
Maxbo		75			1995	•			•	
Anttila			29		1953	•	•		•	•
K-rauta	20		42		1940	•	•		•	
Argos				700	1973	•	•		•	•
Maplin				160	1972	•	•			
Robert Dyas				105	1872	•			•	•

* Källa: Websidor

Clas Ohlsons lansering i Storbritannien har föregåtts av en stark marknadsföring i närområdet till de första butikerna.

Eftersom svenska detaljhandelsföretag har gott rykte i Storbritannien har reklamkampanjerna betonat Clas Ohlsons svenska ursprung på ett lekfullt sätt som väckt uppmärksamhet.

Storbritannien - vår fjärde marknad

Clas Ohlson inledde under verksamhetsåret en expansion i Storbritannien. Den första butiken öppnades i november 2008 i Croydon, London. Ytterligare en butik öppnades i april 2009 i köpcentret Arndale i Manchester. Clas Ohlsons affärskoncept har blivit väl mottaget och de brittiska konsumenterna som besökt någon av butikerna är positivt inställda till såväl sortiment som priser och service. Målsättningen är att öppna ytterligare 4-8 butiker i Storbritannien under verksamhetsåret 2009/10.

Stora möjligheter

Storbritannien, med sina 60 miljoner invånare, innebär stora långsiktiga möjligheter för Clas Ohlson. Antalet potentiella kunder är en av de faktorer som har påverkat valet av ny marknad. Andra faktorer som talar för Storbritannien är den starka köpkraft som finns i landet och att prinsnivån på våra produkter överlag är gynnsam. Det finns en stark cityhandel i städerna där en stor del av handeln sker i centralt belägna köpcenter. Köp beteendet är helt i linje med Clas Ohlsons etableringsstrategi som är inriktat på butiker i starka köpcenter i citylägen.

Ömfattande kundundersökningar inom målgruppen visar också att en butikskedja som Clas Ohlson är efterfrågad på den brittiska marknaden. Ingen annan kedja erbjuder idag motsvarande koncept i centrala butiks lägen. Vårt sortiment, våra butiker och vår service är ett nytt, uppseendeväckande och uppskattat inslag i den brittiska detaljhandeln. Clas Ohlson räknar samtidigt med att det tar tid att etablera varumärke och marknadsposition på en helt ny marknad.

Produktsortiment och leveranser

En del av sortimentet har anpassats till den brittiska marknaden eftersom det skiljer en del i standarder, bland annat när det gäller elektriska produkter. Av det ordinarie katalogsortimentet har cirka 1 400 produkter behövt anpassas, bytas ut eller tas bort. Vi gör också en översyn för att säkerställa att vi erbjuder varumärken som den brittiska konsumenten känner till och är van att handla. Leveranserna till de brittiska butikerna kommer inledningsvis att ske från distributionscentralen i Insjön. I takt med att verksamheten utökas kommer vi löpande att utvärdera andra alternativ som innebär kortare transporter.

Våra första butiker i Storbritannien

Clas Ohlsons första butik invigdes i november 2008 och ligger i köpcentret The Whitgift i Croydon i sydöstra London. Butiksytan är på 1 900 kvadratmeter och har ett upptagningsområde på cirka 512 000 invånare. Butiken, som är i två plan, har en entrébutik mot gågatan och ytterligare en entré inne i köpcentret. Köpcentret har totalt 140 butiker, 7 000 parkeringsplatser och 25 miljoner besökare per år.

I april 2009 invigdes Clas Ohlsons andra butik i The Arndale Shopping Centre i Manchester. Butiksytan är på 2 500 kvadratmeter i tre plan. Köpcentret är ett av Storbritanniens fem mest välbesökta med totalt 240 butiker och 39 miljoner besökare per år.

Clas Ohlsons inträde i Storbritannien är långsiktigt och det försämrade konjunkturläget innebär möjligheter att kontrahera attraktiva butiks lägen som inte tidigare varit tillgängliga. Hyresnivåerna har också blivit lägre som en följd av den försvagade detaljhandeln.

Lokal marknadsföring som gör avtryck

Clas Ohlsons marknadsföring är inriktad på att göra affärskonceptet känt i det upptagningsområde där vi etablerar våra butiker. Svenska detaljhandelsföretag har gott rykte i Storbritannien och därför har vi betonat Clas Ohlsons härkomst och vår historia lite extra. I Storbritannien är det vanligt att detaljhandelskedjor är namngivna efter sina grundare och därför fungerar Clas Ohlson som namn utmärkt även på denna marknad. För att tydliggöra vårt erbjudande har vi presenterat företaget som en modern järnhandel som säljer användbara produkter för en enklare vardag. Marknadsföringen har nått konsumenterna genom bland annat utomhusreklam, direktreklam, radioreklam och genom att distribuera Clas Ohlson-katalogen lokalt i området där våra nya butiker ligger.

Genom undersökningar i våra butiker i Croydon, London och i Arndale, Manchester vet vi att våra kunder överlag gillar vårt affärskoncept, både när det gäller sortiment, priser och service, och rekommenderar gärna Clas Ohlson till andra.

Varumärket och vår marknadsföring

Clas Ohlsons varumärke är en av företagets största tillgångar. Marknadspositionen som vardagens problemlösare har förstärkts ytterligare under året genom ett vidareutvecklat affärskoncept och kommunikation med våra kunder.

Förändringsarbetet tar sig uttryck på en rad olika sätt, bland annat i ett uppdaterat butikskoncept som ska göra det lättare att hitta i våra butiker, en uppdaterad grafisk identitet, ett uppdaterat sortiment och en tydligare marknadsföring.

Nya länder innebär nya utmaningar

I Sverige och Norge är Clas Ohlson ett väletablerat och välkänt varumärke, här fokuserar vi på att förstärka relationen till våra befintliga kunder. På nya marknader, som Storbritannien, finns fortfarande många potentiella kunder som ännu inte upptäckt Clas Ohlson. I båda fallen krävs en tydlig, konsekvent och i vissa avseenden lokalt anpassad marknadsföring.

Kunskap om våra konsumenter

Kundundersökningar och konkurrentanalyser lägger grunden till en löpande utveckling av Clas Ohlsons affärskoncept, erbjudande och marknadskommunikation för att etablera en särskiljande ställning på både nya och befintliga marknader.

Under verksamhetsåret har kundundersökningar genomförts på samtliga av Clas Ohlsons marknader. Utifrån dessa har vi en god bild av hur varumärket Clas Ohlson uppfattas samt hur besöksfrekvensen ser ut. 98 procent av befolkningen i åldern 18-69

år har kännedom om Clas Ohlson i Sverige. Motsvarande tal i Norge är 97 procent medan det är 76 procent i Finland. Andelen kvinnliga kunder är drygt 40 procent. Den mest frekventa besökaren är en man i åldern 25-35 år.

Clas Ohlson har under året fått ett antal utmärkelser, bland annat nomineringar till årets detaljhandelskedja i Sverige och Norge (Svensk Handel och NSCS) och utnämningen till den tredje hetaste detaljhandelskedjan i Sverige (alla kategorier). Vi har också fått utmärkelse för bästa kundtjänst, både i butik och via telefon/Internet.

Nytänkande i produktsortimentet

Clas Ohlsons sortiment förnyas löpande med inriktning på att hitta nya smarta lösningar och produktnyheter baserade på livskraftiga trender.

Ett brett och attraktivt sortiment är en viktig del i vår framgång. Clas Ohlsons produktsortiment är indelat i fem kategorier: Bygg, Hem, Multimedia, El samt Fritid. Indelningen är baserad på kundernas behov och produkternas användningsområden. Vårt sortiment ska ha ett tillräckligt djup med flera prisnivåer för olika situationer. Kunden ska också alltid erbjudas en spännande shoppingupplevelse.

Fortsatt satsning på egna märkesvaror

Vår satsning på egna märkesvaror har varit uppskattad. Egna märkesvaror stod under verksamhetsåret för drygt 20 procent av försäljningen. Målet är att öka andelen egna märkesvaror till minst 25 procent. →

Clas Ohlsons fem produktområden

Bygg

Hem

Multimedia

El

Fritid

Inom Clas Ohlson har vi lagt stor vikt vid att exportera vår företagskultur även till Storbritannien. Butikspersonalen fick ett varmt mottagande under sin introduktionsvecka i Insjön mitt under en pågående snöstorm i mars.

Butikspersonalen från den nya butiken i Manchester har blivit handplockade utifrån både erfarenhet och personliga egenskaper. Inför öppningen av den nya butiken fick personalen stöd av erfarna medarbetare från Insjön och andra delar av företaget.

Clas Ohlsons företagskultur går på export

I mars 2009 lämnade 11 briter Manchester för att resa till Insjön för att bli "Insjöskolade". De allra flesta hade aldrig tidigare varit i Sverige och att få komma till Dalarna och Insjön var ett stort äventyr och ett minne för livet. När de anlände vid Hjultorget i Insjön mitt i en snöstorm var det många som undrade var de hade kommit men våra nya medarbetare tinade snabbt upp efter det varma mottagande som präglar inskolningen i Insjön.

– Vi började rekryteringen i slutet av januari och valde våra nya medarbetare bland 250 personer, berättar Robert Rahm, ledare för trainee-gruppen som värvade medarbetare både i Croydon och nu i Manchester. Till vardags är Robert butikschef i Gallerian.

– 90 procent av de anställda har tidigare erfarenhet av detaljhandel och det är förstås ett plus, men det viktigaste är hur de är som personer.

För att få kunskap om Clas Ohlson-andan och Clas Ohlson-konceptet har de heltidsanställda fått introduktion under en vecka i Insjön.

– Under veckan hade vi stort fokus på vår företagskultur, vårt affärskoncept, våra produkter och våra värderingar, men vi hade också aktiviteter för teambuilding, berättar Per Dahler, som också var delaktig i utbildningsprogrammet.

Det var en tuff vecka med mycket teori för Manchesterborna, så infogat i programmet fanns också praktiska delar. De fick bland annat prova på att bygga ihop en PC. Snickeri och kunskap i sortimentet tillhörde också de praktiska delarna. Introduktionsveckan avslutades med praktik i butiken i Croydon, London.

Katalogen visar mångfalden

Huvudkatalogerna hade under verksamhetsåret en upplaga på 5,5 miljoner exemplar. Höstkatalogen trycktes på svenska, norska och finska. I mars 2009 släpptes för första gången en vårkatalog, som även innehöll båttillbehör, på svenska, norska och finska. I april släpptes den första Clas Ohlson-katalogen i Storbritannien som snabbt blev populär, inte minst på grund av sitt behändiga format. Specialkataloger för multimedia och mobiltelefonitillbehör har kommit ut två gånger under verksamhetsåret, i augusti 2008 och i mars 2009.

Införandet av två huvudkataloger per år innebär stora fördelar genom ökad flexibilitet att uppdatera sortiment och priser oftare.

Inför butiksstart

Inför etableringen av en ny butik marknadsför vi oss på orten under ett antal veckor före öppnandet. Detta sker bland annat genom direktreklam, annonsering, radioreklam och PR. Marknadsföringen intensifieras dagarna innan öppnandet. I samband med lanseringen av våra första butiker i Storbritannien har marknadsföringsaktiviteterna varit omfattande för att snabbt etablera varumärket i butikernas respektive upptagningsområden.

Mässor

När Clas Ohlson deltar i mässor är det mötet med både nuvarande och blivande kunder som står i centrum. Vi får tillfälle att sälja våra produkter, distribuera våra kataloger och ta emot värdefull information i samtal med besökarna. Under verksamhetsåret deltog vi med egen monter i tre stora mässor, bland annat Stora Nolia, en konsumentvarumässa som hålls varje år i Piteå med cirka 120 000 besökare och Allt om sjön i Stockholm i mars, där vi presenterade vår nya vårkatalog som i år även innehöll vårt båttillbehörssortiment.

Sponsring med anknytning till Dalarna

Vår policy beträffande sponsring är att stödja föreningar och evenemang främst i Dalarna, där Clas Ohlson grundades och där huvudkontoret och distributionscentralen ligger. Bland våra större åtaganden märks sponsring av ishockeylaget Leksands IF och OS-roddaren Lassi Karonen. Under verksamhetsåret har Clas Ohlson också samarbetat med Dalhalla utanför Rättvik, en av Sveriges största musikscener.

Fotograf: Jessica Ström/www.leksandsif.se

Clas Ohlson sponsrar Leksands IF och har samarbetat med föreningen under många år. Satsningen är uppskattad av både medarbetare och kunder, i framförallt Dalarna, men även i andra delar av Sverige där många supportrar stödjer ishockeyklubben.

Fotograf: Martin Litens

Många av de sponsorsarbeten som Clas Ohlson engagerar sig i har anknytning till Dalarna där företaget har sina rötter. Företaget sponsrar bland annat Dalhalla utanför Rättvik, en av Sveriges största musikscener.

Clas Ohlson är huvudsponsor till OS-roddaren Lassi Karonen och stödjer hans satsning på OS i London 2012. Under hösten 2008 tävlade Lassi mot en kyrkbåt på Siljan och gick segrande ur denna uppskattade rodduppvisning.

Lassi Karonen är anställd på Clas Ohlson och arbetar deltid med bland annat utbildning, friskvård och i butik. Resterande tid ägnar han åt träning och tävling och ges optimala förutsättningar att satsa och ladda upp inför OS 2012.

Clas Ohlson huvudsponsor för OS-roddaren Lassi Karonen

Clas Ohlson stödjer OS-roddaren Lassi Karonen och hans satsning på OS i London 2012. Lassi nådde en sjätteplats i OS i Peking 2008 och gör nu en helhjärtad satsning på OS i London 2012 i samarbete med Clas Ohlson och andra sponsorer. Samarbetet sträcker sig från 2008 till 2012 och innebär att Lassi är anställd på Clas Ohlson och arbetar med bland annat utbildning, friskvård, marknadsföring och i butik. Han arbetar deltid för att kunna träna och tävla optimalt fram till OS 2012.

”Jag är väldigt glad över samarbetet med Clas Ohlson och att få bli en del av företaget. Eftersom jag är uppvuxen här i Dalarna känns det extra bra att få stöd från ett företag som jag känner så väl och som jag tycker om. Som anställd på Clas

Ohlson kommer jag att kunna prova på olika roller i företaget och kommer att få tillfälle att träffa mycket människor, både anställda, kunder och andra som har en relation till företaget”, säger Lassi Karonen.

Clas Ohlsons beslut att stödja Lassis satsning grundar sig på att det finns många gemensamma nämnare, både när det gäller ursprung och framtidsplaner med en satsning på London och Storbritannien som nästa steg. Lassis ödmjuka inställning och målfokusering stämmer också väl överens med vad Clas Ohlson står för och han är därmed en bra förebild och representant för företaget, både internt och externt.

Försäljningskanaler

Clas Ohlson började som ett postorderföretag för 90 år sedan och en lång period av framgångsrik postorderverksamhet har lagt grunden till det som företaget är i dag. Nu står butikerna för 98 procent av försäljningen och vid verksamhetsårets slut fanns 106 butiker i Sverige, Norge, Finland och Storbritannien.

Butiker

Butikslägen

Våra butiker ska företrädesvis ligga i starka centrala köpcenter där vi tillsammans med andra butiker och butikskedjor verkar gemensamt för att skapa återkommande besök. I varje butik erbjuds det mesta av sortimentet lätt tillgängligt för självbetjäning. Mindre än 10 procent av produkterna säljs över disk. Vi driver själva våra butiker och arbetar inte med franchising. Butiksklokalerna hyrs med långsiktiga hyreskontrakt. När det gäller storleken på våra butiker har vi tre olika koncept: stora butiker med 1 200–2 500 kvadratmeter för stora upptagningsområden, mellanstora butiker på 800–1 200 kvadratmeter och ett nytt koncept för mindre butiker på 500–800 kvadratmeter. Det nya mindre konceptet, ”Lill-Clas”, gör det möjligt att etablera butiker i mindre orter eller som komplement till befintliga butiker i större städer. Lill-Clasbutikerna har ett något mindre sortiment än de större med fokus på de mest populära produkterna. Resterande del av sortimentet kan beställas och hämtas i butiken inom 48 timmar. Konceptet har mottagits positivt och finns nu i Motala, Hudiksvall, Marieberg (Örebro) och Kullagatan (Helsingborg).

Attraktiva butiker för köpcenter

Clas Ohlson är en attraktiv butik för ett köpcenter. Våra etableringar ökar ofta hela centrets besökstal påtagligt. Vi attraherar nya kundgrupper och vårt breda sortiment lockar besökare i alla åldrar, såväl män som kvinnor. En Clas Ohlson-butik är ofta favoritgrannen även för andra butiker i ett köpcenter. Enligt en undersökning från Handels utredningsinstitut (HUI) 2008 är Clas Ohlson en av de fem populäraste butikerna i Sverige att ligga bredvid. Clas Ohlson blev under året också nominerade till årets detaljhandelskedja i både Sverige och Norge (Svensk Handel och NCSC).

Nytt butikskoncept

Under verksamhetsåret har Clas Ohlson

lanserat ett nytt butikskoncept som gör det lättare för kunderna att hitta i butikerna. Förändringen innebär också en allmän uppdatering och modernisering av bland annat butiksinteriör, skyltar, kundterminaler, informations- och orderdiskar samt kassor. Det nya konceptet lanserades under tredje kvartalet 2008/09 och har fått ett överlag positivt mottagande av både kunder och personal.

Alla nya butiker som öppnas framöver kommer att byggas enligt det nya konceptet.

Befintliga butiker anpassas successivt under de kommande åren. Det nya konceptet beräknas påverka startkostnaderna för nya butiker marginellt. Investeringar och kostnader för ombyggnad av befintliga butiker uppskattas till totalt cirka 40 Mkr per år. Under verksamhetsåret 2009/10 beräknas upp till 10 butiker byggas om till det nya konceptet.

Finansiellt åtagande

En ny butik innebär initialt ett finansiellt åtagande på 12–14 Mkr fördelat på 3 Mkr i uppstartskostnader, 4–5 Mkr i investeringar i butiksinteriör och datasystem och 5–6 Mkr i varulager. I Storbritannien är uppstartskostnaderna för våra första butiker inledningsvis högre vilket främst beror på högre marknadsföringskostnader.

Nya butiker i Sverige och Norge har visat lönsamhet redan under de tolv första månaderna. Detsamma gäller för några av butikerna i Finland. Generellt tar det längre tid att nå lönsamhet i länder där Clas Ohlson är nyetablerat och där varumärket är nytt.

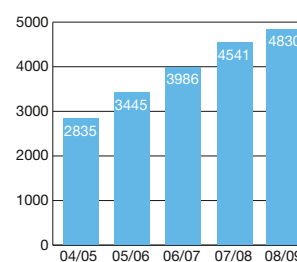
Etableringstakt

Clas Ohlson fortsätter att öppna nya butiker på etablerade marknader, men anpassar takten efter rådande marknadsförutsättningar. För verksamhetsåret 2009/10 planeras 15–20 nya butiker under verksamhetsåret, varav 4–8 i Storbritannien. Organisationen rustas kontinuerligt för fortsatt

Försäljningsökning

Jämförbara butiker i lokal valuta	– 7 procent
Nya butiker	+ 12 procent
Valutaeffekter	+ 1 procent
Summa	+ 6 procent

Försäljning butiker, Mkr

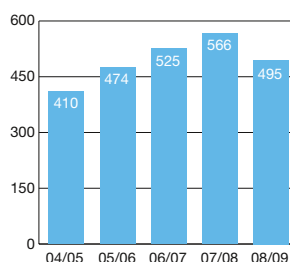

tillväxt på både befintliga och nya marknader. Fördelningen mellan stora, mellanstora och små butiker är inte fastställd utan avgörs beroende på de butikslägen vi väljer att kontraktera.

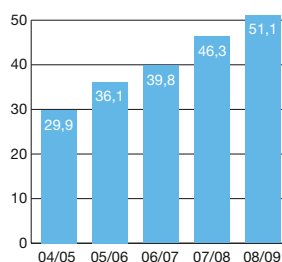
innebär en rörelsemarginal på 10,2 procent mot föregående års 12,4 procent. Under verksamhetsåret medförde de nya butikerna 67 Mkr i uppstartskostnader (föregående år 51 Mkr).

Clas Ohlsons höstkatalog, som är Sveriges äldsta postorderkatalog, släpps traditionsenligt i augusti i samband med Insjödagen, en av årets stora folkfester i Insjön med omnejd. Besökarna är ivriga att få ta del av årets katalog och alla de nyheter som presenteras i katalogen.

Rörelseresultat butiker, Mkr

Antal besökare, miljoner

Försäljning och resultat

Butikernas försäljning uppgick under verksamhetsåret till 4 830 Mkr vilket var en ökning med 6 procent mot föregående år (4 541 Mkr). Butiksförsäljningen utgjorde därmed 98 procent av koncernens totala försäljning.

Rörelseresultatet för butikerna uppgick till 495 Mkr vilket var en minskning med 13 procent mot föregående år (566 Mkr) och

Sverige

Våra svenska butiker hade 32,6 miljoner besökare under 2008/09, vilket är en ökning med 1,2 miljoner eller 4 procent jämfört med 2007/08. Av besökarna var det 15,8 miljoner som också handlade.

Antalet butiker har under verksamhetsåret utökats med fem och totalt fanns vid verksamhetsårets slut 50 butiker i Sverige. För verksamhetsåret 2009/10 har hittills sju

nya butiker kontrakterats.

Vår bedömning är att den svenska marknaden ännu inte är mättad när det gäller fortsatta etableringar av Clas Ohlson-butiker. Flera butiker med upptagningsområden på 30 000 - 50 000 invånare visar att vi kan nå god lönsamhet även i mindre städer. Det nya mindre konceptet, "Lill-Clas", gör det möjligt att etablera butiker i mindre orter eller som komplement till befintliga butiker i större städer.

Norge

Våra norska butiker hade 12,2 miljoner besökare under 2008/09, vilket är en ökning med 2,3 miljoner eller 23 procent jämfört med 2007/08. Av besökarna var det 7,9 miljoner besökare som också handlade under sitt besök i butiken. Under verksamhetsåret har nio butiker tillkommit och vid verksamhetsårets slut fanns 38 butiker i Norge. För verksamhetsåret 2009/10 har hittills →

beslut fattats om ytterligare fyra butiker. Inte heller den norska marknaden är mätad när det gäller fortsatta etableringar av Clas Ohlson-butiker. Det finns flera butiker med upptagningsområden på 30 000 - 50 000 invånare som visar att vi kan nå god lönsamhet även i mindre städer.

Finland

Våra finska butiker hade 5,8 miljoner besökare under 2008/09, en ökning med 0,7 miljoner eller 14 procent jämfört med 2007/08. Av besökarna var det 2,5 miljoner som också handlade. Clas Ohlson gjorde under verksamhetsårets början förstärkta marknadsföringsaktiviteter i Finland som påverkade både varumärkeskännedom och försäljning positivt. Under senare hälften av verksamhetsåret försvagades detaljhandeln i Finland väsentligt vilket även påverkat Clas Ohlsons verksamhet.

Under verksamhetsåret har fyra butiker tillkommit och vid periodens slut fanns 16 butiker i Finland. För verksamhetsåret 2009/10 har hittills inga beslut fattats om ytterligare butiker i Finland. Det finns en stor potential att öka försäljningen inom befintligt butiksbestånd i Finland, bland annat genom fortsatt förtydligande av Clas Ohlsons erbjudande på den finska marknaden.

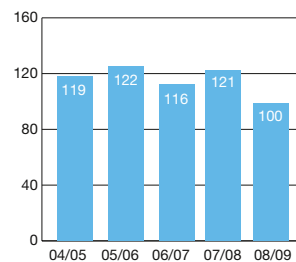
Storbritannien

Clas Ohlson öppnade under verksamhetsåret sina första butiker i Storbritannien. Den första butiken, med en butiksyta på 1 900 kvadratmeter, öppnades i november 2008 i Croydon i sydöstra London. I april 2009 öppnades vår andra butik i Storbritannien, i Manchester. Butiken ligger i The Arndale Shopping Centre och har en butiksyta på 2 500 kvadratmeter. Responsen från kunder i de nyöppnade butikerna i Storbritannien är positiv med många besökare såväl i Croydonbutiken som i Arndale. Antalet besökare i Croydon har hittills varit högre än genomsnittet i koncernen. Konverteringsgraden och det genomsnittliga köpet har varit lägre i Storbritannien än genomsnittet i koncernen vilket är normalt i samband med inträde på nya marknader. Clas Ohlson räknar med att det tar tid att etablera varumärke och position på en helt ny marknad och att konverteringsgrad och genomsnittligt inköpsvärde kommer att öka successivt under de kommande åren. Under kommande år förväntas många attraktiva butikslägen bli tillgängliga.

Distanshandel

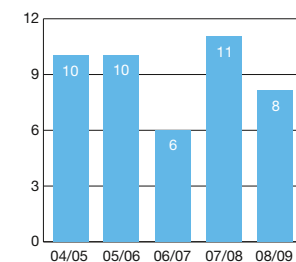
Försäljningen inom distanshandel uppgick till 100 Mkr vilket är en minskning med 17 procent jämfört med föregående år (121 Mkr). Minskningen beror främst på en allmän avmattning i detaljhandeln i kombination med att Clas Ohlson under året

Försäljning distanshandel, Mkr

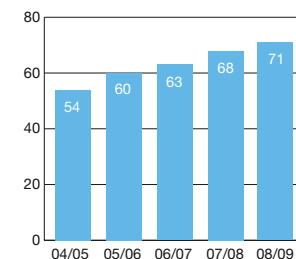
etablerat butiker i områden som tidigare endast haft möjlighet att handla på distans. Distanshandeln utgjorde 2 procent av koncernens totala försäljning under 2008/09.

Rörelseresultat distanshandel, Mkr

Rörelseresultatet för distanshandel uppgick till 8 Mkr vilket var en minskning mot föregående år med 27 procent (11 Mkr). Detta innebär en rörelsemarginal på 7,8 procent jämfört med 9,5 procent föregående år.

Andel internetorder, %

Internet stod under verksamhetsåret för 71 procent av det totala antalet order till distanshandelsverksamheten (föregående år 68 procent).

Clas Ohlsons distanshandel är av strategisk betydelse för koncernen. Trenden är tydlig att kunderna vill kommunicera och handla både i butik och via Internet. Vår distanshandel är idag begränsad till Sverige och Norge men ska på sikt utökas till även Finland och Storbritannien. De olika kanalerna, butik och Internet, kompletterar varandra och öppnar nya möjligheter till att knyta ännu starkare band till våra kunder. Under 2009/10 kommer en ny e-handelsplattform att utvecklas för att lägga grunden för fortsatt expansion inom distanshandeln.

Inköp och sortiment

Clas Ohlsons sortiment ska hjälpa våra kunder att lösa sina praktiska små problem i vardagen. Förnyelsegraden av sortimentet är hög, med fokus på teknik, funktion och kvalitet. Miljö- och etikfrågor är också en central del i valet av produkter och leverantörer.

Omfattande inköpsarbete med höga krav

Clas Ohlsons sortiment ska vara anpassat och fokuserat på att möta kundens praktiska problem i vardagen. Sortimentet är brett och innehåller totalt cirka 15 000 produkter. Utöver det ordinarie katalogsortimentet finns även kampanjvaror och tillbehör i sortimentet. Clas Ohlson har ingen egen tillverkning och inte heller egna produktpatent. Vi är inte beroende av något enskilt produktområde utan ser ett brett sortiment som en konkurrensfördel. Vi är inte heller beroende av någon enskild leverantör. Under verksamhetsåret har ett internationellt sortimentsråd bildats som ansvarar för en kontinuerlig utveckling av Clas Ohlsons sortimentsstrategi. Detta arbete blir allt viktigare i takt med inträdet på nya geografiska marknader för att se till att Clas Ohlsons sortiment kontinuerligt är attraktivt, särskiljande och konkurrenskraftigt på europeisk basis.

Hög förnyelsegrad

Vi har de senaste åren haft en hög förnyelsegrad i sortimentet och varje år bytt ut mellan 1 300 och 2 000 produkter. Den årliga lönsamheten, samt i vilken fas varan befinner sig i produktcykeln, avgör om den får vara kvar i sortimentet eller inte. Många av våra produkter har ett högt teknikinnehåll och vår ambition är att ligga i teknikens framkant utan att vara pionjärer eller att skapa trender. När det gäller att välja nya produkter är urvalskriterierna ofta teknik, funktion och kvalitet. En nyare teknik kan ersätta en gammal eller en produkt kan bytas mot en likvärdig med ännu bättre hållbarhet eller funktion.

Kvalitetstester

Innan en ny produkt tas in i sortimentet genomförs funktionstester och andra tester av produkternas livslängd. Produkterna testas i egna verkstäder där det ställs höga krav på bland annat kvalitet, säkerhet och funktion. Flera produkter lämnas också till oberoende testinstitut, bland annat Semko och Statens Provvningsanstalt.

Inköpsavdelningens arbete

Inköpsavdelningen är indelad i fem grupper i enlighet med våra produktområden: Bygg, Hem, Multimedia, El, samt Fritid. Kategori- och produktansvariga besöker stora mässor och leverantörer runt om i världen för att finna nya produkter, men också för att utveckla det befintliga sortimentet. Genom att besöka fabriker kan vi också vara med och påverka design, materialval, tillverkningsmetod och tillverkningsförhållanden i form av arbetsmiljö, arbetsvillkor och miljöpåverkan.

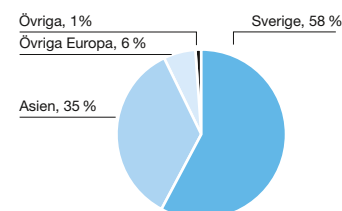
En erfaren organisation

Många av våra kategori- och produktansvariga har arbetat länge hos oss. Deras kunskap och erfarenhet förs vidare till nästa generation produktansvariga och ger oss en god kontinuitet när det gäller inköp och sortimentsutveckling. För oss är det viktigt att dagens inköpare och produktansvariga känner samma nyfikenhet inför nya produkter som grundaren Clas Ohlson själv gjorde. Den nyfikenheten är en del av vår kultur. Våra inköpare har fått omfattande utbildning i Clas Ohlsons uppförandekod och våra metoder och verktyg för att kontrollera och stödja våra leverantörer. Inköparna har en viktig roll i arbetet med att förbättra arbetsmiljö och arbetsvillkor samt att säkerställa att produkternas miljöegenskaper är acceptabla.

Över 600 leverantörer från 30 olika länder

Clas Ohlsons cirka 600 leverantörer finns i 30 olika länder. Under verksamhetsåret svarade svenska leverantörer för 58 procent av de totala inköpen, mot 62 procent året innan. De största svenska leverantörerna är handelshus eller agenter som äger importrättigheter eller typgodkännanden för olika produkter. Ursprungslandet för

Inköpsländer

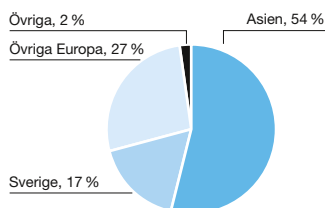
dessa produkter är många gånger länder i Asien eller Europa. Tillsammans med våra direktinköp på 35 procent från Asien

Inköpspolicy

Vår inköpspolicy föreskriver bland annat att vi ska köpa våra produkter så nära tillverkarna som möjligt för att undvika fördyrande mellanhänder.

uppgår andelen asiatiska produkter till mer än 50 procent, vilket är oförändrat jämfört mot föregående år. På så vis kan långsiktiga samarbeten utvecklas vilket också underlättar uppföljningen av vår uppförandekod.

Ursprungsländer

Inköpsbolag i Shanghai

Asien, och framför allt Kina, är den viktigaste inköpsmarknaden för Clas Ohlson. Under verksamhetsåret har vi etablerat ett helägt inköpsbolag i Shanghai för att ytterligare stärka Clas Ohlsons konkurrenskraft i den fortsatta expansionen. Clas Ohlson arbetar för att minska antalet leverantörer och att köpa mer från färre leverantörer än tidigare. Målet är att minska inköpskostnaderna och att fördjupa samarbetet med både leverantörer och de tillverkare från vilka vi gör direktinköp. Mer information om vårt arbete för en hållbar utveckling finns på sidan 33-48 i årsredovisningen.

Inköpspolicy

Vår inköpspolicy föreskriver bland annat att vi ska köpa våra produkter så nära tillverkarna som möjligt för att undvika fördyrande mellanhänder.

Clas Ohlson erbjuder ett antal egna varumärken med hög kvalitet till attraktiva priser i det breda sortimentet. Dessa, tillsammans med andra kända varumärken på marknaden inom olika produktkategorier, ger kunderna möjlighet att välja produkter i olika prislägen och utifrån de produkttegenskaper som kunden behöver.

Egna varumärken

Vi har cirka 15 000 produkter i vårt sortiment. Sortimentet är indelat i fem olika produktområden: Bygg, Hem, Multimedia, El, samt Fritid.

Vi har de senaste åren satsat alltmer på egna märkesvaror. Dessa utgör i dag cirka 20 procent av försäljningen. Målet är att minst öka andelen till 25 procent. Kännetecknande för produkter som säljs under eget varumärke är hög kvalitet till attraktiva priser

ASAKLITT
Friluftsutrustning

EXIBEL
Telefoni, ljud och bild

Caper
Köksredskap

GAVIA
Fiskeutrustning

Cocraft
Handverktyg

prologue
Klockor

coline
Hushållsmaskiner

PROAQUA
WATERSPORTS EQUIPMENT
Vattensportutrustning

CO TECH
TOOLS
Elverktyg, batterier
och elkomponenter

Sony
Konstnärsmaterial

Logistik, IT och säkerhet

Distributionscentralen i Insjön byggs nu ut ytterligare för att kunna hantera Clas Ohlsons fortsatta tillväxt. Automatiserade system svarar för en hög tillgänglighet i butik och distanshandel.

Logistik

Distributionscentralen i Insjön är hela koncernens logistiknav och här passerar samtliga varor till alla butiker och distanshandelskunder. Den genomsnittliga omsättningshastigheten för lagret i distributionscentralen uppgick under verksamhetsåret till 6,7 gånger (föregående år 6,8 gånger). Det innebär att vi byter ut hela lagret med alla 15 000 artiklar oftare än varannan månad. Med den höga omsättningshastigheten är distributionscentralen snarare att likna vid en terminal än ett lager. Under året har Clas Ohlson blivit nominerade till Postens logistikpris och Schenkers logistikpris baserat på Clas Ohlsons arbete med utveckling av en effektiv logistik och engagemang gällande miljöfrågor kopplade till in- och utfrakter.

Utbyggd distributionscentral för att hantera fortsatt tillväxt

Clas Ohlsons distributionscentral i Insjön byggs nu ut för att skapa kapacitet att lagra och distribuera varor med hög effektivitet till minst 150 butiker. Investeringen uppgår till totalt 615 Mkr och görs i två etapper. Den nya plockanläggningen togs i drift i maj 2009 och det nya kompletterande höglagret beräknas tas i drift i slutet av 2009. Distributionscentralen i Insjön kommer, efter utbyggnaden, att vara en av de mest moderna och effektiva logistikläggningarna i Norden. En effektiv logistik är en av Clas Ohlsons viktigaste framgångsfaktorer.

Distribution under året

På vår godsmottagning tog vi under verksamhetsåret emot cirka 245 000 pallar och 1 746 containrar med varor. Motsvarande tal för 2007/08 var 225 000 pallar och 1 838 containrar.

Totalt levererades 6,2 miljoner plockrader till butikerna under verksamhetsåret. Detta innebär en ökning med 5 procent mot föregående år (5,9 miljoner). Normal leveranstid till butikerna är 1-3 dagar och beställningen sker automatiskt i butiksdatasystemet när en vara når sin beställningspunkt i respektive butik. Vi levererade också cirka 140 000 postorderförsändelser (föregående verksamhetsår 176 600) vilket motsvarar 560 per dag.

IT-system och säkerhet

Clas Ohlson har under lång tid arbetat med att utveckla IT-system som ska stödja verksamheten. Systemen underlättar hanteringen av beställning, inleverans, påfyllning, utplockning och slutleverans av varorna. Alla system som berör varuhanteringen är helt integrerade, det vill säga informationen registreras bara en gång och presenteras i realtid. För att säkerställa en hög servicenivå är systemen uppbyggda i tre olika nivåer: centralsystemet, butiksdatasystemet och kassasystemet.

1. Centralsystem

All information som rör artiklar, kunder, leverantörer med mera registreras i en gemensam databas i vårt centrala system. I detta körs inköpsrutiner, lagerrutiner och gemensamma funktioner som exempelvis ekonomisystem. Många av programmen är skräddarsydda och egenutvecklade för att passa just vår verksamhet. Ett undantag är ekonomisystemet som är ett standardsystem.

2. Butiksdatasystem

Alla uppgifter som rör informationsflödet inom en butik och till och från butiken finns i butiksdatasystemet. Bland annat finns beställningspunkter inlagda på alla artiklar i butiken. När en artikel når sin beställningspunkt sker en beställning till centralsystemet automatiskt.

3. Kassasystem

Ett speciellt kassasystem är kopplat till varje butikssystem som hanterar försäljningstransaktionerna i respektive butik. Kassasystemen kommunicerar kontinuerligt med både butikssystemet och centralsystemet men kan också arbeta vidare helt fristående, om kommunikationen med de andra systemen skulle brytas.

IT-säkerheten är högt prioriterad

Verksamheten bygger på att de integrerade systemen fungerar med så få avbrott som möjligt. För att säkerställa en hög tillgänglighet och korta avbrottstider är alla system dubblade. Det innebär snabbare omstarter och högre säkerhetsnivå än om systemen skulle köras i enkeldatormiljö.

Varje natt genomförs säkerhetskopieringar av samtliga system och transaktioner. Brandväggar och viruskydd är andra delar i Clas Ohlsons säkerhetssystem.

Vårt försäkringsskydd

Vi har försäkringar som ger ett fullgott skydd för bland annat varulager, byggnader, maskiner och inventarier samt avbrott och ansvar, inklusive produktansvar. I samarbete med vårt försäkringsbolag gör vi varje år en översyn av vårt försäkringsskydd.

Allmänt säkerhetsarbete

Clas Ohlson har under verksamhetsåret förstärkt säkerhetsarbetet generellt i företaget. En central säkerhetsavdelning har inrättats som arbetar med bland annat säkerhetsfrågor i butik, brandsäkerhet och krishantering. Svinn är ett stort problem inom detaljhandeln generellt. Clas Ohlson arbetar långsiktigt med bland annat processer och rutiner, utbildning och tekniska hjälpmedel för att minimera svinnet i företaget.

För att förhindra brand gäller stränga föreskrifter beträffande all hantering av farligt gods. Alla medarbetare har genomgått utbildning i brandskydd och är väl förtrogna med de brandskyddsregler som gäller. I Insjön finns en speciell brandberedskapsstyrka som har specialutbildats inom brandskydd. Distributionscentralen i Insjön är indelad i flera brandceller, som sinsemellan är avdelade med brandväggar och brandjalusier. Brandlarmet, som har 625 larmpunkter, är kopplat direkt till SOS-alarm, samt till vår interna jourgrupp.

Fastigheten är försedd med sprinkleranläggning bestående av cirka 29 000 sprinklerhuvuden. Den förses med vatten via en sprinklercentral med direktstartande dieselpumpar. Vattnet hämtas från två vattenreservoarer i anslutning till sprinklercentralen. För att säkerställa tillgången på släckvatten har även en speciell branddamm etablerats i anslutning till höglagerdelen. Brandfarligt gods är placerat i en speciell del av byggnaden, som anpassats för detta. Truckladdning sker i ett speciellt truckladdningsrum, som uppfyller gällande krav.

Risker och osäkerhetsfaktorer

Clas Ohlsons verksamhet medför risker som i varierande omfattning kan påverka koncernens resultat negativt. De kan delas in i rörelserelaterade, som ett konkurrenskraftigt sortiment eller en förändrad konkurrenssituation, och finansiella, främst valutaexponering.

året har konkurrensen ökat, framför allt i Sverige, genom fler butiker och köpcenter.

Logistik

Clas Ohlsons distributionscentral i Insjön utgör navet i hela koncernens logistikkedja. Härifrån distribueras varor till samtliga butiker samt till distanshandelskunder. En ytterligare utbyggnad pågår, vilket kommer att ytterligare effektivisera logistiken. Det finns dock risker med att ha logistiken samlad till en ort. Det gäller till exempel avbrott i kommunikation och infrastruktur, brand eller strejk. Investeringen i distributionscentralen innebär samtidigt högre fasta kostnader, vilket kan påverka lönsamheten negativt vid en avmattning i Clas Ohlsons tillväxttakt. För mer information, se sidan 22-23.

Nyckelpersoner

En allt viktigare framgångsfaktor är att kunna attrahera och behålla nyckelkompetens. Under verksamhetsåret har Clas Ohlsons ersättningsprinciper förändrats, till att innefatta ett långsiktigt incitamentsprogram. För mer information, se sidan 76. Företagets geografiska läge förutsätter flexibla arbetsförhållanden vilket är en viktig del i att attrahera nyckelpersoner från andra orter. Utan dessa möjligheter riskerar bolaget att nyckelpersoner söker sig till större orter.

Socialt ansvar – CSR

I samhället ökar kraven på företagens sociala ansvar, Corporate Social Responsibility. Clas Ohlson arbetar aktivt med dessa frågor som är strategiskt viktiga och en del i att bedriva en långsiktigt hållbar verksamhet. Om företaget brister i dessa avseenden finns risken att försäljningen och marknadsandelarna minskar. För mer information om Clas Ohlsons hållbarhetsarbete, se sidan 33-48.

Sortiment

Bolagets viktigaste uppgift är att erbjuda kunderna ett brett och attraktivt sortiment. Om Clas Ohlson skulle missbedöma nya trender eller produktområden kan det innebära lägre tillväxt och lönsamhet.

Svinn

Clas Ohlson utsätts dagligen för svinn av olika slag, såsom butikssnatteri, stölder med mera. Clas Ohlson arbetar för att minska svinnet genom ett långsiktigt förebyggande arbete i form av bland annat utbildningsinsatser, teknisk utrustning och en konti- ➔

Både rörelserelaterade och finansiella risker kan på kort och lång sikt påverka möjligheten att uppnå målen enligt affärsplanen. Under verksamhetsåret har arbetet med företagets övergripande risker ytterligare utvecklats, dels genom fortlöpande inventering av företagets risksituation, dels genom fortsatt utveckling av processen för det löpande arbetet med företagets risker. Det löpande arbetet, som bedrivs samordnat och systematiskt, syftar i huvudsak till att snabbt synliggöra nya risker, begränsa risk-exponeringen och en eventuell påverkan i händelse av att en risk infrias. Detta arbete, som bedrivs i enlighet med COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission), kommer att ha fortsatt hög prioritet i takt med att verksamheten växer och utvecklas.

Rörelserelaterade risker

Etableringen i Storbritannien

Etableringen i Storbritannien med 60 miljoner invånare innebär möjligheter för Clas Ohlson med ytterligare en marknad, men medför även risker. En av riskerna är att varumärket för de flesta är okänt och förväntas ta lång tid att etablera. Mer information angående etableringen finns på sidan 11.

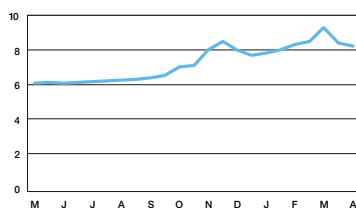
Inköp i Asien

Clas Ohlson köper i dag cirka 35 procent av produkterna i Asien, varav merparten från Kina. Genom ett eget inköpsbolag ska andelen inköp från Asien ökas ytterligare. Detta möjliggör en förstärkning av bolagets konkurrenskraft i den fortsatta expansionen. Den ökade exponeringen mot ett enskilt land innebär en ökad risk (politisk risk, transportrisk etc.).

Konkurrens

En tydlig trend inom detaljhandeln i Europa är att stora rikstäckande kedjor växer, oftast på bekostnad av mindre, enskilda fackhandlare. De stora kedjorna och aktörerna etablerar sig i flera länder genom såväl egna butiker som förvärv. Aktörerna på marknaden har därmed blivit både färre och större. Under verksamhets-

Valuta USD/SEK

USA-dollar (USD) är vår viktigaste inköpsvaluta. Vid verksamhetsårets början den 1 maj 2008 var kursen för USD 6,05 mot den svenska kronan. Kursen förstärktes sedan något under sommaren och hösten för att sedan förstärkas ytterligare under våren. Den noterades den 30 april 2009 till 8,00, en förstärkning med 32 procent.

Den högsta kursen var 9,30 och noterades i mars 2009 medan den lägsta kursen var 6,00 och noterades i maj 2008. Genomsnittskursen 2008/09 var cirka 7,30 jämfört med 6,50 under 2007/08.

nuerlig uppföljning och utvärdering av säkerhetsarbetet.

Finansiella risker

Konjunktur

Detaljhandeln i Sverige, Norge, Finland och Storbritannien påverkades negativt av den kraftiga inbromsningen i konjunkturen som blev tydlig från och med september 2008. Även om Clas Ohlson säljer produkter som behövs i vardagen har försäljningen påverkats negativt av den svagare detaljhandeln.

Vårt breda och prisvärda sortiment innebär trots allt en mindre känslighet för konjunktursvängningar än många andra detaljhandelsföretag. Över 80 procent av de produkter vi säljer har ett pris som är lägre än 300 kr. Clas Ohlsons breda sortiment, med fem olika produktkategorier, innebär också en lägre risk eftersom efterfrågan inom en produktkategori kan öka samtidigt som efterfrågan inom en annan kategori minskar.

Löneinflation i tillverkande länder

Clas Ohlson påverkas av förändringar i lönenivån i de länder där företagets produkter tillverkas. Detta kan variera mellan olika produkter beroende på hur stor andel av tillverkningsprocessen som är arbetsrelaterad.

Råvarupriser

Inköpspriserna för bolagets produkter påverkas i relativt stor utsträckning av världsmarknadspriserna på enskilda råvaror. Det gäller framför allt elmaterial (koppar), batterier (zink), belysning (aluminium) och plastprodukter (olja). Terminssäkringar gentemot råvaror görs inte direkt av bolaget. Detta innebär en risk eftersom inköpspriserna på berörda artiklar

påverkas av råvaruprisernas utveckling, medan försäljningspriserna är fasta under katalogperioden.

Valutor

Bolaget har en relativt stor valutaexponering genom försäljningen i Norge samt genom koncernens inköp. Ungefär 42 procent av inköpen görs i andra valutor än den svenska.

De viktigaste inköpsvalutorna är USA-dollar (USD), Hongkongdollar (HKD) och euro (EUR). Vidare är den svenska kronans utveckling mot den norska (NOK) viktig för koncernen, eftersom mer än en tredjedel av försäljningen sker i Norge. Nettoexponeringen mot euro är låg eftersom bolaget får en allt större försäljning i euro genom expansionen på den finska marknaden.

Tabellen nedan visar hur resultatet påverkas av förändring i försäljningsvolym för befintliga enheter samt förändringar i de viktigaste valutorna.

Valutasäkringar

Vid prissättningen av produkter i huvudkatalogerna används kalkylkurser för respektive valuta, vilka bestäms i juni och januari varje år. I samband med detta terminssäkras cirka 50 procent av det förväntade flödet ett halvt år framåt. På detta sätt är bolaget garanterad kalkylkursen på en stor del av inköpen men har samtidigt risken att handla de resterande inköpen till dagskurs.

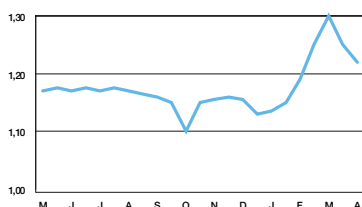
Under verksamhetsåret gjordes valutasäkringar i USD, HKD och NOK.

Valutarörelser

Den norska kronan förstärktes under verksamhetsåret i förhållande till den svenska. Kursen på den norska kronan var i genomsnitt 1,18 vilket var en procent högre jämfört med verksamhetsåret 2007/08 då den var 1,17. Detta har påverkat försäljningen positivt eftersom mer än en tredjedel av försäljningen sker i norska kronor.

USA-dollar har förstärkts mot den svenska kronan det senaste verksamhetsåret. Genomsnittskursen under verksamhetsåret 2008/09 var 12 procent högre än året innan (cirka 7,30 jämfört med 6,50). Detsamma gäller för Hongkongdollar eftersom den är knuten till kursen på USD och båda valutorna har således haft en identisk utveckling. Den kinesiska valutan har samtidigt förstärkts med 35 procent mot den svenska kronan.

Valuta NOK/SEK

Mer än en tredjedel av vår försäljning sker i Norge. Vid verksamhetsårets början den 1 maj 2008 var kursen för den norska kronan (NOK) 1,17 mot den svenska kronan. Kursen försvagades sedan under sommaren och hösten för att sedan kraftigt förstärkas under vintern. Den noterades den 30 april 2009 till 1,22, en förstärkning med 4 procent.

Den högsta kursen var 1,30 och noterades i mars 2009 medan den lägsta kursen var 1,10 och noterades i oktober 2008. Genomsnittskursen för 2008/09 var cirka 1,18 jämfört med 1,17 under 2007/08.

Känslighetsanalys

Faktor	Förändring	Påverkan på resultat före skatt, Mkr
Försäljningsvolym	+/- 5 procent	+107/-118
Valuta		
– NOK	+/- 5 procent	+/- 44
– USD	+/- 5 procent	-/+ 29
– HKD	+/- 5 procent	-/+ 13
– EUR	+/- 5 procent	+/- 4

Bolaget har en relativt stor valutaexponering genom försäljningen i Norge samt genom koncernens inköp.

Tabellen visar hur resultatet påverkas av förändringar i de viktigaste valutorna.

Tabellen visar också hur resultatet påverkas av förändring i försäljningsvolym för jämförbara enheter.

En av Sveriges största årsstämmor

Clas Ohlsons B-aktie är noterad på OMX Nordiska Börs och har varit noterad på Stockholmsbörsen sedan 1999. Emissionskursen var 106 kronor vilket omräknat efter den split (4:1) som genomfördes i oktober 2001 och den ytterligare split (2:1) som genomfördes oktober 2004 blir 13,25 kronor.

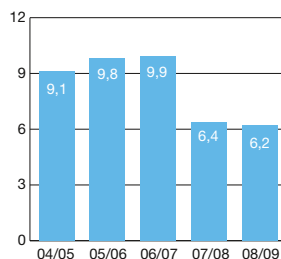
Under verksamhetsåret som omfattar perioden 20080501–20090430 sjönk aktiekursen från 98 kronor till 94 kronor, vilket är en nedgång med 4 procent. Under samma period sjönk Affärsvärldens generalindex med 26 procent. Lägsta betalkurs under perioden var 51 kr noterat i december medan högsta betalkurs under perioden var 104 kr noterat i maj.

Omsättning

Under perioden omsattes 12 958 612 Clas Ohlson-aktier på Stockholmsbörsen vilket motsvarar en omsättningshastighet på 22 procent. Under samma period uppgick den totala omsättningshastigheten på OMX Nordiska Börs till 128 procent.

Clas Ohlsons totala börsvärde uppgick den 30 april 2009 till 6,2 miljarder kr.

Börsvärde, miljarder kronor

Aktiekapital

Aktiekapitalet i Clas Ohlson uppgår till 82 Mkr fördelat på 5 760 000 aktier av serie A och 59 840 000 aktier av serie B, envar med kvotvärdet 1,25. Varje aktie av serie A berättigar till tio röster medan varje aktie av serie B berättigar till en röst. Alla aktier har lika rätt till utdelning. Ägare av A-aktier kan begära omstämpling av A-aktier till B-aktier.

Egna aktier

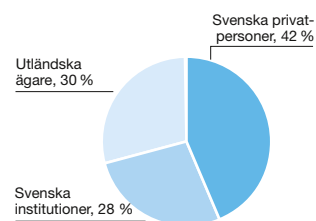
För att säkra bolagets åtagande gällande villkorade matchningsaktier och personaloptioner i samband med LTI (Long Term Incentive) 2008 har Clas Ohlson under verksamhetsårets första kvartal återköpt 645 000 aktier för totalt 58,0 Mkr till en genomsnittlig kurs om cirka 90 kr per aktie.

Per den 30 april 2009 hade bolaget 645 000 aktier motsvarande 1 procent av totala antalet registrerade aktier (0). Antalet utestående aktier, netto efter återköp, uppgick vid årets slut till 64 955 000.

Aktieägare

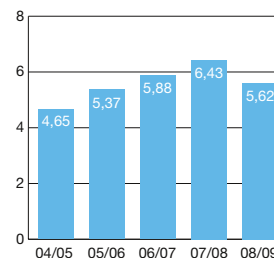
Den 30 april 2009 uppgick antalet aktieägare enligt VPC:s (Värdepapperscentralen) aktiebok till 22 747, jämfört med 22 744 den 30 april 2008. De tio största aktieägarna svarade vid samma tidpunkt för 68 procent av kapitalet och 82 procent av rösterna.

Aktieägarkategorier, % kapital

Utländska ägare svarade för 30 procent av kapitalet och 38 procent av rösterna. Svenska institutioner svarade för 28 procent av kapitalet och 16 procent av rösterna. Svenska privatpersoner svarade för 42 procent av kapitalet och 46 procent av rösterna.

Vinst per aktie, kronor

Utdelningspolicy och utdelning

Finansiellt ska Clas Ohlson ha möjlighet till en fortsatt god tillväxt av verksamheten samt att ha en beredskap att ta till vara affärsmöjligheter. Det är angeläget att expansionen liksom hittills kan ske med bibehållen hög finansiell styrka och fortsatt handlingsfrihet.

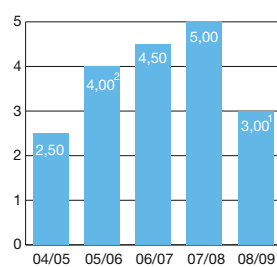
Mot denna bakgrund har styrelsen funnit att utdelningsandelen bör motsvara cirka hälften av vinsten efter skatt. Därutöver kan styrelsen föreslå att överskjutande likviditet också delas ut.

För räkenskapsåret 2008/09 föreslår styrelsen att utdelning ska lämnas med 3,00 kronor per aktie (föregående år 5,00 kronor).

Styrelsens förslag motsvarar cirka 54 procent av koncernens resultat efter skatt (föreägende år 78 procent) och 13 procent av koncernens eget kapital (föreägende år 22 procent).

Utdelning per aktie, kronor

¹ Föreslagen utdelning

² Inklusiv extra utdelning 1,00 kr

Aktieägarinformation

Vi är måna om att kontinuerligt delge marknaden våra försäljningsciffror och redovisar därför dessa så ofta som en gång i månaden. Informationen går ut via pressmeddelande i mitten av efterföljande månad. Clas Ohlsons resultat presenteras

fyra gånger per år vid varje kvartalslut. Vi distribuerar en tryckt årsredovisning via post till alla aktieägare som begär det och skickar också kontinuerligt ut våra delårsrapporter till dem som anmäler sitt intresse till oss. Delårsrapporterna kan fås via e-post eller som tryckt version via posten, enligt önskemål.

All finansiell information om Clas Ohlson finns på vår hemsida. Där presenteras både pressmeddelanden och rapporter i det ögonblick de offentliggörs. Hemsidan innehåller samtliga pressmeddelanden, delårsrapporter och årsredovisningar som vi har offentliggjort sedan börsintroduktionen i oktober 1999. Även prospektet från börsintroduktionen finns att ladda hem som pdf-fil.

Via vår hemsida, www.clasohlson.se, kan man dessutom ta del av de analytikerpresentationer som vi håller i nära anslutning till offentliggörandet av varje delårsrapport.

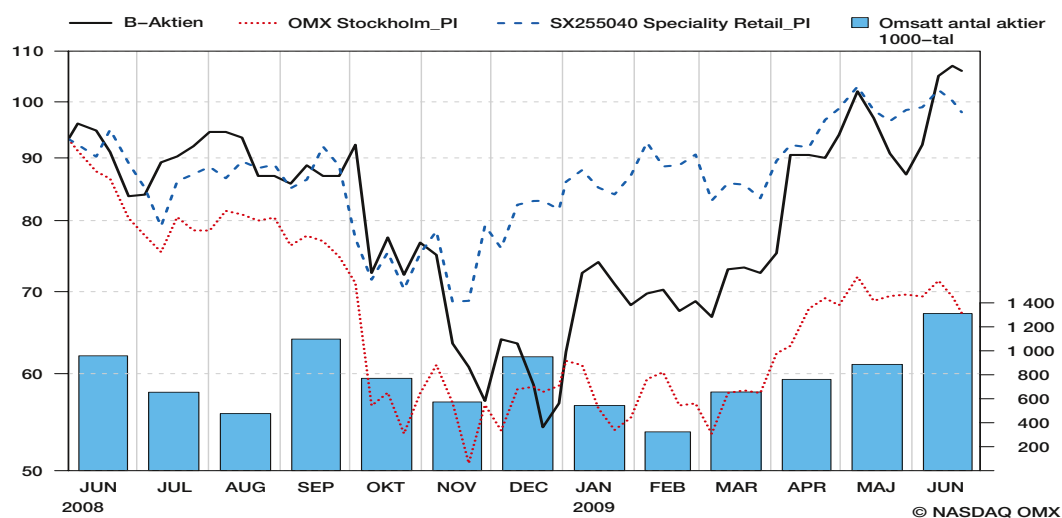
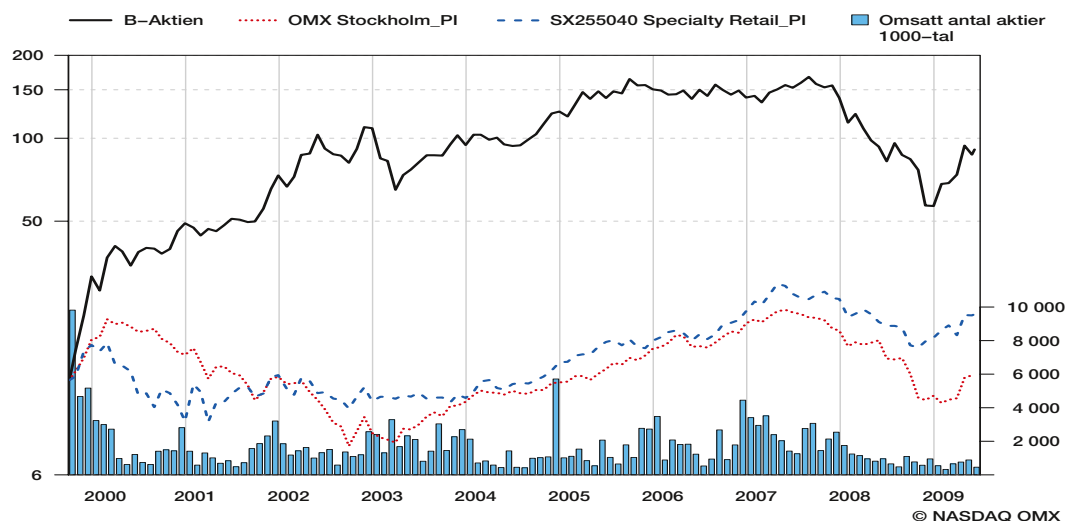
Clas Ohlsons årsstämma är en av Sveriges mest välbesökta med nästan 2 000 deltagare. Stämman hölls 2008 traditionsenligt vid distributionscentralen i Insjön.

Utomstående analyser

Ett antal av aktiemarknadens aktörer följer löpande Clas Ohlson och gör analyser av bolaget och aktien. Några av dessa är följande:

- ABG Sundal Collier
- Carnegie
- Danske Bank
- Erik Penser
- Handelsbanken
- HQ Bank
- Nordea
- Redeye
- SEB Enskilda
- Swedbank
- Ålandsbanken
- Öhman

Clas Ohlson

Data per aktie

	2008/09	2007/08	2006/07	2005/06	2004/05
Antal aktier, miljoner ³	65,1	65,6	65,6	65,6	65,6
Vinst per aktie, kr	5,62	6,43	5,88	5,37	4,65
Bruttokassaflöde per aktie, kr	7,04	7,71	7,02	6,32	5,40
Eget kapital per aktie, kr	22,99	22,86	20,84	19,16	16,14
Börskurs 30 april, kr	94	98	150	149	139
Utdelning per aktie, kr	3,00 ¹	5,00	4,50	4,00 ²	2,50
P/e-tal, ggr	17	15	26	28	30
Kurs/bruttokassaflöde, ggr	13	13	21	24	26
Kurs/eget kapital, %	409	430	722	778	861
Direktavkastning, %	3,2	5,1	3,0	2,7	1,8
Utdelningsandel, %	54	78	77	74	54

¹ Föreslagen utdelning.

² Inklusive extra utdelning 1,00 kr.

³ Genomsnittligt antal aktier före och efter utspädning.

Aktiekapitalets utveckling

År	Transaktion	Tillkommande aktier	Ackumulerat antal aktier	Totalt aktiekapital
1994			48 000	4 800 000
1999	Split 10:1	432 000	480 000	4 800 000
1999	Fondemission	6 720 000	7 200 000	72 000 000
1999	Nyemission	1 000 000	8 200 000	82 000 000
2001	Split 4:1	24 600 000	32 800 000	82 000 000
2004	Split 2:1	32 800 000	65 600 000	82 000 000

De största ägarna*

Ägare	Antal A-aktier	Antal B-aktier	Procent kapital	Procent röster
Mary Haid	2 735 880	11 905 200	22,3	33,4
Helena Tidstrand	1 368 060	7 229 328	13,1	17,8
Johan Tidstrand	1 368 060	4 809 328	9,4	15,7
Håkan Thylén	288 000	1 186 800	2,2	3,5
AFA Försäkring		4 170 026	6,4	3,6
IF Skadeförsäkring		3 134 097	4,8	2,7
Andra AP-fonden		2 682 800	4,1	2,3
Anders Moberg		1 380 000	2,0	1,1
Lannebo fonder		1 228 395	1,9	1,0
Skandia Liv		1 000 600	1,5	0,9
SEB Fonder		918 240	1,4	0,8
Övriga aktieägare		20 195 186	30,9	17,3
Totalt	5 760 000	59 840 000	100,0	100,0

Ägarkategorier*

Ägare	Antal A-aktier	Antal B-aktier	Procent kapital	Procent röster
Svenska privatpersoner	3 024 120	24 566 816	42,1	46,7
Svenska institutioner		18 527 831	28,2	15,8
Utländska ägare	2 735 880	16 745 353	29,7	37,5
Summa	5 760 000	59 840 000	100,0	100,0

Ägarstruktur*

Storleksklass	Antal aktier	Procent	Antal ägare
1–500	2 740 376	4,2	16 278
501–1000	3 282 631	5,0	4 042
1 001–5 000	4 364 382	6,7	2 049
5 001–10 000	1 528 193	2,3	206
10 001–20 000	1 005 194	1,5	69
20 001–100 000	2 937 772	4,5	79
100 001–500 000	1 488 771	2,3	9
500 001–	48 252 681	73,6	15
Summa	65 600 000	100,0	22 747

* per 2009-04-30

HAWKINS BAZAAR

sound and vision
465

sound and vision
491

sound and vision
483

sound and vision

525

526

521

INDOOR AERIAL
INDOOR AERIAL
INDOOR AERIAL
INDOOR AERIAL
INDOOR AERIAL
INDOOR AERIAL
INDOOR AERIAL
INDOOR AERIAL
INDOOR AERIAL
INDOOR AERIAL

your
ound
those
al
hopping

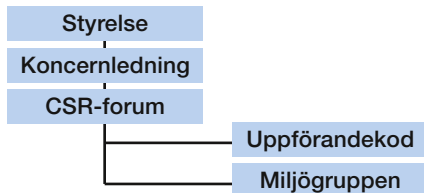
clas ohlson

Hållbarhetsredovisning
sidorna 33-48

Viktiga steg för en långsiktigt hållbar verksamhet

Organisationsskiss

Etableringen av ett inköpskontor i Shanghai är ett viktigt steg i Clas Ohlsons hållbarhetsarbete. För verksamhetsåret 2008/09 gör vi för första gången en hållbarhetsredovisning enligt Global Reporting Initiative.

Clas Ohlson är ett renodlat detaljhandelsföretag som erbjuder ett brett sortiment inom Bygg, Hem, Multimedia, El, samt Fritid. Vi har 106 butiker i Sverige, Norge, Finland och Storbritannien. I Sverige och Norge säljer vi också via distanshandel.

Vårt huvudkontor och distributionscentral finns i Insjön, Dalarna och totalt har vi cirka 3 000 medarbetare. Vi har 15 000 olika produkter i vårt sortiment men äger inga fabriker. Istället samarbetar vi med 600 leverantörer och 750 tillverkare i 30 länder.

Hur vår verksamhet påverkar människa och miljö och hur vi arbetar med hållbarhetsfrågor kan du läsa mer om i denna redovisning.

Grunden för Clas Ohlsons CSR-arbete

Vår affärsidé är att göra det smidigt för människor att lösa vardagens praktiska små problem. Vi ställer krav både på oss själva och på våra leverantörer och tillverkare gällande arbetsvillkor och andra mänskliga rättigheter, arbetsmiljö och miljöpåverkan. Genom en långsiktigt hållbar affärsidé och verksamhet ska Clas Ohlson skapa värde för sina aktieägare, kunder, medarbetare och för samhället i stort.

Clas Ohlson ska bidra till en hållbar utveckling och värna om kommande generationers livsförutsättningar.

Arbetet med att bidra till en hållbar samhällsutveckling är affärskritiskt; dels för att kraven från kunder, medarbetare och andra intressenter ökar, men också för att hållbarhetsfrågor innebär nya affärsmöjligheter för Clas Ohlson. Alla väsentliga investeringsbeslut ska också beakta mänskliga rättigheter.

Vår företagskultur präglas av den särskilda Clas Ohlson-andan som kännetecknas av ansvarstagande, laganda, ömsesidig respekt och ett öppet utbyte av tankar och idéer. Att värna om kunder, medarbetare och samhället i stort är en del av Clas Ohlsons kultur och tradition.

Mål för Clas Ohlsons CSR-arbete

Clas Ohlson ska kännetecknas som ett ansvarstagande detaljhandelsföretag med acceptabel miljöpåverkan och kontroll av mänskliga rättigheter och arbetsmiljö.

Clas Ohlsons CSR-organisation och ansvar

Clas Ohlsons CSR-forum består av vd, informationschef, inköpschef, chef för distributionscentralen, HR-chef, miljökoordinator, interncontroller, och Code of Conduct-ansvarig.

CSR-forumet fattar beslut om mål, strategier och aktiviteter för hela koncernens CSR-arbete och följer upp att företaget på ett effektivt sätt arbetar mot uppsatta mål.

Vd har det övergripande ansvaret och CSR-arbetet är integrerat i och omfattar hela organisationen.

Strategierna för att nå målen är följande:

Strategi	Aktivitet
CSR perspektivet ska vara en integrerad del av Clas Ohlsons processer, såsom inköp, logistik, försäljning och kommunikation, HR etc.	- Utbildning av chefer och medarbetare - CSR-forum med bland annat representanter från Clas Ohlsons koncernledning.
Etablering av verksamhet i Asien för att utveckla samarbetet med våra leverantörer och tillverkare.	- Uppbyggnad av en CSR-organisation i Kina.
CSR-perspektivet ska vara en affärsdrivande kraft och vi ska snabbt agera och reagera på relevanta trender och möjligheter i omvärlden och vår marknad.	- Proaktivt sökande efter starka trender som skapar affärsmöjligheter inom: <ul style="list-style-type: none"> • Logistik och inköp. • Nya produkter med smarta lösningar som bidrar till bättre villkor för människa och miljö.
Samarbete med andra organisationer för att utveckla vårt CSR-arbete och vår förmåga att rapportera de förbättringar som uppnås.	- Följa ledande standarder som är accepterade bland våra intressenter och opinionsbildare. - Rapportering enligt GRI - Deltagande i FNs initiativ för mänskliga rättigheter, UN Global Compact.
Öppen dialog med våra intressenter och opinionsbildare gällande vårt CSR-arbete.	- Identifiera och utveckla relationer med personer och organisationer inom CSR-området. - Förbättrad CSR-kommunikation såväl internt som externt.

Clas Ohlson arbetar efter filosofin att hållbarhetsfrågor kräver ett helhetstänkande och dessa frågor måste genomsyra hela organisationen och dess olika verksamheter. Det gäller att få med hela organisationen, ner till varje enskild medarbetare, i arbetet mot ett hållbart samhälle.

Principer och redovisningsperiod för Clas Ohlsons hållbarhetsredovisning

Denna hållbarhetsredovisning är Clas Ohlsons första och baseras på de senaste riktlinjerna från Global Reporting Initiative (GRI). Clas Ohlson har valt att redovisa enligt C-nivå*. På sidan 48 finns en korsreferenstabell som visar var i Clas Ohlsons årsredovisning, hållbarhetsredovisning och webbplats de olika GRI-indikatorerna återfinns.

Informationen och nyckeltalen som presenteras i hållbarhetsredovisningen är utvalda efter väsentlighet och relevans ur ett hållbarhetsperspektiv för Clas Ohlson och enligt våra intressenters önskemål.

Hållbarhetsredovisningen omfattar verksamhetsåret 2008/09, det vill säga perioden 1 maj 2008 – 30 april 2009. I några avsnitt redovisas information, nyckeltal och diagram för perioden 1 januari 2008 – 31 december 2008.

Avgränsningar

Hållbarhetsredovisningen omfattar Clas Ohlsons egen verksamhet, det vill säga vår direkta påverkan på människa och miljö, men även hur våra leverantörer och tillverkarens verksamhet påverkar människa och miljö.

Vi beaktar hela produktens livscykel, det vill säga hur den tillverkas, används och dess påverkan på miljön när den är uttjänt.

När det gäller leverantörer och tillverkare har vi ett ansvar att ställa krav, utveckla långsiktiga relationer och stödja dem i deras arbete när det gäller mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, arbetsmiljö och miljöpåverkan. Vi genomför också löpande kontroller och revisioner och avslutar samarbeten med tillverkare som inte vill eller kan leva upp till våra krav.

Clas Ohlsons intressenter och målgrupper

Clas Ohlsons viktigaste intressenter och målgrupper är kunder, medarbetare, aktieägare, leverantörer och tillverkare samt allmänheten.

Vi har en löpande dialog med de viktigaste intressenterna och gör även interna och externa mätningar för att fånga upp de synpunkter och önskemål som finns kring företagets verksamhet och utveckling.

Våra intressenter har olika förväntningar och krav på Clas Ohlson. Genom att ha en öppen dialog får vi ökad kunskap och hjälp med att fastställa vad vi behöver förbättra i vårt hållbarhetsarbete.

Vi har regelbundna möten med olika fond- och kapitalförvaltningsföretag och deras hållbarhetsanalytiker kring olika CSR-frågor och de möjligheter och utmaningar som Clas Ohlson har. Flera av dessa analytiker har också varit med på fabriksbesök för att ta del av hur vi arbetar med inspektioner och kontroller hos våra tillverkare i Asien.

Medarbetarmätningar

Våra arbetsmiljökartläggningar visar en hög trivselfaktor och en bra arbetsmiljö. Under kommande verksamhetsår ska en gemensam medarbetarundersökning som omfattar hela koncernen utvecklas.

Lokalt engagemang

Clas Ohlson har en lång tradition att stödja olika projekt och organisationer lokalt i Dalarna där Clas Ohlson grundades och där huvudkontoret och distributionscentralen ligger. Bland våra större åtaganden märks sponsring av ishockeylaget Leksands IF och OS-roddaren Lassi Karonen. Clas Ohlson stödjer också Dalhalla utanför Rättvik, en av Sveriges största musikscener. Under verksamhetsåret har vi också öppnat ett Clas Ohlson-museum där både kunder, medarbetare och allmänheten kan lära sig mer om företagets 90-åriga historia.

Våra butiker

I samband med butiksetableringar samarbetar Clas Ohlson med kommuner, regioner och myndigheter. Det finns ett gemen-

För verksamhetsåret 2008/09 införde Clas Ohlson för första gången en hållbarhetsredovisning enligt den internationella redovisningsstandarden GRI (Global Reporting Initiative).

samt intresse att skapa ett lokalt livskraftigt näringsliv, inte minst i de citylägen där Clas Ohlson i första hand etablerar butiker. Centrala lägen innebär att människor kan handla där de rör sig i sin vardag, vilket minskar behovet av bilresor till affärscenter utanför stadskärnan.

Viktiga händelser under 2008/09

Under verksamhetsåret har stor energi lagts på att etablera vårt inköpskontor i Shanghai, där vi nu också har en CSR-avdelning för uppföljning av leverantörer och tillverkare. Under verksamhetsåret gjordes 357 fabriksbesök i Asien jämfört med 40 föregående år.

Clas Ohlson deltar i det internationella klimatinitiativet Carbon Disclosure Project. Under verksamhetsåret var Clas Ohlsons redovisning bland de tio främsta i CDP Nordic Report 2008.

Vi träffade avtal med Dalakraft gällande förnyelsebar el vid distributionscentral och kontor i Insjön samt ett 25-tal butiker i Sverige. Dessutom införs nu biobaserad fjärrvärme vid våra fastigheter i Insjön. Dessa förändringar innebär betydligt minskade utsläpp av koldioxid.

Beslut togs om medlemskap i FN:s Global Compact och att Clas Ohlson ska redovisa sitt hållbarhetsarbete i enlighet med GRI.

*GRI:s tillämpningsnivåer
Det finns tre olika tillämpningsnivåer i riktlinjerna. Nivåerna kallas C, B, and A. Redovisningskraven för respektive nivå innebär en ökad tillämpning eller täckning av GRI:s redovisningsramverk. Ett "plus" (+) kan läggas till varje nivå och betyder att redovisningen är externt bestyrkt.

Våra medarbetare och Clas Ohlson-andan

Våra medarbetare är kärnan i varumärket Clas Ohlson. En vanlig kommentar vi får från våra kunder är att man förväntar sig lite mer av Clas Ohlson, att vi ger bra service och att vi har trevliga och kunniga medarbetare.

Clas Ohlson ska vara en ansvarsfull arbetsgivare som kan attrahera och behålla branschens bästa medarbetare. För att nå målet lägger vi stor vikt vid rekrytering, kontinuerlig kompetensutveckling och en företagskultur som bygger på gemensamma värderingar.

Clas Ohlson-andan

Vår företagskultur präglas av grundaren Clas Ohlsons starka entreprenörskap och personliga omsorg om både kunder och medarbetare. Den särskilda Clas Ohlson-anda, som utvecklats under åren, kännetecknas av god etik, ömsidig respekt, samverkan och ett öppet utbyte av tankar och idéer. Alla möten mellan medarbetare och kunder ska präglas av ödmjukhet, värme och servicevilja. Målsättningen är att kunden alltid ska vara nöjd med sitt besök hos oss.

Att vårda och utveckla företagskulturen är en av våra största utmaningar och varje medarbetares ansvar. Våra ledare har ett särskilt ansvar att vara förebilder och vi lägger stor vikt vid deras förmåga att kommunicera, delegera och utveckla medarbetarna i sitt team. Vår snabba expansionstakt – med 20 nya butiker och mer än 700 nya medarbetare under verksamhetsåret – gör detta särskilt viktigt.

Lagar och riktlinjer

Clas Ohlson följer självklart alltid gällande avtal och lagstiftning inom arbetsområdet i respektive land. När det gäller arbetsmiljöfrågor följer vi EU-lagstiftningen. För att underlätta HR-arbetet och säkerställa att Clas Ohlson uppträder på samma sätt på alla marknader finns policys som fastställts av styrelsen och som gäller hela koncernen.

De viktigaste inom HR-området är:

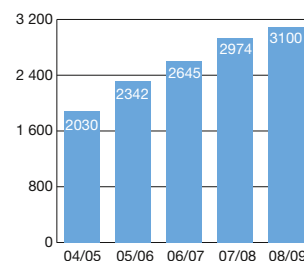
- Personalpolicy
- Arbetsmiljöpolicy
- Jämställdhetspolicy

Alla nya medarbetare får ett eget exemplar av personalhandboken som innehåller policys och regelverk samt en detaljerad beskrivning av arbetsuppgifter för olika befattningar så att var och en är medveten om vad man kan förvänta sig från företaget och vad företaget förväntar sig av medarbetaren.

Organisation och ansvar

Den 30 april 2009 uppgick antalet anställda till 3 100 personer. Av dessa var 1 754 heltidsanställda och 1 346 anställda på deltid. Under verksamhetsåret anställdes 700 nya butiksmedarbetare. Av dessa anställdes 49 procent i Norge, 21 procent i Sverige, 16 procent i Storbritannien samt 14 procent i Finland.

Totalt antal anställda

Ett framgångsrikt personalarbete är avgörande för att vi ska lyckas med vår expansion. 2008 tillsattes en HR-chef för hela koncernen som ingår i koncernledningen. Vi har också en kompetensutvecklingschef och utbildningsansvariga i varje land.

Mångfald berikar

Vi är övertygade om att en inspirerande arbetsmiljö och ett bra resultat uppnås genom en jämn fördelning av medarbetare med olika erfarenhet och bakgrund. Ingen ska diskrimineras på grund av kön, ålder, trosuppfattning, sexuell läggning eller etnisk och nationell bakgrund. Koncernens jämställdhetspolicy ligger till grund för vår jämställdhetsplan som uppdateras löpande. Under de senaste åren har målet varit att uppnå en jämnare könsfördelning inom

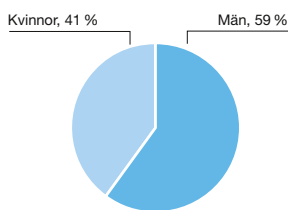
Totalt	Butiksmedarbetare	Arbetsledare	Butikschefer	Tjänstemän	Övriga chefer	Lagermedarbetare	Arbetsledare distributionscentral	Totalt
Totalt antal utbildningstimmar	46310	3137	4537	763	149	1143	84	56123
Genomsnitt per anställd	22,1	14,2	42,8	3,0	4,6	2,8	4,9	30,0

varje yrkeskategori och varje avdelning, dels genom strategisk kompetensutveckling, dels genom att vi prioriterar en jämn könsfördelning vid rekrytering.

Målsättningen är att inget kön ska ha lägre andel än 40 procent i respektive yrkeskategori.

Antal anställda, män/kvinnor

För verksamhetsåret var 41 procent av koncernens medarbetare kvinnor vilket är oförändrat jämfört med föregående år. Andelen kvinnor bland de ledande befattningshavarna i koncernen uppgick till 22 procent vilket är oförändrat mot föregående år. I Sverige är 39 procent av butikscheferna kvinnor. Detta är en minskning med 6 procent vilket också motsvarar minskningen på koncernnivå.

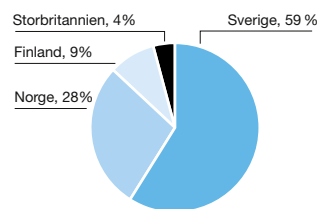
Många vill jobba på Clas Ohlson

Clas Ohlson ses som en attraktiv arbetsgivare och intresset för att arbeta hos oss är stort. Det visar inte minst antalet ansökningar till våra nya butiker. För att effekti-

visera och kvalitetssäkra rekryteringsprocessen har IT-stödet utvecklats. Detta ger oss möjlighet att jobba mer kvalitativt med urvalet och säkerställa att vi täcker de kompetenser som behövs för att möta kunderna på allra bästa sätt.

I rekryteringsprocessen väger vi också in individens potential att utvecklas inom företaget för att säkerställa Clas Ohlsons framtida behov av bra ledare.

Medarbetare per land

Expansionen skapar spännande karriärmöjligheter

Clas Ohlsons snabba expansion förutsätter – och skapar förutsättningar för – att medarbetarna utvecklas inom företaget. En hög andel interna rekryteringar säkerställer också den kontinuitet och tradition som vi eftersträvar. Av verksamhetsårets 50 nya chefer kommer drygt hälften från våra egna led. Vi ser internrekrytering som viktig för både individens och företagets utveckling.

Lediga jobb annonseras alltid ut på vårt intranät för att ge alla anställda möjlighet att söka tjänsten. Ett arbete pågår för att tydliggöra interna karriärvägar och bygga in karriärplanering och karriärutveckling i medarbetarsamtalen som en del i chefsansvaret.

I samband med uppbyggnad av nya butiker tillsätts projektteam där medarbetare från huvudkontoret, från distributionscentralen och från olika butiker deltar i de förberedelser som krävs för att öppna en ny butik. Vi har en hög rörlighet mellan butikerna och intresset för att arbeta i andra länder ökar.

En gedigen introduktion

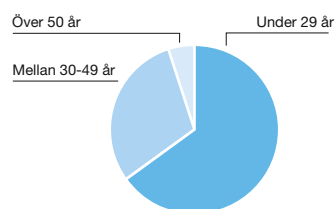
Clas Ohlson lägger stor kraft och omsorg på introduktionsutbildningar för att nya medarbetare ska få en bra start i företaget och snabbt integreras i vår företagskultur. Utbildningen omfattar Clas Ohlsons historia och värderingar, kundbemötande, kundtjänstpolicy, produktkunskap, arbets- och säkerhetsrutiner och kunskap om Clas Ohlsons sociala ansvar. Introduktionsutbildningarna är förlagda till huvudkontoret i Insjön i Dalarna.

Under verksamhetsåret har vi skräddarsytt utbildningar för den nystartade verksamheten i Storbritannien och drygt 30 personer därifrån har gått introduktionskurs i Insjön. Övriga medarbetare har fått utbildning på plats i Storbritannien. →

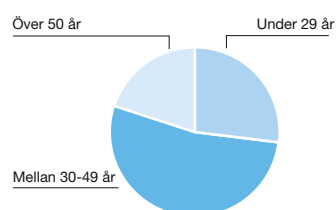
En ung organisation

En stor del av våra medarbetare är yngre än 29 år. Det är naturligt eftersom många av medarbetarna i våra butiker arbetar deltid. Vanligt förekommande är studerande som arbetar under helger och kvällar i någon av Clas Ohlsons butiker.

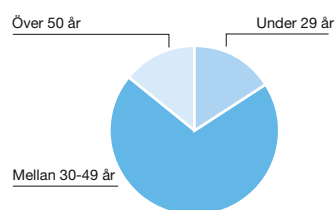
Åldersfördelning Butik

Åldersfördelning Distributionscentral

Åldersfördelning Tjänstemän

Kontinuerlig kompetensutveckling

Clas Ohlson Academy, vårt interna utvecklingscentrum, samlar koncernens utvecklings- och utbildningsverksamheter. Clas Ohlson Academy ska säkerställa att företaget har den kompetens som behövs inför framtiden, och skapa förutsättningar för interna karriärvägar. En viktig uppgift är också att vårda, utveckla och sprida Clas Ohlson-andan.

En kartläggning av det totala utbildningsbehovet i koncernen görs årligen och i kursutbudet ingår både obligatoriska och frivilliga utbildningar.

Genom videokonferenser och interaktiva produktutbildningar når vi snabbt och enkelt alla medarbetare på ett miljö- och kostnadseffektivt sätt och ser till att våra medarbetare kan ge råd och vägledning kring våra produkter.

I den obligatoriska ledarutbildningen ingår bland annat utbildning i medarbetarsamtal, arbetsrätt, arbetsmiljö och rehabilitering. Hösten 2009 introducerar vi ett traineeprogram för unga medarbetare som vill växa med företaget.

Konkurrenskraftiga löner

Clas Ohlsons årliga arbetsmiljökartläggning omfattar alla marknader och alla medarbetare. Här framgår bland annat att Clas Ohlson har en hög trivselfaktor och en bra arbetsmiljö, vilket också visar sig i en för branschen låg personalomsättning och låga ohälsotal.

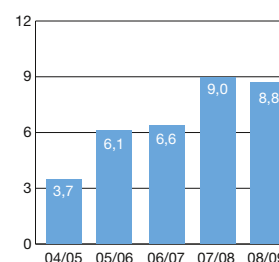
Clas Ohlsons lönepolicy innebär att lönerna ska baseras på kompetens och prestation, vara konkurrenskraftiga och i nivå med eller bättre än andra företag i branschen när företaget når sina mål. Alla medarbetare har, utöver den fasta lönen, någon form av resultatlön, oavsett om man arbetar i butik, lager eller på huvudkontoret.

Våra medarbetare har också förmåner som friskvårdsbidrag och personalrabatter.

Personalomsättning

Bland heltidsanställda i koncernen uppgick personalomsättningen till i genomsnitt 8,8 procent (föregående år 9,0 procent). Bland deltidsanställda är omsättningen högre (45,8), vilket är naturligt eftersom vi har ett flertal studerande som arbetar deltid under studieperioden. För våra medarbetare i Insjön på huvudkontoret och distributionscentralen var personalomsättningen under samma period 3,2 procent (föregående år 1,9 procent).

Personalomsättning

Förebyggande hälsoarbete

Det övergripande målet för vårt hälso- och friskvårdsarbete är att Clas Ohlson ska erbjuda en god arbetsmiljö där medarbetarna kan känna trygghet, arbetstillfredsställelse och gemenskap. Vår hälsost strategi bygger på att skapa förutsättningar för såväl fysiskt som psykiskt välbefinnande på arbetsplatsen. Hälsoperspektivet ingår som en naturlig del i vårt systematiska arbetsmiljöarbete. För att hålla detta levande informerar vi regelbundet våra skyddsombud och hälsospiratorer som överför kunskap till sina kollegor.

Under 2008/09 uppgick den totala sjukfrånvaron till 3,6 procent, vilket är en minskning med 0,3 procentenheter jämfört med 2007/08 (3,9 procent). Andelen långtidssjuka av den totala sjukfrånvaron har under samma period minskat från 31 procent till 27 procent.

Antal anställda*	Sverige	Norge	Finland	UK	Totalt
Butik	1 170	796	270	108	2 344
Distributionscentral	324	0	0	0	324
Tjänstemän	332	78	16	6	432
Totalt	1 826	874	286	114	3 100
- varav kvinnor, %	41	38	45	41	41

Genomsnittlig anställningstid i företaget, år*	Sverige	Norge	Finland	UK	Totalt
Tjänstemän	7	6	4	0,5	6
Butik/Distributionscentral	6	2	2	0,5	4

Genomsnittlig sjukfrånvaro, %	Sverige	Norge	Finland	UK	Totalt
Total sjukfrånvaro	3,5	5,4	4,4	1,8	3,6
- varav långtidssjukfrånvaro	28	41	8	0	27
- varav män	2,7	3,8	4,0	1,9	2,8
- varav kvinnor	4,7	8,0	4,7	1,6	4,8
- varav anställda <29 år	2,7	4,3	3,9	1,9	2,9
- varav anställda 30-49 år	4,0	6,8	5,0	1,7	4,1
- varav anställda 50 år-	4,4	7,1	0,0	0,2	4,5

* 2009-04-30

Vårt sociala ansvar och arbete för mänskliga rättigheter

Clas Ohlson ska bidra till att främja de mänskliga rättigheterna i de länder där vi är verksamma. Med egen personal på plats i Kina kan vi påverka och verka för att förbättra villkoren för de människor som deltar i produktionen av de produkter vi köper in i vårt sortiment.

Clas Ohlson är ett renodlat detaljhandelsföretag och köper in cirka 15 000 olika artiklar från drygt 750 tillverkare runt om i världen som vi säljer via vårt butiksnät och distanshandel.

Vi vill bidra till en förbättrad arbetsmiljö och arbetsvillkor för personalen hos de tillverkare vi samarbetar med och att produkterna har en så låg miljöpåverkan som möjligt under hela sin livscykel. Det är ett långsiktigt och komplext arbete som kräver både engagemang och arbetsinsatser från hela organisationen och de leverantörer, tillverkare och andra organisationer som vi samarbetar med.

Utmaningar i arbetet med leverantörskontroll

Av de produkter vi säljer har drygt hälften tillverkats i Asien och en tredjedel av dessa importeras direkt från olika leverantörer och tillverkare. För dessa inköp har vi ett särskilt stort ansvar och större möjligheter att, i samarbete med våra inköpsagenter, både kontrollera och stödja leverantörer i arbetet att förbättra villkoren för deras medarbetare och för miljön.

Några av de utmaningar Clas Ohlson möter hos leverantörer i Asien är

- overtidsarbete
- inga eller svaga fackföreningar
- låg kunskap bland medarbetare om deras rättigheter
- bristande arbetsmiljö och bristfällig skyddsutrustning
- korruption, till exempel manipulerade tidrapporter, mutor och annat som försvårar kontrollarbetet

Alla företag som direkt eller indirekt har verksamhet i Asien möter dessa utmaningar och kan på olika sätt bidra till att

villkoren förbättras. Clas Ohlsons strategi är att använda en kombination av egna CSR-inspektörer och externa revisionsföretag. Vårt nya inköpskontor i Shanghai, med fem CSR-inspektörer på plats, har ökat vår kapacitet att kontrollera att vår uppförandekod följs.

För många tillverkare är Clas Ohlson en liten kund. För att öka våra möjligheter att påverka och förändra kommer vi att söka samarbete med andra företag och organisationer för att gemensamt påverka olika tillverkare.

Under verksamhetsårets 357 revisioner har vi funnit 16 anmärkningar avseende diskriminering, huvudsakligen i form av att man i platsannonser angett att man ställt specifika krav på kön och ålder. Clas Ohlson har i dessa fall krävt att annonserna ändras och att företaget antar en policy mot diskriminering.

Vid revisionerna har vi funnit 29 anmärkningar gällande begränsning av föreningsfrihet. Clas Ohlson har ställt krav på dessa leverantörer att de ska införa system som undanröjer detta hinder.

Clas Ohlson har under verksamhetsåret haft anmärkning hos en tillverkare gällande ett fall av misstänkt barnarbete, det vill säga arbetare under 16 års ålder. I ytterligare 23 fall har olika fabriker inte haft tillfredställande dokumentation med ID-handlingar för att kunna fastställa medarbetarnas ålder. I dessa fall har Clas Ohlson krävt att företagen ska införa policy mot barnarbete och rutiner för att upprätthålla register med ID-handlingar.

Under verksamhetsåret har fem anmärkningar gjorts gällande risk för tvångsarbete. Det har antingen handlat om att fabriken krävt en deposition av lön för att få arbeta på fabriken, att man inte kunnat garantera att overtidsarbete varit frivilligt eller att man inte haft en policy för att förhindra tvångsarbete. Clas Ohlson har i dessa fall ställt krav på att dessa aktiviteter ska upphöra samt att fabriken inför policy och rutiner för att förhindra tvångsarbete.

Vi ska bidra till att främja de mänskliga rättigheterna

Clas Ohlson ska bidra till att främja de mänskliga rättigheterna i de länder där vi är verksamma. Vi har ett ansvar inte bara för våra egna medarbetare utan också för de människor som arbetar hos våra leverantörer.

I detta ansvar ingår att ställa krav, men också att utveckla långsiktiga relationer och

I koden hänvisar vi till:

- FN:s konvention om Mänskliga rättigheter
- FN:s konvention om Barns Rättigheter (1989)
- ILO:s konvention om Minimialder för tillträde till arbete (nr 138, 1973)
- ILO:s konvention om Förbud mot och omedelbara åtgärder för avskaffande av de värsta formerna av barnarbete (nr 182, 1999)
- ILO:s Deklaration om Grundläggande Principer och Rättigheter i arbetet (1998)

Idag finns vår uppförandekod på svenska, norska, finska, engelska och kinesiska.

Historik

- 1998 Policy angående barnarbete
- 2001 Miljöpolicy
- 2004 Processen med utveckling och införande av en uppförandekod startade
- 2005 Clas Ohlsons uppförandekod för leverantörer fastställdes av styrelsen och offentliggjordes
- 2006 Arbetsmaterial för vårt systematiska CSR-arbete togs fram, fastställdes och testades
- 2007 De första externa CSR-revisionerna genomfördes
- 2008 Etablering av en CSR-organisation i Shanghai

stödja våra leverantörer i deras arbete för att åstadkomma hållbara förbättringar när det gäller arbetsvillkor, arbetsmiljö och miljö.

Vår uppförandekod (Code of Conduct)

Clas Ohlsons uppförandekod hänvisar till internationella konventioner och till nationell lagstiftning och regler. Den stödjer även FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag. Uppförandekoden innehåller de krav vi ställer på oss själva och våra leverantörer och tillverkare gällande arbetsvillkor, arbetsmiljö, och miljöpåverkan.

Uppförandekoden omfattar

- Lagliga krav
- Arbetsmiljö
 - Hälsa och säkerhet
 - Bostäder
- Arbetsvillkor
 - Diskriminering
 - Tvångsarbete
 - Disciplinära åtgärder
 - Barnarbete
 - Löner och arbetstider
 - Föreningsfrihet och rätten till kollektiv löneförhandling
 - Alkohol och droger
- Miljö
- Tillämpning och uppföljning

Vi strävar efter långsiktiga relationer med våra leverantörer och tillverkare och tror på en aktiv dialog och samarbete. Efterhand som vi arbetar med koden och lär av våra erfarenheter kommer den att anpassas och utvecklas.

Mål

Clas Ohlson ska vara ett ansvarstagande företag med acceptabel påverkan och kontroll av mänskliga rättigheter och arbetsmiljö för egen, våra leverantörers och tillverkares personal.

Under verksamhetsåret har Clas Ohlson byggt upp en kontrollorganisation i Kina med kapacitet att genomföra upp till 400 fabriksbesök per år. Med denna kontrollorganisation på plats kan vi göra regelbundna inspektioner (minst vartannat år) hos våra tillverkare, kontrollera att vår uppförandekod följs och långsiktigt påverka villkoren för människa och miljö.

Organisation

Vårt CSR-arbete ska vara en integrerad del av Clas Ohlson. Vissa avdelningar arbetar mer med vårt interna CSR ansvar, som till exempel vår HR-avdelning och distributionscentral, medan andra arbetar mer med vårt externa CSR-ansvar, framförallt vår inköpsavdelning och CSR-avdelning i Shanghai.

Arbetet målsätts, planeras och följs upp av Clas Ohlsons CSR-forum (läs mer på sidan 34).

Vår CSR-avdelning i Shanghai består av en CSR Manager, Supply Chain, en CSR-koordinator samt fem CSR-inspektörer, som arbetar med revisioner av tillverkare över hela Kina. Vår CSR-avdelning ansvarar för att bedöma, kontrollera, följa upp och utbilda/informera leverantörer och tillverkare.

Clas Ohlsons inköpsavdelning ansvarar tillsammans med CSR-organisationen för att leverantörer och tillverkare skriver

Clas Ohlson har etablerat ett kontor i Shanghai, Kina med inköpare och inspektörer som besöker våra leverantörer och tillverkare för att kontrollera att vår uppförandekod följs.

under och följer kraven i vår uppförandekod. En stor del av uppgiften handlar om att stödja våra tillverkare att göra ständiga förbättringar i sin verksamhet.

Våra verktyg och processer

Uppförandekoden är vårt viktigaste verktyg i arbetet för bättre arbetsvillkor och arbetsförhållanden. Alla leverantörer, stora som små, måste underteckna koden. De allra flesta är villiga att underteckna koden och att, i dialog med oss, arbeta för att förbättra eventuella punkter som de inte uppfyller från början. Om en leverantör inte vill följa koden avslutas samarbetet.

Även tillverkarna måste skriva under koden och alla nya fabriker får initialt ett besök av oss eller någon av våra inköpsagenter innan de får leverera varor. Vi arbetar också med självdeklarationer där tillverkaren fyller i ett omfattande frågeformulär för att identifiera eventuella brister.

Den mest omfattande kontrollen görs vid revisioner, då våra egna eller externa revisorer går igenom tillverkningsanläggningen, intervjuar personalen och tar del av olika dokument. En revision tar normalt 1-2 dagar, beroende på fabriken storlek och antal anställda. Besöket dokumenteras i en rapport med en handlingsplan och åtgärder som måste vidtas i de fall då tillverkaren inte efterlever kodens olika kriterier. →

Det är vår ambition att fortsätta samarbetet och stödja tillverkaren i arbetet med att förbättra situationen, förutsatt att vissa minimivillkor är uppfyllda.

Om en allvarlig avvikelse identifierats måste bristen dock rättas till omedelbart för att tillverkaren ska få fortsätta att vara leverantör till Clas Ohlson. Annars avslutas samarbetet.

Utvärderingar och revisioner

Vid verksamhetsårets slut hade drygt 97 procent av våra leverantörer och tillverkare tagit del av och undertecknat Clas Ohlsons uppförandekod.

90 procent av de tillverkare vi samarbetar med har gjort en självdeklaration som de delgett oss.

Under verksamhetsåret genomförde vi 332 revisioner med egna inspektörer, och 25 externa, genom ett oberoende revisionsföretag specialiserat på socialt ansvarstagande och mänskliga rättigheter. Under föregående år genomfördes 40 revisioner varav merparten genom oberoende revisionsföretag.

Vid verksamhetsårets slut hade 56 procent av våra tillverkare i Asien genomgått en intern eller extern revision. Under verksamhetsåret avslutades samarbetet med 20 tillverkare som inte vill eller förmår leva upp till våra krav.

Utbildning och information – en viktig del i förbättringsarbetet

Utbildning och information är den kanske viktigaste framgångsfaktorn i CSR-arbetet. Under verksamhetsåret har vi bland annat utarbetat en videoutbildning om Clas Ohlsons sociala ansvar. Vid rekrytering av CSR-inspektörer har vi endast anställt erfarna revisorer. Under verksamhetsåret har de främst genomgått intern utbildning men under 2009 kommer de bland annat att genomgå en miljöutbildning utformad i samarbete med ett externt revisionsföretag specialiserat på socialt ansvarstagande, mänskliga rättigheter och miljö.

Vår inköpsavdelning och CSR-avdelning arbetar i nära samarbete med dessa frågor. Våra inköpare har genomgått en kurs i mänskliga rättigheter anordnad av Amnesty och vi har också haft internutbildning med medarbetare på inköpsavdelningen.

Vår CSR-avdelning i Shanghai arbetar som en kontroll- och stödorganisation som besöker leverantörer och tillverkare regelbundet, kontrollerar att koden följs och genom information och utbildning

hjälp dem i deras arbete att förbättra de sociala och miljömässiga aspekterna av deras tillverkning.

Fortsatta utvecklingsområden under 2009/10

Clas Ohlson kommer att:

- fortsätta arbetet med att bedöma, kontrollera och arbeta för att förbättra villkoren för människa och miljö, hos våra leverantörer och tillverkare
- utvidga vårt arbete med information och utbildning ute hos tillverkarna
- kontinuerligt utbilda våra CSR-inspektörer
- sträva efter att samarbeta med andra företag och organisationer för att kunna påverka och förbättra ännu mer
- sträva efter förbättrad kommunikation både internt och externt

CSR (Corporate Social Responsibility)

CSR innebär att företag, på egna initiativ, visar upp ett aktivt engagemang och ansvar i samhällsutvecklingen.

Uppförandekod (Code of Conduct)

En uppförandekod är riktlinjer som beskriver hur företaget ska bedriva sin verksamhet etiskt, socialt och miljömässigt. Bygger ofta på olika internationella avtal, som FN- och ILO-konventioner, nationell lagstiftning och regler. Kraven kan också gälla leverantörers och tillverkares produktion av produkter. Med hjälp av en uppförandekod vill företaget försäkra sig om att produkterna är tillverkade under goda arbetsförhållanden.

Läs mer

Den fullständiga uppförandekoden finns att läsa på vår hemsida www.clasohlson.se. Där kan du även läsa mer om Clas Ohlsons arbete för mänskliga rättigheter.

ILO – International Labour Organisation <http://www.ilo.org/global/lang--en/index.htm>

FN – United Nations <http://www.un.org/en>

Så går en CSR-revision till

På Clas Ohlsons kontor i Shanghai arbetar ett antal inspektörer som har till uppgift att kontrollera förhållandena på fabrikerna.

En revision tar normalt en till två dagar, beroende hur stor fabriken är och hur många anställda som jobbar där.

Clas Ohlson utför både interna revisioner, med egna inspektörer, och externa revisioner genom oberoende organisationer.

En revision innehåller följande delar:

- Öppningsmöte
- Genomgång av befintliga lokaler
- Kontroll av dokument
- Intervjuer
- Avslutningsmöte

Ett fabriksbesök börjar med ett möte med tillverkarens ledning där man går igenom inspektionens olika moment.

En av Clas Ohlsons inspektörer på kontoret i Shanghai är Alina. Hon delar samma ansvarsfulla uppdrag med flera andra inspektörer - att så långt som möjligt arbeta för att Clas Ohlsons uppförandekod efterlevs. Hennes vardag handlar mycket om att vara på resande fot i Kina, där hon gör kontroller av Clas Ohlsons olika leverantörer.

– Jag är ute på fabriker flera dagar i veckan. Vi inspektörer inleder med ett öppningsmöte där vi vanligtvis träffar ägaren eller en person i ledande befattning. Vid detta möte informerar vi om vad som kommer att ske under revisionen. Fabriken får också en lista på de dokument som ska granskas under revisionen.

En visuell besiktning av fabrikslokalerna görs för att bland annat inspektera säkerhets- och skyddsutrustningen.

Efter öppningsmötet görs en visuell besiktning av fabriken och alla dess lokaler, vilket inkluderar matsalar och bostäder. Inspektörerna tar foton för att dokumentera allt man ser.

Bland de saker man tittar på:

- Är brandsläckarna lättåtkomliga och märkta?
- Är gångarna och utrymningsvägarna fria?
- Har arbetarna tillräcklig skyddsutrustning?
- Använder de hörselskydd?
- Är kemikalier märkta?
- Är maskinerna skyddade?
- Finns det "Första hjälpen-utrustning"?

Olika dokument kontrolleras och intervjuer görs med anställda, både enskilt och i grupp. Besöket avslutas med en genomgång av eventuella brister och en plan upprättas för när de ska vara åtgärdade.

Nästa fas handlar om att kontrollera dokument, till exempel lönelistor, tidrapporter, ID-kort, arbetskontrakt samt olika typer av certifikat och licenser som fabriken behöver. Därefter sker intervjuer med anställda på fabriken. Framst sker dessa individuellt, men de kan ibland också ske i grupp. Alla intervjuer är frivilliga och det är viktigt att skydda den enskilde arbetaren. Alla intervjuer är konfidentiella.

– Till sist har vi ett avslutningsmöte på fabriken där inspektörerna informerar om vad som kommit fram under revisionen, säger Alina. Om det finns avvikelser diskuterar Clas Ohlsons inspektörer och representanterna från fabriken vilka förbättringar som måste göras och man bestämmer också en tidsplan för genomförandet.

Senare görs en efterkontroll att fabriken lever upp till de krav på förbättringar som Clas Ohlsons inspektörer begärt. Denna uppföljning kan göras av Clas Ohlson, våra representanter eller av en oberoende organisation.

Liselott Holmgren är CSR Manager (Supply Chain) på kontoret i Shanghai.

– Vi förbehåller oss rätten att göra både annonserade och oannonserade revisioner hos våra leverantörer. Det är Clas Ohlson själva som bekostar dessa revisioner.

Liselott menar att CSR-arbetet är utmanande och innehåller många delar av utveckling.

– Clas Ohlson ska sälja bra produkter där priset, kvaliteten, servicen och CSR-arbetet hänger ihop. Många av de leverantörer vi jobbar mot i Kina har vi långsiktiga samarbeten med, vilket är en klar fördel. Genom våra långvariga relationer har vi större möjligheter att nå positiva resultat i vårt CSR-arbete.

Vårt ansvar för miljön

Transporter och resor

2008 2007

Utfrakter

Miljöpåverkan per tonkilometer

Koldioxid, gram	50,6	51,7
Kväveoxider, gram	0,52	0,61
Kolväten, gram	0,023	0,020
Total energiåtgång, kWh	0,19	0,20

Infrakter – Europa

Miljöpåverkan per tonkilometer

Koldioxid, gram	24,1	28,8
Kväveoxider, gram	0,23	0,28
Kolväten, gram	0,016	0,022
Total energiåtgång, kWh	0,19	0,23

Infrakter – Asien

Miljöpåverkan per tonkilometer

Koldioxid, gram	4,55	4,17
Kväveoxider, gram	0,111	0,104
Kolväten, gram	0,004	0,004
Total energiåtgång, kWh	0,060	0,058

Koldioxid totalt ton: 9 498 10 483

Tjänsteresor

Miljöpåverkan per personkilometer

Koldioxid, gram	108	119
Kväveoxider, gram	0,221	0,191
Kolväten, gram	0,052	0,070
Total energiåtgång, kWh	0,423	0,466

Koldioxid totalt ton: 385 389

Clas Ohlson köper in produkter från cirka 600 leverantörer i 30 länder. Produkterna transporteras via båt, flyg, lastbil och tåg till distributionscentralen i Insjön i Dalarna där de lagras, sorteras och distribueras via lastbil till Clas Ohlsons butiker i Sverige, Norge, Finland och Storbritannien. Två procent av försäljningen sker via distanshandel som även den distribueras med lastbil.

Vår miljöpåverkan

Clas Ohlson påverkar miljön på många olika sätt, framför allt genom

- transporter av produkter, från tillverkare via lager och butiker till kund
- produkternas innehåll av miljöbelastande ämnen
- tryckning och distribution av kataloger och broschyrer
- användning av förpackningar
- energianvändningen i butiker, distributionscentral och kontorslokaler
- resor

Clas Ohlsons långvariga miljöarbete lägger särskild tonvikt på logistik och produkter, områden med störst miljöpåverkan.

Ett aktivt miljöarbete

För Clas Ohlson är det angeläget att minimera företagets miljöpåverkan och vi arbetar aktivt för att uppnå våra miljömål. Hänsyn och ansvar är en del av vår gemensamma värdegrund.

Clas Ohlsons miljöpolicy slår fast att vi, förutom att efterleva tillämpliga lagar och andra miljökrav, ska ta med miljöperspektivet i alla viktiga beslut för att skapa långsiktigt värde för Clas Ohlsons kunder, medarbetare, aktieägare och för samhället i stort. Det innebär ett livscykelperspektiv som omfattar hela kedjan från tillverkning, transporter och användning till avfallshantering.

Organisation och ansvar

Miljöarbetet är en del i Clas Ohlsons hållbarhetsarbete och samordnas i ett CSR-forum som formulerar mål och strategier samt planerar och följer upp hållbarhetsarbetet. Läs mer om Clas Ohlsons CSR-forum på sid 34.

Från mål till handling

För att underlätta miljöarbetet har vi brutit ner de övergripande miljömålen i detaljerade mål med ett tydligt fördelat ansvar inom organisationen.

Transporter

Det övergripande miljömålet för godstransporter innebär att utsläppen av fossil CO₂ ska reduceras med 30 procent år 2020 per tonkm jämfört med år 2007.

Detaljerade miljömål med startåret 2007

Båt: Reduktion av fossil CO₂ med 5 procent till 2012.
Från 3,7 till 3,5 g/tkm

Bil: Reduktion av fossil CO₂ med 10 procent till 2012.
Från 50,8 till 45,7 g/tkm

Tåg: Andelen av landtransporterna ökar med 10 procent till 2012.
Från 17 till 19 procent.

Flyg: Andelen av den sammanlagda godstransporten minskar med 10 procent till 2012.
Från 0,094 till 0,085 procent.

Av det stora godsflöde som kommer med båt till Göteborg transporteras mer än 80 procent med järnväg till terminalen i Insjön i Dalarna. Gods från svenska och europeiska leverantörer samlas upp för samlastning på flera orter för vidare transport med lastbil till Insjön.

Utfrakterna till butik går för närvarande på landsväg. I samverkan med anlitade åkerier har vi ökat fyllnadsgraden genom en större samordning. Ambitionen är att på sikt flytta över dessa transporter till järnväg och simuleringsmodeller visar att det skulle innebära både minskade utsläpp och lägre kostnader. En övergång till så kallad intermodal trafik, det vill säga, samarbete mellan olika transportslag, förutsätter en utbyggnad av järnvägsterminalen i Insjön. Tillsammans med SSAB och Kvarnsvedens pappersbruk arbetar Clas Ohlson också för en förbättring av Dalabanans tågkapacitet och kvalitet.

Resultat

Clas Ohlsons totala koldioxidutsläpp vid godstransporter uppgick under 2008 till 9 498 ton jämfört med 10 483 ton under 2007. Det innebär 6,4 gram/tonkm jämfört med 5,8 gram/tonkm 2007. Ökningen av nyckeltalet förklaras av lägre fyllnadsgrad på fraktfartygen som följd av rådande lågkonjunktur.

Våra utsläpp per tonkilometer i övrigt fortsatte generellt att minska under 2008, både när det gäller infrakter och utfrakter. Vad gäller infrakter beror minskningen främst på att vi ökat andelen tågtransporter. Minskningen för utfrakter beror framför

Bra miljöval

Clas Ohlson var under 2008 ett av de företag som uppfyllde kriterierna för Bra miljöval enligt transportföretaget Green Cargo.

allt på att vi ställer krav på våra transportörer att använda fordon med motorer som uppfyller kraven för lägst EURO 3 (standard inom EU). Det ger lägre utsläpp av främst kväveoxider och kolväten.

Resor

Detaljerat miljömål

Medelvärde för flyg/bil/tåg - 20 procent fossil CO₂ från 2007 till 2012, från 119 till 95 g/pkm.

Clas Ohlson har leverantörer och tillverkare i 30 länder och mer än 100 butiker i fyra länder. Det innebär många resor i tjänsten. Vår resepolicy ska se till att tjänsteresor tar hänsyn till såväl kostnader, tids- och miljöaspekter.

Alla butiker och konferenslokaler inom Clas Ohlson är utrustade med videokonferensutrustning. Det är ett uppskattat och resurseffektivt mötesalternativ och Clas Ohlson utsågs under 2008 till årets användare av videokonferensutrustning (Tandberg 2008).

Produkter

Övergripande miljömål

Vi utvecklar både sortimentet och produktinformationen för att hjälpa våra kunder att genom smarta val minska sin egen miljöpåverkan. De produkter vi säljer ska minst motsvara våra kunders förväntan avseende material, energianvändning, kvalitet och säkerhet.

Kvalitetssäkring av produkter

Gällande kravställning mot leverantörer och tillverkare, arbetar vi kontinuerligt med vår riskbedömningsmodell. Detta innebär i korthet att vi klassificerar produkterna utifrån leverantörskategori, varumärke, användningsområde och användargrupp. Denna klassificering styr sedan hur tuffa krav vi ställer på dokumentation och kontroll av produkten.

Miljö- och hälsoskadliga ämnen

Vi går längre än legala krav när det gäller utfasning av mjukgörare och PAH, aromatiska kolväten, i ytor med hudkontakt. Vi begränsar även andelen PVC i våra produkter, med syftet att även ta bort skadliga tillsatser, och har satt en intern riktlinje att produkter ska innehålla mindre än 5 procent PVC. Kvarvarande mängd består av PVC som är svår att ersätta med andra material i till exempel elkablar. Under en treårsperiod har vi kartlagt och begränsat PVC i både produkter och för-

packningar och vid utgången av verksamhetsåret 2008/09 uppnådde 98 procent av vårt sortiment PVC-målet. 2007/08 var andelen 95 procent. Samtliga produkter är fria från skadliga tungmetaller och utvalda mjukgörare i ytor som kommer i kontakt med huden.

På motsvarande sätt har vi även kartlagt och säkerställt att våra produkter är fria från PAH, som kan finnas i mjukgjorda plaster och gummi produkter, på ytor som kommer i kontakt med huden.

Under verksamhetsåret 2008/09 har vi även utökat våra resurser inom kemikalieområdet med en ny befattning samt utökat våra kontroller av skadliga tillsatser i produkter, bland annat tungmetaller, med hjälp av egen testutrustning, ett så kallat XRF-instrument.

Större delen av intransporterna till distributionscentralen i Insjön, Dalarna sker via tåg.

Detta innebär att vi utökar våra krav till att omfatta fler materialtyper och riskämnen i enlighet med riktlinjer i REACH-förordningen, se sidan 46.

Energieffektivitet

En stor del av sortimentet utgörs av elektriska och elektroniska produkter. En översyn av lagstiftningen när det gäller dessa produkters energieffektivitet är på gång med bland annat krav på minskad elförbrukning i standby- och offläge. För Clas Ohlson innebär det att vi anpassar vårt sortiment. Även i detta fall har vi egen testutrustning för att själva kunna säkerställa →

Energianvändning

per kvadratmeter och år	2008	2007
Butikslokaler, kWh	136	128
Kontor, kWh	138	171
Kontor, liter olja	0,86	0,12
Distributionscentral, kWh	98	100
Distributionscentral, liter olja	1,75	1,70
Distributionscentral, kWh/pall	19,6	22,8

Energianvändningen har delats in i tre olika områden: butikernas elförbrukning, kontorens och distributionscentralens el- och oljeförbrukning. Målet är att varje år förbättra nyckeltalen.

Total elförbrukning, GWh	2008	2007
Butikslokaler	19,2	15,5
Kontor	2,5	2,5
Distributionscentral	3,7	4,8
Total eldningsolja, m ³	91,0	76,7

Fossil koldioxid, ton	2008	2007
Godstransporter	9 499	10 484
Resor	385	389
Uppvärmning	233	196
El	507	455

att vi så tidigt som möjligt kan möta de nya kraven.

Traditionella glödlampor börjar fasas ut redan i september 2009 och Clas Ohlson erbjuder redan idag ett brett sortiment med energibesparande alternativ för de flesta typer av ljuskällor. Som ett led i denna förändring utvecklar vi kontinuerligt både sortimentet och produktinformationen för att hjälpa våra kunder.

Hållbarhet och kvalitet

– After sales service

Clas Ohlson har ett stort sortiment av reservdelar med över 9 000 olika delar till produkter som säljs på företagets samtliga marknader. Detta är till stor nytta då produkter kan lagas och ge förlängd livslängd istället för att kasseras. Det ger uppskattad kundservice och spar på både miljö och andra resurser. Våra medarbetares kunskaper och höga servicenivå samt vårt reservdelslager har lett fram till utnämningen Sveriges bästa kundtjänst under 2008.

Lagar och riktlinjer

Vår verksamhet och de produkter vi säljer ska minst uppfylla kraven i tillämpliga lagar och andra miljökrav. Lagstiftningen inom miljöområdet har blivit alltmer omfattande och detaljerad och den utvecklingen väntas fortsätta. En harmonisering av lagstiftningen inom EU när det gäller miljö- och hälsofarliga ämnen är till fördel för Clas Ohlson, som har verksamhet i flera olika länder.

WEEE

Genom EU-direktivet WEEE (Waste Electrical and Electronic Equipment), som trädde i kraft i augusti 2005, har producentansvaret skärpts och omfattar, i och med ansvaret för insamlingssystem för elavfall, produktens hela livscykel.

RoHS

Clas Ohlson följer också RoHS-direktivet (Restriction of certain Hazardous Substances) från augusti 2006 som syftar till att minska mängden miljöfarligt avfall och sätter hårda gränsvärden för användningen av kvicksilver, kadmium, bly och krom samt två typer av bromerade flamskyddsmedel i nya elektriska och elektroniska artiklar.

REACH

EU:s kemikalielagstiftning REACH (Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals), som trädde i kraft i juni 2007, ersätter till stora delar

de nationella lagarna inom kemikalieområdet. Reglerna börjar gälla stegvis och tillämpningen kommer att utökas under de närmaste åren. Grundprincipen är att det är tillverkare och importörer som är ansvariga för att de ämnen de tillverkar eller säljer inte har några skadliga effekter på hälsa eller miljö.

Energieffektivitet

EuP-direktivet (Energy-using Products) om ”ekodesign”, som trädde i kraft i augusti 2007, är ett så kallat ramdirektiv som syftar till att förbättra produkternas energieffektivitet genom att integrera miljöaspekter tidigt i designfasen. Hittills omfattas 20 olika produktgruppers energiförbrukning. Exempel på produktgrupper som är beslutade samt kravsatta och som berör vårt sortiment under kommande verksamhetsår är:

- Hembelysning
- Standby- och offmodeförluster för energianvändande produkter
- Externa nätaggregat
- Enkla digitalboxar

Förpackningar

Vi ska, i samarbete med våra leverantörer, minska andelen miljöbelastande produktförpackningar. Arbetet med att begränsa PVC fortskrider och vid slutet av verksamhetsåret 2008/09 uppnådde 98 procent av våra förpackningar PVC-målet.

Våra butiker säljer 7,5 miljoner bärkassar och 9 miljoner påsar per år. Merparten är tillverkade av PE, polyeten, men Clas Ohlson har också papperskassar. De förpackningar som skickas till kunder som utnyttjar Clas Ohlsons distanshandel har miljöanpassats och består till 38 procent av återvunnen fiberråvara samt vatten- och biobaserat lim. Clas Ohlson uppfyller producentansvaret för förpackningar genom medlemskapet i REPA, som finansierar och hanterar återvinningsstationer över hela Sverige.

Trycksaker

Övergripande miljömål

Miljöpåverkan ska vara en del i beslutsunderlaget gällande val av kommunikationskanal. En ökad andel kund- och aktieägarkommunikation via nätet ska eftersträvas. Produktion av trycksaker ska ske med teknik och material som har väldokumenterad och låg miljöpåverkan. Trycksaker ska kunna återvinnas som fiberråvara av hög kvalitet.

Clas Ohlson har gett ut en katalog sedan 1918. Katalogen trycks enligt svanmärkta kriterier och distribueras i huvudsak tillsammans med varuleveranser till våra butiker. Från och med verksamhetsåret 2008/09 kommer katalogen ut två gånger per år för att öka flexibiliteten avseende sortiment och priser. Clas Ohlson har också en särskild katalog för multimedieprodukter.

Utöver katalogen gör vi återkommande utskick av direktreklam som trycks på svanmärkt papper.

Clas Ohlsons årsredovisning trycks också på svanmärkt papper. Den distribueras endast till de aktieägare som begärt att få tryckt information från företaget. Detta har lett till en väsentligt minskad upplaga, färre utskick och därmed minskad miljöpåverkan.

Energianvändning

Övergripande miljömål

Energianvändning vid egna och hyrda lokaler och fastigheter ska vara dokumenterad. Den ska för distributionscentral, kontor och butiker styras mot preciserade mål. Energi från fossila källor ska avvecklas i egen verksamhet.

Detaljerade miljömål

- Uppvärmning av distributionscentral och huvudkontor i Insjön ska ske med förnyelsebar energi.
- El för distributionscentral, huvudkontor och butiker i Sverige ska komma från förnyelsebara källor.
- Drift el förbrukning på distributionscentralen ska minska med 25 procent, från 22,8 (2007) till 17,1 kWh/pall (2010).

Distributionscentral

Under året byttes uppvärmningssystem från el och olja till biobränslebaserad fjärrvärme. Förändringen innebär en väsentligt minskad klimatpåverkan.

Kontor

Clas Ohlsons huvudkontor i Insjön, med koncerngemensamma funktioner som bland annat ledning, ekonomi, inköp, marknad och HR omfattar två byggnader om totalt 20 000 m². Från och med oktober 2008 används endast förnyelsebar el och den nya kontorsdelen är ansluten till biobaserad fjärrvärme.

Butiker

Clas Ohlson äger inga butikslokaler, förutom i Insjön. Förutsättningarna för el- och

energibehov varierar kraftigt mellan olika butiker. Vissa butiker har intern rulltrappa, extra ljusskyltar med mera vilket medför ökad förbrukning av el. Sedan oktober 2009 köper Clas Ohlson förnyelsebar elkraft till 20-25 butiker i Sverige. I takt med att elavtalen löper ut för övriga svenska butiker ansluts de till samma avtal.

Nyckeltalets ökning från 128 till 136 kWh/m² per år kommer att följas upp med åtgärder för att vända utvecklingen.

Avfall

WEEE-direktivet gäller på alla våra marknader och Clas Ohlson tar sitt producentansvar genom medlemskap i de nationella insamlingssystemen, Elkretsen

i Sverige, Elretur i Norge, Serty i Finland samt Valpak i England.

Distributionscentralen i Insjön har sedan många år effektiva system för källsortering och återvinning. Överskottsemballage pressas i stora balar som säljs och blir råvara för nya produkter. Detsamma gäller olika fraktioner av plast. Övrigt avfall källsorteras i cirka 10 fraktioner. ♻️

Läs mer

För mer utförlig information om vårt miljöarbete hänvisar vi till vår hemsida www.clasohlson.se.

Clas Ohlsons GRI-profil

En fullständig version finns att läsa på www.clasohlson.se Clas Ohlson redovisar på C-nivå.			
Resultatindikatorer		Sidhänvisning	Omfattning
Ekonomisk påverkan			
EC1	Skapat och levererat direkt ekonomiskt värde, inklusive intäkter, rörelsekostnader, ersättning till anställda, gåvor och andra samhällsinvesteringar, balanserad vinst samt betalningar till finansiärer och den offentliga sektorn	56	●
EC7	Rutiner för lokalanställning och andelen av ledande befattningshavare som anställts lokalt där organisationen har betydande verksamhet	37	●
Miljöpåverkan			
EN3	Direkt energianvändning per primär energikälla	46	●
EN4	Indirekt energianvändning per primär energikälla	46	●
EN16	Totala direkta och indirekta utsläpp av växthusgaser, i vikt	46	●
EN17	Andra relevanta indirekta utsläpp av växthusgaser, i vikt	46	
EN18	Initiativ för att minska utsläppen av växthusgaser, samt uppnådd minskning	35, 47	■
Social påverkan			
LA1	Total personalstyrka, uppdelad på anställningsform, anställningsvillkor och region	63, not 31	●
LA10	Genomsnittligt antal och utbildningstimmar per anställd och år, fördelat på personalkategorier	36	●
LA13	Sammansättning av styrelse och ledning samt uppdelning av andra anställda efter kön, åldersgrupp, minoritetsgrupptillhörighet och andra mångfaldsindikatorer	37	●
Mänskliga rättigheter			
HR2	Procent av betydande leverantörer och underleverantörer som har granskats avseende efterlevnad av mänskliga rättigheter, samt vidtagna åtgärder	42	●
HR4	Antal fall av diskriminering, samt vidtagna åtgärder	40	●
HR5	Verksamheter för vilka man uppmärksammat att föreningsfriheten och rätten till kollektivavtal kan vara väsentligt hotade och åtgärder som vidtagits för att stödja dessa rättigheter	40	●
HR6	Verksamheter för vilka man uppmärksammat att det finns väsentlig risk för fall av barnarbete och åtgärder som vidtagits för att bidra till avskaffande av barnarbete	40	●
HR7	Verksamheter för vilka man uppmärksammat att det finns väsentlig risk för tvångsarbete och obligatoriskt arbete, och åtgärder som vidtagits för att bidra till avskaffande av tvångsarbete eller obligatoriskt arbete	40	●
Produktansvar			
PR1	De faser i livscykeln då produkters och tjänsters påverkan på hälsa och säkerhet ska utvärderas i förbättringssyfte, och andelen av väsentliga produkt- och tjänstekategorier som genomgått sådana utvärderingsprocesser	45	●

Symbolförklaring: ● Redovisas, ■ Redovisas delvis.

Förvaltningsberättelse

Clas Ohlson AB (publ), organisationsnummer 556035-8672

Styrelsen och verkställande direktören för Clas Ohlson AB (publ) med säte och huvudkontor i Insjön, Leksands kommun, får härmed avge årsredovisning för verksamhetsåret 2008-05-01–2009-04-30. Där ej annat anges avser uppgifterna koncernen. Uppgifter inom parentes avser föregående år. Samtliga belopp anges i miljontals svenska kronor om inget annat anges.

Verksamhet

Verksamheten utgörs för såväl moderbolaget som koncernen av försäljning av produkter för hus och hem, teknik och hobby via egna butiker och distanshandel. Verksamheten bedrivs i Sverige, Norge, Finland och Storbritannien. Antalet butiker var vid periodens utgång 106 varav 50 i Sverige, 38 i Norge, 16 i Finland och två i Storbritannien. Sortimentet omfattar cirka 15 000 artiklar som köps in från ett stort antal leverantörer i ett 30-tal länder. Varorna köps in till distributionscentralen i Insjön och därifrån distribueras de via egna butiker i Sverige, Norge, Finland och Storbritannien eller via distanshandel direkt till kunderna.

Clas Ohlson fortsätter att växa. Sortimentet inriktas på prisvärda produkter som behövs i vardagen oavsett konjunkturläge men den kraftiga konjunkturförsvagningen har även påverkat Clas Ohlson negativt på samtliga marknader och försäljningskanaler. Som en följd av detta var försäljningen i jämförbara butiker lägre än föregående år.

Väsentliga händelser

Under verksamhetsåret har 20 nya butiker öppnats, varav fem i Sverige, nio i Norge, fyra i Finland och två i Storbritannien. Butikerna i Storbritannien var bolagets första. Croydon i södra London öppnade i november och Manchester i april. Responsen från kunder i Storbritannien är positiv med många besökare såväl i Croydon som i Manchester. Antalet besökare har hittills varit högre än genomsnittet i koncernen. Konverteringsgraden och det genomsnittliga köpet har varit lägre i Storbritannien än genomsnittet i koncernen vilket är normalt vid inträde på nya marknader. Clas Ohlson räknar med att det tar tid att etablera varumärke och position på en helt ny marknad och att konverteringsgrad och genomsnittligt köp kommer att öka successivt under de kommande åren. Under kommande år förväntas många attraktiva butikslägen bli tillgängliga.

I mars 2009 lanserades Clas Ohlsons första vårkatalog. Katalogen innehåller ett antal nyheter och inkluderar även säsongssortiment och de produkter som tidigare utgjorde en separat båttillbehörskatalog. En ny grafisk profil med bland annat en uppdatering av Clas Ohlsons logotype lanserades samtidigt. Vårkatalogen har fått ett positivt mottagande och är dessutom den första katalogen som lanserats i Storbritannien. Syftet med att ge ut två kataloger per år istället för en är att öka flexibiliteten, både avseende sortiment och priser.

Clas Ohlsons nya butikskoncept lanserades i november och har hittills installerats i nya butiker som öppnats. Konceptet ska göra det enklare för kunderna att hitta i det breda sortiment som finns i Clas Ohlsons butiker. Förändringen innebär också en uppdaterad design och modernisering av Clas Ohlsons nuvarande butikskoncept. Befintliga butiker kommer successivt att byggas om och innebär en beräknad investering om cirka 40 Mkr per år. En butik, i Norrköping, har hittills byggts om till det nya konceptet.

I januari 2009 lanserade Clas Ohlson sin första butik med ett mindre butiksförmat (Motala). Syftet med det nya förmatet, med en butiksyta på 500 – 800 kvadratmeter och med vissa delar av sortimentet som beställningsvaror, är att kunna etablera lönsamma Clas Ohlson-butiker även på mindre orter och som komplement till större butiker på större orter. Det nya mindre butikskonceptet har även öppnats i Marieberg utanför Örebro, i Larvik i Norge och i Hudiksvall under fjärde kvartalet.

Försäljning och resultat

Försäljningen uppgick till 4 930 Mkr jämfört med 4 662 Mkr motsvarande period föregående år, en ökning med 6 procent.

Försäljningen fördelar sig enligt följande:

	2008/09	2007/08	Procentuell förändring
Försäljningskanaler			
Butiker	4 830	4 541	+ 6
Distanshandel	100	121	- 17
	4 930	4 662	+ 6
Länder (SEK)			
Sverige och UK	2 573	2 586	- 1
Norge	1 923	1 717	+ 12
Finland	434	359	+ 21
	4 930	4 662	+ 6

Av butikernas försäljningsökning på 6 procent fördelar sig:

Jämförbara butiker i lokal valuta	- 7 procent
Nya butiker	+ 12 procent
Valutaeffekter	+ 1 procent
Summa	+ 6 procent

Bruttomarginalen uppgick till 40,8 procent jämfört med 40,2 procent motsvarande period föregående år. Marginalen har påverkats positivt främst av försäljningsmix och gynnsamma valutaeffekter samtidigt som ett antal faktorer påverkat marginalen negativt i form av ökade hanterings- och distributionskostnader samt uppstartskostnader för inköpsbolag i Shanghai, Kina. Kostnader på 15 Mkr i samband omorganisation på distributionscentralen i Insjön har samtidigt påverkat bruttomarginalen negativt med 0,3 procentenheter.

Försäljningskostnadernas andel ökade med 2,8 procentenheter till 28,2 procent (25,4 procent). Ökningen beror främst på att försäljningen i jämförbara butiker minskat samt på ökade kostnader för nya butiker. Under året öppnades 20 nya butiker (föregående år 15) vilket medfört ökade personalkostnader men som delvis motverkats genom fortsatta produktivitetshöjande åtgärder i jämförbara butiker. Vidare har försäljningskostnadernas andel påverkats av ökade hyreskostnader för befintliga butiker jämfört med samma period föregående år. Uppstartskostnaderna för nya butiker uppgick till 67 Mkr (51 Mkr). I detta ingår uppstartskostnader för etablering av verksamhet i Storbritannien med två nya butiker i Croydon och Manchester.

Årets avskrivningar uppgick till 92 Mkr jämfört med 84 Mkr motsvarande period föregående år.

Rörelseresultatet uppgick till 503 Mkr, en minskning med 13 procent jämfört med motsvarande period föregående år (578 Mkr). Rörelseresultatet var 495 Mkr (566 Mkr) för butikerna och 8 Mkr (11 Mkr) för distanshandeln.

Rörelsemarginalen uppgick till 10,2 procent (12,4 procent). Rörelsemarginalen var 10,2 procent (12,5 procent) för butikerna och 7,8 procent (9,5 procent) för distanshandeln.

Resultatet efter finansiella poster uppgick till 504 Mkr, en minskning med 14 procent jämfört med motsvarande period föregående år (588 Mkr).

Kurserna för de viktigaste valutorna var i genomsnitt 1,18 för norska kronan och 7,30 för USA-dollar jämfört med 1,17 respektive 6,50 föregående år. Valutasäkringar har gjorts i USD, HKD och NOK. Bolagets policy är att säkra hälften av det förväntade flödet under en katalogperiod.

Utsikter för kommande verksamhetsår

Clas Ohlsons affärsidé, att erbjuda ett brett och prisvärt sortiment för att lösa vardagliga praktiska problem på ett smidigt sätt, har en stark attraktionskraft på etablerade marknader. Konceptet är unikt i sitt slag i Europa och har potential att expanderas till flera länder.

Clas Ohlsons långsiktiga tillväxtmål ligger fast. Den kraftiga inbromsningen i konjunkturen skapar både möjligheter och behov till anpassning. Clas Ohlson räknar med att kunna fortsätta att ta marknadsandelar även om detaljhandelskedjan också påverkas av en lägre generell konsumtion. Inbromsningen ökar också möjligheterna att kontraktera och etablera nya butiker i attraktiva lägen och med fördelaktiga hyresnivåer, framförallt på den brittiska marknaden.

Clas Ohlson fortsätter att öppna nya butiker på etablerade marknader, men anpassar takten efter rådande marknadsförutsättningar. Under verksamhetsåret 2009/10 är målet att etablera 15-20 butiker varav 4-8 i Storbritannien. Införandet av Clas Ohlsons nya butikskoncept i nya och befintliga butiker skapar tillsammans med det nya mindre butikskonceptet "Lill-Clas" ytterligare tillväxtpotentialer för företaget.

Clas Ohlson ska fortsätta att anpassa kostnaderna för att mildra resultateffekterna av den lägre tillväxttakt som följer av avmattningen i detaljhandeln.

Målet för långsiktig försäljningstillväxt är 15 procent och mäts som genomsnittlig årlig ökning i försäljningen under fem år. Målet för lönsamheten är en rörelsemarginal om lägst 10 procent.

Finansiell ställning

Kassaflödet från den löpande verksamheten uppgick under verksamhetsåret till 340 Mkr (480 Mkr). Årets kassaflöde var -203 Mkr (-66 Mkr). Ordinarie utdelning till Clas Ohlsons aktieägare i september 2008 uppgick till 325 Mkr (295 Mkr).

Genomsnittligt lagervärde under verksamhetsåret uppgick till 1 024 Mkr vilket var en ökning med 9 procent (940 Mkr). Omsättningshastigheten för lagret i distributionscentralen var under verksamhetsåret 6,7 gånger (6,8).

Vid verksamhetsårets slut uppgick varulagret till 1 117 Mkr (953 Mkr). Jämfört med samma månad föregående år har 20 butiker tillkommit. Varulager i nya butiker uppgår till 107 Mkr. Varulagret vid årets slut har påverkats av tidigare lagda inköp av säsongprodukter i samband med den nya värkatalogen. Vidare har värdet på inköpsvalutor (dollar och euro) påverkat lagervärdet i jämförelse med samma datum i följande.

Återköp av egna aktier avseende säkring av LTI 2008 (Long Term Incentive program 2008) har skett med 58,0 Mkr under verksamhetsårets första kvartal (0 Mkr).

Likvida medel uppgick till 92 Mkr (280 Mkr). Räntebärande skulder avseende utnyttjande av checkräkningskredit och banklån uppgick till 274 Mkr (0 Mkr). Ökningen beror huvudsakligen på den pågående investeringen i distributionscentralen i Insjön, på totalt 615 Mkr, och investeringar i nya butiker. Den höga investeringsnivån har medfört ett ökat kapitalbehov vilket har säkrats, för de kommande åren, genom extern finansiering. Soliditeten uppgick till 58,1 procent (68,4 procent).

Investeringar

Under verksamhetsåret har investeringar gjorts med 434 Mkr (252 Mkr). Av dessa avser 108 Mkr (68 Mkr) investeringar i nya butiker. Vidare avser 279 Mkr (143 Mkr) investering i utbyggnaden av distributionscentralen i Insjön. Övriga investeringar är i huvudsak ersättningsinvesteringar.

Aktien och aktiekapital

Clas Ohlsons B-aktie är noterad på OMX Nordiska Börs. Aktiekapitalet uppgår till 82 miljoner kronor fördelat på 5 760 000 aktier av serie A och 59 840 000 aktier av serie B, envar med kvotvärdet 1,25. Varje aktie av serie A berättigar till tio röster medan varje aktie av serie B berättigar till en röst. Alla aktier har lika rätt till utdelning. Ägare av A-aktier kan begära omstämpling av A-aktier till B-aktier. Aktiekapitalet är oförändrat mot föregående år.

Den 30 april 2009 uppgick antalet aktieägare enligt VPC: s (Värdepapperscentralen) aktiebok till 22 747, jämfört med 22 744 den 30 april 2008. De tio största aktieägarna svarade vid samma tidpunkt för 68 procent av kapitalet och 82 procent av rösterna. För sammanställning, se sidan 31 i den tryckta årsredovisningen.

Bolagsordningen innehåller inga hembudsförbehåll eller andra begränsningar i aktiernas överlåtbarhet. Förutom bemyndigandet gällande återköp av aktier som framgår på sidan 53 finns det inga andra omständigheter av de slag som bolaget är skyldig att upplysa om enligt bestämmelserna i Årsredovisningslagen 6 kap 2a § p 4-11. För att säkra bolagets åtagande gällande villkorade matchningsaktier och personaloptioner i samband med LTI 2008 har Clas Ohlson under verksamhetsårets första kvartal återköpt 645 000 aktier för totalt 58,0 Mkr till en genomsnittlig kurs om cirka 90 kr per aktie.

Per den 30 april 2009 hade bolaget 645 000 aktier (o) motsvarande 1 procent av totala antalet registrerade aktier (o). Antalet utestående aktier, netto efter återköp, uppgick vid årets slut till 64 955 000.

Anställda

Antalet anställda i koncernen var i genomsnitt 1 927 (1 801) varav 790 (731) kvinnor. Fördelning per land är 1 265 (1 264) i Sverige, 458 (385) i Norge, 174 (152) i Finland och 30 (0) i Storbritannien. Ytterligare information om anställda finns i noterna 6, 31 och 32 i årsredovisningen.

Styrelsearbete

Clas Ohlsons styrelse består av sju ledamöter valda av bolagsstämman samt två ledamöter och två suppleanter utsedda av de anställda. Verkställande direktören ingår i styrelsen. Styrelsen har en skriftlig arbetsordning samt en instruktion för arbetsfördelningen mellan styrelsen och verkställande direktören. Styrelsens sammanträden och arbetet i samband därmed följer en föredragningsplan i syfte att säkerställa styrelsens behov av information och kontroll av verksamheten och bolagets organisation.

Styrelsen har under året haft tio sammanträden. Vid varje möte framläggs ekonomisk och finansiell rapport för verksamheten. Styrelsen sammanträder årligen med bolagets revisorer för genomgång av revisionsrapport och årets verksamhet. Styrelsens arbete beskrivs mer utförligt i bolagsstyrningsrapporten på sidan 74-77 i den tryckta årsredovisningen.

Risker och osäkerhetsfaktorer

Clas Ohlsons verksamhet är utsatt för risker av såväl finansiell karaktär som rörelsekaraktär. Risker av finansiell karaktär utgörs främst av löneinflation, råvarupriser och valuta exponering medan risker av rörelsekaraktär utgörs av etableringen i Storbritannien, inköp i Kina, konkurrens, logistik, nyckelpersoner, socialt ansvar, sortiment och svinn. När det gäller beskrivning och kvantifiering av de finansiella riskerna beskrivs dessa i not 2 i årsredovisningen samt på sidan 24-26 i den tryckta årsredovisningen.

Miljöpåverkan

Bolaget har anmälningsplikt gällande den verksamhet som rör mellanlagring av elektronikavfall. Anmälningsplikten gäller till varje svensk kommun i vilken bolaget har en butik. I övrigt bedriver bolaget inte några anmälningspliktiga eller tillståndspliktiga verksamheter enligt miljöbalken. När det gäller el- och elektronikavfall samarbetar bolaget i Sverige med organisationen Elkretsen, som är elbranschens gemensamma bolag för hanteringen. Bolaget är anslutet till returorganisationen REPA. I Norge är bolaget anslutna till returorganisationerna AS Batteriretur, Renas AS, Elektronikretur AS och Hvitvareretur AS. I Finland sker motsvarande samarbete med Serty och i Storbritannien med Valpak.

Inom koncernen bedrivs ett kontinuerligt miljöarbete och detta beskrivs mer utförligt på sidan 44-48 i den tryckta årsredovisningen samt på hemsidan www.clasohlson.se.

Riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare

Årsstämman 2008 beslutade att ersättning ska utgå enligt följande principer, vilka även kommer att föreslås på årsstämma 2009.

De övergripande principerna för ersättning till ledande befattningshavare ska utgå från befattningen, den individuella prestationen, koncernens resultat och att ersättningen ska vara konkurrenskraftig i anställningslandet. Den sammanlagda ersättningen till ledande befattningshavare ska bestå av fast lön, rörlig lön i form av kortsiktigt incitament baserat på årliga prestationsmål, långsiktiga incitament baserade på fleråriga prestationer, pension och andra förmåner. Till detta kommer villkor vid uppsägning och avgångsvederlag.

Fast lön

Fast lön ska utgöra grunden för den totala ersättningen. Lönen ska vara relaterad till den relevanta marknaden och avspegla omfattningen av det ansvar som arbetet innebär. Den fasta lönen ska ses över årligen för att säkerhetsställa marknadsmässig och konkurrenskraftig fast lön.

Rörlig lön (Short Term Incentive "STI")

Ledande befattningshavare ska utöver den fasta lönen kunna erhålla STI för resultat som överskrider en eller flera förutbestämda prestationsnivåer under ett verksamhetsår. Ersättningen från STI-programmet kan maximalt utgöra 50 procent av den fasta lönen, vilket gör att bolaget från början kan beräkna maximala ersättningsnivåer.

Långsiktiga incitament (Long Term Incentive "LTI")

Styrelsen kommer att på årlig basis utvärdera huruvida ett långsiktigt incitamentsprogram (till exempel aktie- eller aktieprisbaserat) ska föreslås en stämma eller inte. Vid en extra stämma i april 2008 antog stämman styrelsens förslag att införa ett långsiktigt aktierelaterat incitamentsprogram, LTI 2008, för ledande befattningshavare och andra nyckelpersoner (maximalt 40 personer) som bedöms ha stor möjlighet att påverka Clas Ohlsons långsiktiga utveckling. Programmet implementerades i maj 2008 och samtliga inbjudna deltagare

i programmet har valt att uppfylla kravet att göra en initial egen investering i Clas Ohlson aktier motsvarande ett belopp om mellan 5 och 10 procent av sin bruttolön. Årsstämman 2008 beslutade om ett motsvarande program för verksamhetsåret 2009/10 (LTI 2009).

Pension

Pensionsöverenskommelser ska, om möjligt, vara avgiftsbaserade och utformade i enlighet med nivåer och praxis som gäller i det land som den ledande befattningshavaren är anställd i.

Övriga förmåner

Övriga förmåner kan förekomma i enlighet med de villkor som gäller för det land som den ledande befattningshavaren är anställd i. Sådana förmåner får dock inte utgöra en större andel av den sammanlagda ersättningen.

Uppsägningstid och avgångsvederlag

Ledande befattningshavare ska erbjudas villkor i enlighet med den lagstiftning och praxis som gäller för det land i vilket vederbörande är anställd. Under uppsägningstiden ska ledande befattningshavare vara förhindrade att verka i konkurrerande verksamhet. I vissa fall kan ett konkurrensförbud mot fortsatt ersättning tillämpas högst för 24 månader efter uppsägningstidens utgång.

Bemyndigande för styrelsen att frånga riktlinjerna

Om särskilda skäl föreligger ska styrelsen kunna frånga dessa riktlinjer. I händelse av en större avvikelse ska inför nästa årsstämma aktieägarna informeras om skälen för detta.

För mer information om ersättningar, se not 6 samt sidan 76 i den tryckta årsredovisningen.

Moderbolaget

Moderbolagets omsättning uppgick till 4 002 Mkr (4 063 Mkr) och resultatet efter finansiella poster uppgick till 340 Mkr (721 Mkr). Resultatet har påverkats negativt av minskad utdelning från dotterföretag. Årets investeringar har uppgått till 333 Mkr (197 Mkr). Ansvarsförbindelser för moderbolaget uppgick till 177 Mkr (90 Mkr).

Händelser efter årets slut

Årsstämman i Clas Ohlson AB gav den 13 september 2008 styrelsen mandat att under perioden fram till nästa årsstämma förvärva maximalt 930 000 aktier för att säkra företagens åtagande i samband med införandet av det aktierelaterade incitamentsprogrammet, LTI 2009, som antogs av årsstämman 2008.

Med stöd av detta bemyndigande har styrelsen beslutat att förvärva 675 000 aktier fram till årsstämman 2009. Förvärv kommer att ske på Nasdaq OMX Nordic Exchange Stockholm till ett pris inom det vid var tid registrerade kursintervallet. Bolagets innehav av Clas Ohlson-aktier uppgick per den 30 april 2009 till 645 000 aktier motsvarande 1 procent av totala antalet registrerade aktier.

Utdelning

Finansiellt ska Clas Ohlson ha möjlighet till en fortsatt god tillväxt av verksamheten samt att ha en beredskap att ta till vara affärsmöjligheter. Det är angeläget att expansionen liksom hittills kan ske med bibehållen hög finansiell styrka och fortsatt handlingsfrihet.

Mot denna bakgrund har styrelsen funnit att utdelningsandelen bör motsvara cirka hälften av vinsten efter skatt. Därutöver kan styrelsen föreslå att överskjutande likviditet också delas ut.

För räkenskapsåret 2008/09 föreslår styrelsen att utdelning ska lämnas med 3,00 kronor per aktie (föregående år 5,00 kronor). Styrelsens förslag motsvarar cirka 54 procent av koncernens resultat efter skatt (78 procent).

Förslag till vinstdisposition

Till årsstämmans förfogande står följande vinstmedel (svenska kronor):

Balanserad vinst	708 519 760
Årets vinst	183 108 548
Summa	891 628 308

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att:

Till aktieägarna utdelas 3,00 kronor per aktie	196 800 000
I ny räkning överföres	694 828 308
Summa	891 628 308

Som avstämningsdag för utdelning föreslås den 16 september 2009. Den av årsstämman beslutade utdelningen beräknas i så fall utsändas den 21 september 2009.

Med hänvisning till ovanstående och vad som i övrigt kommit till styrelsens kännedom är styrelsens uppfattning följande: En allsidig bedömning av moderbolagets och koncernens ekonomiska ställning medför att utdelningen är försvarlig med hänvisning till de krav som verksamhetens art, omfattning och risker ställer på moderbolagets och koncernens egna kapital och likviditet. När det gäller koncernens soliditet uppgår denna till 58,1 procent före utdelning och 54,6 procent efter utdelning. Detta bedöms vara en fullgod soliditet även beaktat den kommande expansionen i Norden och Storbritannien.

Beträffande företagens resultat och ställning i övrigt hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar med tillhörande bokslutskommentarer.

Fem år i sammandrag

Mkr	2008/2009	2007/2008	2006/2007	2005/2006	2004/2005
RESULTATRÄKNING					
Nettoomsättning	4 930,2	4 661,6	4 101,2	3 567,6	2 954,8
Rörelseresultat	502,8	577,5	530,9	484,5	420,5
Resultat före skatt	503,8	587,8	537,8	491,0	425,9
Inkomstskatt	-138,3	-166,0	-152,0	-138,9	-120,6
Årets resultat	365,5	421,8	385,8	352,1	305,3
BALANSRÄKNING					
Anläggningstillgångar	1 197,5	852,0	683,5	642,6	563,7
Varulager	1 117,2	952,6	826,7	749,0	542,9
Kortfristiga fordringar	164,5	107,1	79,6	55,3	46,4
Likvida medel, kortfristiga placeringar	92,0	280,3	347,9	338,4	445,2
Summa tillgångar	2 571,2	2 192,0	1 937,7	1 785,3	1 598,2
Eget kapital	1 493,1	1 499,5	1 367,3	1 256,9	1 058,6
Långfristiga skulder, icke räntebärande	86,4	26,9	23,9	23,6	18,3
Långfristiga skulder, räntebärande	65,0	-	-	-	-
Kortfristiga skulder, icke räntebärande	718,1	665,6	546,5	504,8	521,3
Kortfristiga skulder, räntebärande	208,6	-	-	-	-
Summa eget kapital och skulder	2 571,2	2 192,0	1 937,7	1 785,3	1 598,2
KASSAFLÖDE					
Kassaflöde från rörelsen	339,7	480,0	405,1	187,8	355,4
Investeringar	-433,1	-250,6	-125,1	-140,7	-198,6
Kassaflöde efter investeringar	-93,4	229,4	280,0	47,1	156,8
NYCKELTAL					
Omsättningstillväxt, %	5,8	13,7	15,0	20,7	17,7
Bruttomarginal, %	40,8	40,2	39,7	39,9	40,4
Rörelsemarginal, %	10,2	12,4	12,9	13,6	14,2
Rörelsemarginal butiker, %	10,2	12,5	13,2	13,8	14,5
Rörelsemarginal distanshandel, %	7,8	9,5	5,1	8,6	8,6
Avkastning på sysselsatt kapital, %	32,6	41,8	40,9	42,4	43,9
Avkastning på eget kapital, %	24,4	29,4	29,4	30,4	31,4
Soliditet, %	58,1	68,4	70,6	70,4	66,2
Försäljning per kvadratmeter i butik, tkr	38	44	45	48	48
Antal butiker vid årets slut	106	86	71	59	48
Antal årsanställda	1 927	1 801	1 647	1 439	1 229
DATA PER AKTIE¹					
Genomsnittligt antal aktier före utspädning	65 065 008	65 600 000	65 600 000	65 600 000	65 600 000
Genomsnittligt antal aktier efter utspädning	65 075 701	65 600 000	65 600 000	65 600 000	65 600 000
Vinst per aktie före utspädning, kr	5,62	6,43	5,88	5,37	4,65
Vinst per aktie efter utspädning, kr	5,62	6,43	5,88	5,37	4,65
Bruttokassaflöde per aktie, kr	7,04	7,71	7,02	6,32	5,40
Eget kapital per aktie, kr	22,99	22,86	20,84	19,16	16,14
Utdelning, kr	3,00 ²	5,00	4,50	4,00 ³	2,50

¹ Omräknat efter split oktober 2004.

² Föreslagen utdelning.

³ Inklusiv extra utdelning 1,00 kr.

Kommentarer till femårsutvecklingen

Försäljning

Försäljningen har under de senaste fem åren ökat från 2 955 Mkr till 4 930 Mkr, en ökning med 67 procent. Ökningen har skett helt organiskt, det vill säga utan förvärv. Prisutvecklingen under perioden är neutral. Det senaste två verksamhetsåren höjdes försäljningspriserna men tidigare har priserna sänkts med i genomsnitt 2 procent per år. Valutakurserna för den norska kronan och euro (Finland) är i stort sett desamma som för fem år sedan. Under perioden har dock kurserna varierat. Slutsatsen är således att mer än hela försäljningsökningen här rör sig till ökade försäljningsvolymmer.

När det gäller försäljningsökningen i jämförbara butiker har denna de senaste fem åren uppgått till -7 procent, 0 procent, 2 procent, 4 procent respektive 5 procent.

Antal butiker

Den främsta anledningen till försäljningsökningen är att antalet nya butiker successivt har ökat. 2008/09 öppnades tjugo nya butiker, 2007/08 femton, 2006/07 tolv, 2005/06 elva, 2004/05 tio. Vid början av verksamhetsåret 2004/05 fanns 38 butiker jämfört med 106 butiker i slutet av verksamhetsåret 2008/09.

Rörelseresultat

Rörelseresultatet har under de senaste fem åren ökat från 420 Mkr till 503 Mkr, en ökning med 20 procent. Resultatet har således inte ökat i samma takt som försäljningen. Det beror främst på tre faktorer: försäljningsminskningen i jämförbara butiker under 2008/09, dels på vår etablering i Finland och Storbritannien där vi än så länge har lägre marginaler, dels på att etableringstakten av nya butiker har ökat och dels på att nya mindre butiker har en lägre lönsamhet än befintliga. Därtill kommer även de senaste åren uppstartskostnader för etablering av inköpskontor i Kina.

Bruttomarginal

Bruttomarginalen uppgick under verksamhetsåret till 40,8 procent vilket är en ökning med 0,4 procentenheter jämfört med 2004/05.

Marginalen har påverkats positivt av valutaeffekter samtidigt som ett antal faktorer påverkat marginalen negativt. Dessa är främst ökade fraktkostnader till följd av ökade världsmarknadspriser och längre fraktavstånd, ökade inköpspriser till följd av högre råvarukostnader samt ökade miljöavgifter på produkterna till följd av förändrad lagstiftning.

Rörelsemarginal

Rörelsemarginalen har under de senaste fem åren minskat från 14,2 procent till 10,2 procent. Detta är främst en följd av de tre faktorer som beskrivits i avsnittet om rörelseresultat.

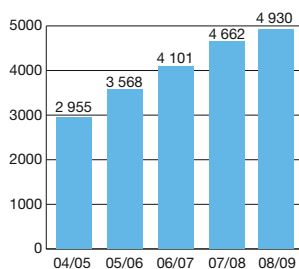
Kassaflöde

Kassaflödet från rörelsen har de senaste fem åren minskat från 355 Mkr till 340 Mkr, en minskning med 4 procent. Varulagret vid årets slut har påverkats av tidigare lagda inköp av säsongprodukter i samband med den nya vårkatalogen. Vidare har värdet på inköpsvalutor (dollar och euro) påverkat lagervärdet i jämförelsen. De genomsnittliga årliga investeringarna de senaste fem åren uppgår till 230 Mkr.

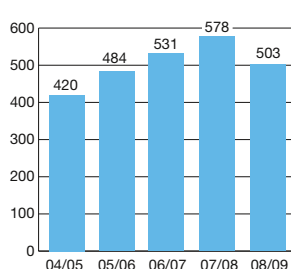
Avkastning

Avkastningen på sysselsatt kapital har under de senaste fem åren minskat från 43,9 procent till 32,6 procent medan avkastningen på eget kapital minskat från 31,4 procent till 24,4 procent. Minskningen är främst en följd av den minskade rörelsemarginalen.

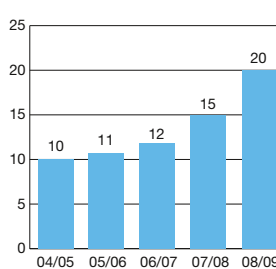
Försäljning, Mkr

Rörelseresultat, Mkr

Antal nya butiker

Koncernen

Resultaträkning

Mkr	Not	080501 -090430	070501 -080430
	1, 2		
Nettoomsättning		4 930,2	4 661,6
Kostnad för sålda varor	4	-2 916,5	-2 788,7
Bruttoresultat		2 013,7	1 872,9
Försäljningskostnader	4, 5, 6	-1 388,7	-1 183,1
Administrationskostnader	4, 5, 6, 7	-119,4	-110,9
Övriga rörelseintäkter	3	1,6	1,0
Övriga rörelsekostnader	3	-4,4	-2,4
Rörelseresultat		502,8	577,5
<i>Finansiella poster</i>			
Finansiella intäkter	8	6,8	10,9
Finansiella kostnader	8	-5,8	-0,6
Resultat före skatt		503,8	587,8
Inkomstskatt	9	-138,3	-166,0
Årets vinst		365,5	421,8
Antal aktier, miljoner		65,1	65,6
Vinst per aktie, kr (före och efter utspädning för vinst hänförlig till moderbolagets aktieägare under året)	10	5,62	6,43
Föreslagen utdelning per aktie, kr	11	3,00	5,00

Kassaflödesanalys

Mkr	080501 -090430	070501 -080430
<i>Den löpande verksamheten</i>		
Rörelseresultat	502,8	577,5
<i>Justering för poster som inte ingår i kassaflödet</i>		
- avskrivningar	92,4	83,7
- resultat från försäljning/utrangering av anläggningstillgångar	0,2	1,6
- övriga ej kassaflödespåverkande poster	3,4	0,7
Erhållna räntor	9,9	9,2
Erlagda räntor	-3,9	-0,6
Betald skatt	-206,1	-150,3
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital	398,7	521,8
<i>Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital</i>		
- kundfordringar	1,0	3,9
- varulager	-149,3	-115,3
- övriga fordringar	-52,2	-25,8
- leverantörsskulder	85,1	71,1
- andra kortfristiga räntefria rörelseskulder	56,4	24,3
Kassaflöde från den löpande verksamheten	339,7	480,0
<i>Investeringsverksamheten</i>		
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-434,3	-251,6
Försäljning av inventarier	0,5	1,0
Förändring av finansiella anläggningstillgångar	0,7	0,0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-433,1	-250,6
<i>Finansieringsverksamheten</i>		
Förändring av kortfristiga räntebärande skulder	208,6	0,0
Förändring av långfristiga räntebärande skulder	65,0	0,0
Återköp av egna aktier	-58,0	0,0
Utdelning till aktieägare	-324,8	-295,2
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-109,2	-295,2
Årets kassaflöde	-202,6	-65,8
Likvida medel vid årets början	280,3	347,9
Kursdifferens i likvida medel	14,3	-1,8
Likvida medel vid årets slut	92,0	280,3

Koncernen

Balansräkning

Mkr	Not	09-04-30	08-04-30
Tillgångar			
Anläggningstillgångar	12		
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Byggnader och mark		263,3	273,0
Inventarier, verktyg och installationer		509,2	431,9
Pågående nyanläggningar		423,2	143,8
Summa materiella anläggningstillgångar		1 195,7	848,7
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Aktier och andelar		0,1	0,1
Uppskjutna skattefordran	9	1,6	2,5
Långfristiga fordringar		0,3	0,1
Överskott i pensionsplan	19	0,0	0,6
Summa finansiella anläggningstillgångar		2,0	3,3
Summa anläggningstillgångar		1 197,7	852,0
Omsättningstillgångar			
Varulager	13	1 117,2	952,6
Kundfordringar	14	12,5	13,3
Övriga fordringar	17	55,3	5,3
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	15	96,5	88,5
Likvida medel	16	92,0	280,3
Summa omsättningstillgångar		1 373,5	1 340,0
Summa tillgångar		2 571,2	2 192,0

Förändring i koncernens eget kapital

Balansräkning

Mkr	Not	09-04-30	08-04-30
Eget kapital och skulder			
Eget kapital	18		
<i>Kapital och reserver som kan hänföras till moderbolagets aktieägare</i>			
Aktiekapital, 65 600 000 aktier med kvotvärde 1,25		82,0	82,0
Övrigt tillskjutet kapital		90,4	90,4
Omräkningsdifferenser		1,9	-8,2
Säkringsreserv		-0,7	0,0
Balanserad vinst inklusive årets resultat		1 319,5	1 335,3
Summa eget kapital		1 493,1	1 499,5
Långfristiga skulder			
Uppskjutna skatteskulder	9	84,4	23,0
Banklån	20	65,0	0,0
Pensionsförpliktelser	19	0,1	0,0
Övriga avsättningar		1,9	3,9
Summa långfristiga skulder		151,4	26,9
Kortfristiga skulder			
Utnyttjad checkkredit	20	208,6	0,0
Leverantörsskulder	20	323,4	238,0
Skatteskuld		36,8	149,3
Övriga kortfristiga skulder	17, 20	76,8	30,8
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	21	259,3	227,9
Övriga avsättningar	22	21,8	19,6
Summa kortfristiga skulder		926,7	665,6
Summa eget kapital och skulder		2 571,2	2 192,0

Mkr	Hänförligt till moderföretagets aktieägare					Summa
	Aktiekapital	Övrigt tillskjutet kapital	Omräkningsdifferenser	Säkringsreserv	Balanserad vinst	
Ingående balans per 1 maj 2007	82,0	90,4	-13,8	0,0	1 208,7	1 367,3
Valutakursdifferenser			5,6			5,6
Kassaflödessäkringar redovisade i eget kapital, efter skatt ¹				-26,8		-26,8
Kassaflödessäkringar redovisade mot resultaträkningen, efter skatt ²				21,2		21,2
Kassaflödessäkringar inkluderade i varulager, efter skatt ³				5,6		5,6
Summa transaktioner redovisade direkt mot eget kapital	0,0	0,0	5,6	0,0	0,0	5,6
Årets resultat					421,8	421,8
Summa redovisade intäkter och kostnader i eget kapital	0,0	0,0	5,6	0,0	421,8	427,4
Utdelning					-295,2	-295,2
Utgående balans per 30 april 2008	82,0	90,4	-8,2	0,0	1 335,3	1 499,5
Ingående balans per 1 maj 2008	82,0	90,4	-8,2	0,0	1 335,3	1 499,5
Valutakursdifferenser			10,1			10,1
Kassaflödessäkringar redovisade i eget kapital, efter skatt ¹				36,7		36,7
Kassaflödessäkringar redovisade mot resultaträkningen, efter skatt ²				-14,6		-14,6
Kassaflödessäkringar inkluderade i varulager, efter skatt ³				-22,8		-22,8
Summa transaktioner redovisade direkt mot eget kapital	0,0	0,0	10,1	-0,7	0,0	9,4
Årets resultat					365,5	365,5
Summa redovisade intäkter och kostnader i eget kapital	0,0	0,0	10,1	-0,7	365,5	374,9
Återköp egna aktier					-58,0	-58,0
Personaloptionsprogram: värde på anställdas tjänstgöring					1,5	1,5
Utdelning					-324,8	-324,8
Utgående balans per 30 april 2009 (se även not 18)	82,0	90,4	1,9	-0,7	1 319,5	1 493,1

¹ Skatt har beaktats med -14,3 Mkr (+10,4 Mkr)

² Skatt har beaktats med 5,7 Mkr (-8,2 Mkr) ³ Skatt har beaktats med 8,1 Mkr (-2,2 Mkr)

Moderbolaget

Resultaträkning

Mkr	Not	080501 -090430	070501 -080430
	1, 2		
Nettoomsättning	23	4 001,8	4 062,8
Kostnad för sålda varor	4, 23	-2 857,6	-2 750,8
Bruttoresultat		1 144,2	1 312,0
Försäljningskostnader	4,5,6	-740,4	-665,4
Administrationskostnader	4,5,6,7	-98,2	-97,6
Övriga rörelseintäkter	3	1,3	0,8
Övriga rörelsekostnader	3	-3,8	-0,5
Rörelseresultat		303,1	549,3
<i>Finansiella poster</i>			
Utdelning från koncernföretag	24	39,4	165,8
Ränteintäkter	8	2,4	6,5
Räntekostnader	8	-5,2	-0,6
Resultat efter finansiella poster		339,7	721,0
Bokslutsdispositioner	25	-96,4	-16,0
Resultat före skatt		243,3	705,0
Inkomstskatt	9	-60,2	-152,4
Årets vinst		183,1	552,6
Föreslagen utdelning per aktie, kr (före och efter utspädning)	11	3,00	5,00

Kassaflödesanalys

Mkr	080501 -090430	070501 -080430
<i>Den löpande verksamheten</i>		
Rörelseresultat	303,1	549,3
<i>Justering för poster som inte ingår i kassaflödet</i>		
- avskrivningar	61,2	59,8
- resultat från försäljning/utrangering av anläggningstillgångar	0,2	-0,1
- övriga ej kassaflödespåverkande poster	2,5	0,9
Erhållna utdelningar	39,4	165,8
Erhållna räntor	5,5	4,2
Erlagda räntor	-3,3	-0,6
Betald skatt	-172,4	-82,5
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital	236,2	696,8
<i>Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital</i>		
- kundfordringar	1,2	4,2
- varulager	-96,9	-67,8
- övriga fordringar	-204,8	-216,1
- leverantörsskulder	98,1	58,8
- andra kortfristiga räntefria rörelseskulder	15,5	14,3
Kassaflöde från den löpande verksamheten	49,3	490,2
<i>Investeringsverksamheten</i>		
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-332,6	-197,4
Försäljning av inventarier	0,5	0,8
Nybildning dotterbolag	-6,5	-4,0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-338,6	-200,6
<i>Finansieringsverksamheten</i>		
Återköp av aktier	-58,0	0,0
Förändring av kortfristiga räntebärande skulder	426,3	0,0
Förändring av långfristiga räntebärande skulder	65,0	0,0
Utdelning till aktieägare	-324,8	-295,2
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	108,5	-295,2
Årets kassaflöde	-180,8	-5,6
Likvida medel vid årets början	194,8	200,4
Likvida medel vid årets slut	14,0	194,8

Moderbolaget

Balansräkning

Mkr	Not	09-04-30	08-04-30
Tillgångar			
Anläggningstillgångar	12		
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Byggnader och mark		263,3	273,0
Inventarier, verktyg och installationer		283,9	287,9
Pågående nyanläggningar		423,2	143,8
Summa materiella anläggningstillgångar		970,4	704,7
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Andelar i koncernföretag	24	41,0	34,4
Aktier och andelar		0,1	0,1
Summa finansiella anläggningstillgångar		41,1	34,5
Summa anläggningstillgångar		1 011,5	739,2
<i>Omsättningstillgångar</i>			
<i>Varulager</i>			
Handelsvaror	13	800,8	703,9
Summa varulager		800,8	703,9
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Kundfordringar	14	7,0	8,2
Fordran på koncernföretag	23	430,3	252,0
Övriga fordringar		18,9	0,7
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	15	64,8	56,5
Summa kortfristiga fordringar		521,0	317,4
Kassa och bank	26	14,0	194,8
Summa omsättningstillgångar		1 335,8	1 216,1
Summa tillgångar		2 347,3	1 955,3

Balansräkning

Mkr	Not	09-04-30	08-04-30
Eget kapital och skulder			
Eget kapital			
<i>Bundet eget kapital</i>			
Aktiekapital, 65 600 000 aktier med kvotvärde 1,25		82,0	82,0
Reservfond		106,8	106,8
Summa bundet eget kapital		188,8	188,8
<i>Fritt eget kapital</i>			
Balanserad vinst		708,6	537,1
Årets vinst		183,1	552,6
Summa fritt eget kapital		891,7	1 089,7
Summa eget kapital		1 080,5	1 278,5
Obeskattade reserver	27	249,0	152,6
<i>Avsättningar</i>			
Övriga avsättningar	22	12,4	11,5
Summa avsättningar		12,4	11,5
<i>Långfristiga skulder</i>			
Banklån	20	65,0	0,0
Summa långfristiga skulder		65,0	0,0
<i>Kortfristiga skulder</i>			
Utnyttjad checkkredit	20	426,3	0,0
Leverantörsskulder	20	293,9	195,9
Skatteskuld		36,6	138,6
Övriga kortfristiga skulder	20	10,6	11,0
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	21	173,0	167,2
Summa kortfristiga skulder		940,4	512,7
Summa eget kapital och skulder		2 347,3	1 955,3
Ställda säkerheter	28	97,0	67,0
Ansvarsförbindelser	29	176,6	90,4

Förändring i moderbolagets eget kapital

Mkr	Aktiekapital	Reservfond	Fritt eget kapital	Summa
Ingående balans per 1 maj 2007	82,0	106,8	832,3	1 021,1
Utdelning			-295,2	-295,2
Årets resultat			552,6	552,6
Utgående balans per 30 april 2008	82,0	106,8	1 089,7	1 278,5
Ingående balans per 1 maj 2008	82,0	106,8	1 089,7	1 278,5
Utdelning			-324,8	-324,8
Återköp egna aktier			-58,0	-58,0
Personaloptionsprogram: värde på anställdas tjänstgöring			1,7	1,7
Årets resultat			183,1	183,1
Utgående balans per 30 april 2009 (se även not 18)	82,0	106,8	891,7	1080,5

Redovisningsprinciper och noter

Belopp i Mkr om ej annat anges

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Överrensstämmelse med normgivning och lag

Koncernredovisningen för Clas Ohlson har upprättats i enlighet med Årsredovisningslagen, RFR 1.1 Kompletterande redovisningsregler för koncerner och International Financial Reporting Standards (IFRS) sådana de antagits av EU. Den har upprättats enligt anskaffningsvärdemetoden förutom vissa finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde.

Moderbolagets årsredovisning är upprättad enligt den svenska årsredovisningslagen (ÅRL) och RFR 2.1 Redovisning för juridiska personer. Samma redovisningsprinciper som för koncernen tillämpas utom i de fall som anges nedan under "Moderbolagets redovisningsprinciper". De avvikelser som förekommer mellan moderbolagets och koncernens principer föranleds av begränsningar i möjligheterna att tillämpa IFRS i moderbolaget till följd av den svenska årsredovisningslagen.

Upplysning om kommande standarder

Standarder, ändringar och tolkningar av befintliga standarder som ännu inte har trätt i kraft och som inte tillämpas i förtid av koncernen.

IAS 1 (Reviderad), "Utformning av finansiella rapporter" (gäller för räkenskapsår som börjar den 1 januari 2009 eller senare). Enligt den reviderade standarden ska redovisade intäkter och kostnader presenteras i en enda räkning (rapport över totalresultat) eller i två räkningar (en resultaträkning och en rapport över totalresultat), skilt från transaktioner med aktieägarna. Komponenter i övrigt totalresultat får inte presenteras i rapporten över förändringar i eget kapital då denna endast ska innehålla transaktioner med företagets aktieägare. Koncernen kommer att tillämpa IAS 1 (Reviderad) från och med den 1 maj 2009.

IAS 23 (Ändring), "Lånekostnader" (gäller för räkenskapsår som börjar den 1 januari 2009 eller senare). Ändringen kräver att ett företag aktiverar lånekostnader som är direkt hänförliga till inköp, konstruktion eller produktion av en tillgång som det tar en betydande tid i anspråk att färdigställa för användning eller försäljning, som en del av anskaffningsvärdet för tillgången. Alternativet att omedelbart kostnadsföra dessa lånekostnader kommer att tas bort. Koncernen kommer att tillämpa IAS 23 (Reviderad) från den 1 maj 2009, men den förväntas inte ha någon väsentlig inverkan på koncernens finansiella rapporter.

IFRS 2 (Ändring), "Aktierelaterade ersättningar" (gäller för räkenskapsår som börjar den 1 januari 2009 eller senare). Den ändrade standarden behandlar intjäningsvillkor och indragningar. Den klargör att intjäningsvillkor endast är tjänstgöringsvillkor och prestationsvillkor. Övriga inslag i aktierelaterade ersättningar utgör så kallade "non-vesting conditions" (villkor som inte är definierade som intjäningsvillkor). Dessa inslag ska beaktas när det verkliga värdet per tilldelningsdagen fastställs för transaktioner med anställda och andra som tillhandahåller liknande tjänster. De påverkar däremot inte antalet optioner som förväntas bli intjänade eller värderingen av dessa efter tilldelningsdagen. Alla indragningar, oavsett om de görs av företaget eller andra parter, ska behandlas på samma sätt i redovisningen. Koncernen kommer att tillämpa IFRS 2 (Reviderad) från den 1 maj 2009, men den förväntas inte ha någon väsentlig inverkan på koncernens finansiella rapporter.

IFRS 8, Rörelsesegment (gäller för räkenskapsår som börjar den 1 januari 2009 eller senare). IFRS 8 ersätter IAS 14. Den nya standarden kräver att segmentinformationen presenteras utifrån ledningens perspektiv, vilket innebär att den presenteras på det sätt som används i den interna rapporteringen. Koncernen kommer att tillämpa IFRS 8 från 1 maj 2009. Se not 33.

Därutöver finns nya standarder, ändringar och tolkningar av befintliga standarder som ännu inte har trätt i kraft och som inte är relevanta för koncernen.

Förutsättningar vid upprättandet

Poster som ingår i de finansiella rapporterna för de olika enheterna i koncernen är värderade i den valuta som används i den ekonomiska miljö där respektive företag huvudsakligen är verksam (funktionell valuta). I koncernredovisningen används svenska kronor (kr), som är Moderföretagets funktionella valuta och koncernens rapportvaluta. Samtliga belopp, om inte annat anges, är avrundade till närmaste miljontal svenska kronor med en decimal.

De nedan angivna redovisningsprinciperna för koncernen har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i koncernens finansiella rapporter, om inte annat framgår. Koncernens redovisningsprinciper har till-

ämpats konsekvent på rapportering och konsolidering av moder- och dotterföretag.

Uppskattningar och antaganden

Att upprätta de finansiella rapporterna i enlighet med IFRS kräver att företagsledningen gör bedömningar, uppskattningar och antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Dessa är baserade på historiska erfarenheter och ett antal andra faktorer som under rådande förhållanden synes vara rimliga. Uppskattningarna och antagandena ses över regelbundet och bedöms inte innebära någon betydande risk för väsentliga justeringar i redovisade värden för tillgångar och skulder under nästkommande räkenskapsår. Eventuella ändringar av uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om ändringen enbart påverkat denna period, eller i den period ändringen görs och framtida perioder om ändringen påverkar både aktuell period och framtida perioder. Mer information om gjorda uppskattningar och antaganden återfinns i noterna 13 och 22.

Koncernredovisning

Koncernredovisningen omfattar moderbolaget och samtliga de företag över vilka moderbolaget direkt eller indirekt har ett bestämmande inflytande. I koncernredovisningen ingår de helägda dotterföretagen Clas Ohlson AS, Clas Ohlson OY, Clas Ohlson Ltd (UK) och Clas Ohlson Ltd (Shanghai). Vid upprättandet av koncernredovisningen har förvärvsmetoden tillämpats. Omräkning av de utländska dotterföretagens bokslut har skett genom att tillgångar, skulder och eget kapital omräknats från funktionell valuta till svenska kronor enligt den valutakurs som råder på balansdagen och resultaträkningar omräknats till genomsnittlig valutakurs för året. Omräkningsdifferensen till följd av detta, samt till följd av att nettoinvesteringen omräknats till annan valutakurs vid årets slut än vid årets början, redovisas mot eget kapital. I koncernredovisningen elimineras koncernintern försäljning och internvinster i sin helhet.

Omräkning av utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta omräknas till den funktionella valutan enligt de valutakurser som gäller på transaktionsdagen. Valutakursvinster och -förluster som uppkommer vid betalning av sådana transaktioner och vid omräkning av monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta till balansdagens kurs, redovisas i resultaträkningen. Undantag är då transaktionerna utgör säkringar som uppfyller villkoren för säkringsredovisning av kassaflöden, då vinster/förluster redovisas i eget kapital. För derivat se avsnitt om finansiella instrument.

Intäkter

Koncernens intäkter genereras av försäljning av produkter till konsument i enlighet med försäljningsvillkoren. Försäljningsintäkterna redovisas netto med avdrag för mervärdesskatt, returer, reservering för öppet köp och rabatter. Intäkterna redovisas i samband med försäljning/leverans till kund då väsentliga risker och förmåner som är förknippade med varornas ägande har överförts till köparen. Ränteintäkter avser ränta på banktillgodohavanden. Intäkten redovisas i den period som räntan avser. Eventuella räntebärande värdepapper värderas löpande till marknadsvärde via resultaträkningen.

Inkomstskatter

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i resultaträkningen utom då underliggande transaktion redovisas direkt mot eget kapital varvid tillhörande skatteeffekt redovisas mot eget kapital. Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen, hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder. Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden på alla temporära skillnader som uppkommer mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen. Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna utnyttjas. Värdet på uppskjutna skattefordringar reduceras när det inte längre bedöms sannolikt att de kan utnyttjas. Dessa temporära skillnader har huvudsakligen uppkommit vid avskrivning av anläggningstillgångar, värdering av varulager samt avsättningar för pensioner.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella ackumulerade nedskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår inköpspriset samt kostnader direkt hänförliga till tillgången för att bringa den på plats och i skick för att utnyttjas i enlighet med syftet med anskaffningen. Avskrivningar baseras på tillgångarnas anskaffningskostnad och beräknade nyttjandeperiod. Linjär avskrivning används för samtliga materiella anläggningstillgångar. Mark skrivs inte av. Koncernen tillämpar komponentavskrivning, vilket innebär att komponenternas bedömda nyttjandeperiod ligger till grund för avskrivningen. Följande nyttjandeperioder tillämpas:

Inventarier, verktyg och installationer	3–15 år
Byggnader	25–33 år
Markanläggningar	20 år

Ny- och återanskaffningar aktiveras, medan kostnader för underhåll och reparationer kostnadsföres. Då tillgångar säljs eller utangeras, bortskrivs anskaffningskostnaden och därmed sammanhängande ackumulerade avskrivningar. Eventuell vinst eller förlust resultatföres. Räntekostnader läggs inte till tillgångarnas anskaffningskostnad utan kostnadsföres när de uppkommer. Samtliga Clas Ohlsons fastigheter är rörelsefastigheter.

Nedskrivningar

Tillgångar som skrivs av bedöms med avseende på värdeminskning närhelst händelser eller förändringar i förhållande indikerar att det redovisade värdet kanske inte är återvinningsbart. En nedskrivning görs med det belopp med vilket tillgångens redovisade värde överstiger dess återvinningsvärde. Återvinningsvärdet är det högre av en tillgångs verkliga värde minskat med försäljningskostnader och nyttjandevärdet. Vid bedömning av nedskrivningsbehov, grupperas tillgångar på de lägsta nivåer där det finns separata identifierbara kassaflöden (kassagenererande enheter).

Leasing

I koncernen tillika moderbolaget förekommer endast leasingkontrakt i form av hyreskontrakt för butikslokaler. Samtliga butiker utom den i Insjön förhyrs. Dessa avtal har klassificerats som operationella leasingavtal då de inte innebär att de ekonomiska fördelarna och risker som förknippas med ägandet överförs till hyresgästen.

Varulager

Varulagret har värderats med tillämpning av först-in först-ut principen, till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet på balansdagen. Nettoförsäljningsvärdet är det uppskattade försäljningspriset i den löpande verksamheten med avdrag för försäljningskostnader. Avdrag sker för internvinster som uppkommer vid leverans mellan i koncernen ingående bolag. Erforderlig inkuransavsättning har gjorts. I kostnader för varulager ingår överföringar från eget kapital av eventuella vinster/förluster från kassaflödessäkringar som uppfyller villkoren för säkringsredovisning, hänförliga till inköp av varor.

Fordringar

Fordringar med förfallodag mer än 12 månader efter balansdagen redovisas som anläggningstillgångar, övriga som omsättningstillgångar. Fordringar uppställs till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt.

Kundfordringar redovisas inledningsvis till verkligt värde och därefter till upplupet anskaffningsvärde med tillämpning av effektivräntemetoden, minskat med eventuell reservering för värdeminskning. En reservering för värdeminskning görs när det finns objektiva bevis för att koncernen inte kommer att kunna erhålla alla belopp som är förfallna enligt fordringarnas ursprungliga villkor. Det reserverade beloppet redovisas i resultaträkningen.

Finansiella instrument

Koncernen klassificerar sina finansiella instrument i följande kategorier: finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen, lånefordringar och kundfordringar, finansiella instrument som hålles till förfall och finansiella tillgångar som kan säljas. Klassificeringen är beroende av för vilket syfte instrumenten förvärvades. Ledningen fastställer klassificeringen av instrumenten vid den första redovisningen och omprövar detta beslut vid varje rapporteringstillfälle.

Köp och försäljningar av finansiella instrument redovisas på affärsdagen – det datum då koncernen förbinder sig att köpa eller sälja tillgången. Finan-

siella instrument värderas inledningsvis till verkligt värde plus transaktionskostnader, vilket gäller alla finansiella tillgångar som inte värderas till verkligt värde via resultaträkningen. Verkligt värde för börsnoterade värdepapper baseras på aktuella köpkurser. Om marknaden för en finansiell tillgång inte är aktiv (och för onoterade värdepapper), fastställer koncernen verkligt värde genom att tillämpa värderingstekniker såsom användning av information avseende nyligen gjorda transaktioner på armlängds avstånd, hänvisning till verkligt värde för ett annat instrument som i allt väsentligt är likvärdigt, analys av diskonterade kassaflöden och optionsvärderingsmodeller. Härvid används i så stor utsträckning som möjligt marknadsinformation medan företags-specifik information används i så liten utsträckning som möjligt. Finansiella instrument tas bort från balansräkningen när rätten att erhålla kassaflöden från instrumentet har löpt ut eller överförs och koncernen har överfört i stort sett alla risker och fördelar som är förknippade med äganderätten. Finansiella tillgångar som kan säljas och finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen redovisas efter anskaffningstidpunkten till verkligt värde. I de fall då transaktionerna utgör säkringar som uppfyller villkoren för säkringsredovisning av kassaflöden, redovisas vinster/förluster i eget kapital (se under rubriken Omräkning av utländsk valuta). Lånefordringar och kundfordringar redovisas till upplupet anskaffningsvärde med tillämpning av effektivräntemetoden. Realiserade och orealiserade vinster och förluster till följd av förändringar i verkligt värde avseende kategorin finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen ingår i resultaträkningen i den period de uppstår. Vid bokslutstillfället fanns endast lånefordringar och kundfordringar. Löpande under räkenskapsåret kan finansiella instrument i form av räntebärande värdepapper finnas.

När det gäller eventuella derivat som inte är ett instrument i en valuta-säkring ska förändringar i verkligt värde redovisas över resultaträkningen. Vid säkring av kassaflöde som är kvalificerade för säkringsredovisning, redovisas den effektiva delen av förändringar i säkringsinstrumentens verkliga värde under eget kapital i säkringsreserven, tills underliggande, säkrad post, redovisas, varvid samtidigt alla därtill knutna säkringsposter i eget kapital överförs till resultaträkningen och redovisas i kostnad för sålda varor. Clas Ohlson tillämpar säkringsredovisning på valutaterminskontrakt i den utsträckning de kvalificerar för säkringsredovisning enligt kraven. Säkringarna avser i samtliga fall kassaflödessäkringar. För information angående koncernens valuta-säkringspolicy, se not 2 under avsnittet Valutarisk.

Likvida medel

Likvida medel består av kassamedel samt omedelbart tillgängliga tillgodohavanden hos banker och motsvarande institut samt kortfristiga placeringar med en löptid understigande tre månader från anskaffningstidpunkten.

Ersättningar till anställda

De övergripande principerna för ersättning till ledande befattningshavare ska utgå från befattningen, den individuella prestationen, koncernens resultat och att ersättningen ska vara konkurrenskraftig i anställningslandet. Den sammanlagda ersättningen till ledande befattningshavare ska bestå av fast lön, rörlig lön i form av kortsiktigt incitament baserat på årliga prestationsmål, långsiktigt incitament baserat på fleråriga prestationer, pension och andra förmåner. Till detta kommer villkor vid uppsägning och avgångsvederlag.

Clas Ohlson ska sträva efter att erbjuda en konkurrenskraftig total ersättningsnivå med tyngdpunkt på betalning efter prestation. Detta innebär att den rörliga ersättningen kan utgöra en betydande andel av den totala ersättningen. Målet är att den fasta ersättningen skall befinna sig i den jämförbara marknads median medan den totala ersättningen, när Clas Ohlson AB når eller överträffar sina mål, ska vara i marknads övre kvartil. Se även not 6. När det gäller eventuella avgångsvederlag redovisas en avsättning i de fall där företaget bevisligen är förpliktigt att avsluta en anställning före den normala tidpunkten eller som ett erbjudande för att uppmuntra frivillig avgång.

När det gäller pensioner förekommer både förmånsbaserade och avgiftsbaserade pensionsplaner. I det finska dotterföretaget är pensionsplanerna avgiftsbestämda i sin helhet. I moderbolaget finns både avgifts- och förmånsbestämda pensionsplaner. Den förmånsbestämda ITP-planen (Alecta) hanteras dock som en avgiftsbestämd pensionsplan i enlighet med uttalande från FAR SRS. I det norska dotterföretaget finns både avgifts- och förmånsbestämda pensionsplaner. Beräkningen av de framtida förpliktelseerna, gällande förmånsbestämda pensionsplaner, görs varje år enligt en modell som beskrivs utförligt nedan.

I avgiftsbestämda planer betalar företaget fastställda avgifter till en separat juridisk enhet och har inga förpliktelser att betala ytterligare avgifter. Koncernens resultat belastas med kostnader i takt med att förmånerna intjänas.

I förmånsbaserade planer utgår ersättningar till anställda och före detta anställda baserat på lön vid pensioneringstidpunkten och antal tjänsteår. Koncernen bär risken för att de utfästa ersättningarna utbetalas. I balansräkningen redovisas nettot av beräknat nuvärde av förpliktelserna och verkligt värde på förvaltningstillgångarna som antingen en avsättning eller en långfristig finansiell fordran. I de fall ett överskott i en plan inte helt går att utnyttja redovisas endast den del av överskottet som företaget kan återvinna genom minskade framtida avgifter eller återbetalningar.

Beträffande förmånsbestämda planer beräknas pensionskostnaden och pensionsförpliktelsen enligt den så kallade Projected Unit Credit Method. Metoden fördelar kostnaden för pensioner i takt med att de anställda utför tjänster för företaget som ökar deras rätt till framtida ersättning. Beräkningen utförs årligen av oberoende aktuarier. Företagets åtaganden värderas till nuvärdet av förväntade framtida utbetalningar med användning av en diskonteringsränta som motsvarar räntan på statsobligationer (avser Norge) med en löptid som motsvarar de aktuella åtagandena. De viktigaste aktuariella antagandena anges i not 19.

Vid fastställandet av förpliktelsens nuvärde och verkligt värde på förvaltningstillgångar kan det uppstå aktuariella vinster och förluster. Dessa uppkommer antingen genom att det verkliga utfallet avviker från det tidigare gjorda antagandet, eller att antagandena ändras. Den del av de ackumulerade aktuariella vinsterna och förlusterna, vid föregående års utgång, som överstiger 10 procent av det största av förpliktelsens nuvärde och förvaltningstillgångarnas verkliga värde redovisas i resultatet över de anställdas genomsnittliga återstående tjänstetid.

Avsättningar

Avsättning redovisas i balansräkningen bland kort- och långfristiga skulder när koncernen har en legal eller informell förpliktelse som är en följd av en inträffad händelse och det är troligt att ett utflöde av resurser krävs för att reglera åtagandet och tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras. Avsättningar sker för öppet köp, outlösta presentkort och beräknade framtida garantiåtaganden.

Leverantörsskulder

Leverantörsskulder redovisas inledningsvis till verkligt värde och därefter till upplupet anskaffningsvärde med tillämpning av effektivräntemetoden.

Upplåning

Upplåning redovisas inledningsvis till verkligt värde, netto efter transaktionskostnader. Upplåning redovisas därefter till upplupet anskaffningsvärde och eventuell skillnad mellan erhållet belopp (netto efter transaktionskostnader) och återbetalningsbeloppet redovisas i resultaträkningen fördelat över låneperioden, med tillämpning av effektivräntemetoden.

Avgifter som betalas för lånelöften redovisas som transaktionskostnader för upplåningen i den utsträckning det är sannolikt att delar av eller hela kreditutrymmet kommer att utnyttjas. I sådana fall redovisas avgiften när kreditutrymmet utnyttjas. När det inte föreligger några bevis för att det är sannolikt att delar av eller hela kreditutrymmet kommer att utnyttjas, redovisas avgiften som en forskotts betalning för finansiella tjänster och fördelas över det aktuella lånelöftets löptid.

Upplåning klassificeras som kortfristiga skulder om inte koncernen har en ovillkorlig rätt att skjuta upp betalning av skulden i åtminstone 12 månader efter balansdagen.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen upprättas enligt indirekt metod. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medför in- eller utbetalningar. Som likvida medel klassificeras förutom kassa- eller banktillgodohavanden, kortfristiga finansiella placeringar som dels är utsatta för endast en obetydlig risk för värdefluktuation, dels har en kortare återstående löptid än tre månader från anskaffningstidpunkten.

Segmentsredovisning

En uppdelning har gjorts av primärt respektive sekundärt segment av företagets verksamhet. Avgörande för valet har varit vilka slag av risker och möjligheter som dominerar samt hur företaget är organiserat och hur det interna rapporteringssystemet är uppbyggt. Verksamheten utgörs till fullo av försäljning av produkter inom hus, hem, teknik och hobby varför det räknas som primärt segment. Som sekundärt segment räknas uppdelningen i geografiska kundmarknader. Försäljning mellan segment har ej förekommit. En uppdelning skulle även kunna ske mellan butiker och distanshandel men då butikerna står för 97 procent av försäljningen är inte denna uppdelning relevant när det gäller segmentsredovisning.

Moderbolagets redovisningsprinciper

Moderbolaget har upprättat sin årsredovisning enligt den svenska årsredovisningslagen, ÅRL och Rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 2.1 Redovisning för juridiska personer. Denna innebär att moderbolaget i årsredovisningen för den juridiska personen ska tillämpa samtliga av EU godkända IFRS och uttalanden så långt detta är möjligt inom ramen för ÅRL och med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning. Rekommendationen anger vilka undantag och tillägg som ska göras från IFRS. Skillnaden mellan koncernens och moderbolagets redovisningsprinciper för Clas Ohlson är att IAS 1 inte tillämpas beträffande uppställning av balans- och resultaträkningarna, som i stället ställs upp enligt ÅRL.

Redovisningsprinciperna för moderbolaget har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i moderbolagets finansiella rapporter.

Not 2 Finansiella risker

Koncernen utsätts genom sin verksamhet för en mängd olika finansiella risker: marknadsrisk (inklusive valutarisk, ränterisk och prISRISK), kreditrisk, likviditetsrisk och kassaflödesrisk. Koncernens övergripande riskhanteringspolicy fokuserar på oförutsägbarheten på de finansiella marknaderna och eftersträvar att minimera potentiella ogynnsamma effekter på koncernens finansiella resultat. Koncernen använder derivatinstrument för att säkra viss riskexponering.

Riskhanteringen sköts av en central finansavdelning (koncernfinans) enligt policys som fastställs av styrelsen. Koncernfinans identifierar, utvärderar och säkrar finansiella risker i nära samarbete med koncernens operativa enheter. Styrelsen upprättar principer såväl för den övergripande riskhanteringen som för specifika områden, såsom valutarisk, användning av derivat samt placering av överlikviditet.

MARKNADSRISK

Valutarisk

En betydande del av leverantörsskulden utgör skulder i utländsk valuta och är därmed utsatta för valutarisk. Vid inköp används i koncernen terminssäkringar av de viktigaste valutorna för att minska eventuella valutarisker i enlighet med finanspolicyen. Cirka 50 procent av det förväntade flödet ett halvt år framåt valutasäkras i samband med att priserna i huvudkatalogerna bestäms.

Ungefär 42 procent av bolagets inköp görs i andra valutor än den svenska. De viktigaste inköpsvalutorna är USA-dollar (USD), Hongkongdollar (HKD) och euro (EUR). Vidare är den svenska kronans utveckling mot den norska (NOK) mycket viktig för koncernen då mer än en tredjedel av försäljningen sker i Norge. Nettoexponeringen mot euro är låg, eftersom bolaget har en högre försäljning i euro genom expansionen på den finska marknaden. Nedanstående tabell visar hur resultatet påverkas av förändringar av de viktigaste valutorna.

Valuta	Förändring	Påverkan på resultat efter skatt, Mkr
NOK	+/- 5 procent	+/- 32
USD	+/- 5 procent	-/+ 21
HKD	+/- 5 procent	-/+ 9
EUR	+/- 5 procent	+/- 3

Likvida medel är också utsatta för en valutarisk då en viss del av medlen är placerade hos dotterföretagen. Valutasäkringar för att säkra likvida tillgångar eller eget kapital i dotterföretagen används ej.

Ränterisk

Ränterisken är låg då bolagets räntebärande skulder är låga i förhållande till resultat och balansomsättning.

Prisrisk

Prisrisken betecknas som låg då bolaget handlar från mer än 600 leverantörer. Vidare undviker bolaget i enlighet med inköspolicyn att ingå långsiktiga leveransavtal, för att på så sätt behålla flexibilitet avseende leverantörer och produkter.

Kreditrisk

Kundfordringarna karakteriseras av en mycket låg risk då varje delpost är liten samt att koncernens kreditpolicy är restriktiv. Reservering av osäkra fordringar sker efter individuell prövning men detta har inte behövts göras de senaste två verksamhetsåren vare sig för koncernen eller för moderbolaget.

De kortfristiga placeringarna avser normalt placeringar i företagscertifikat på den svenska räntemarknaden. Förlustrisken är låg då policyn är att välja certifikat med en mycket hög kreditrating. Vid årets slut fanns inga kortfristiga placeringar, men de kan förekomma löpande under året.

Likvida medel är placerade på olika bankkonton i huvudsak i Svenska Handelsbanken med dess utländska kontor i Norge, Finland och Storbritannien. Kreditrisken bedöms vara obetydlig.

Kapitalrisk

Kapitalrisken betecknas som låg då koncernen vid bokslutstillfället hade en låg andel skulder och en soliditet på 58,1 procent.

Not 3 Övriga rörelseintäkter och rörelsekostnader

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008/09	2007/08	2008/09	2007/08
Övriga rörelseintäkter				
Valutakursdifferenser	1,6	0,8	1,3	0,6
Resultat vid försäljning eller utrangering av materiella anläggningstillgångar	0,0	0,2	0,0	0,2
Summa	1,6	1,0	1,3	0,8
Övriga rörelsekostnader				
Valutakursdifferenser	-3,0	-0,7	-2,4	-0,4
Resultat vid försäljning eller utrangering av materiella anläggningstillgångar	-1,4	-1,7	-1,4	-0,1
Summa	-4,4	-2,4	-3,8	-0,5

Not 4 Avskrivningar

Koncernen	2008/09	2007/08
Avskrivningar fördelade per tillgångsslag		
Byggnader och mark	14,5	14,4
Inventarier, verktyg och installationer	77,9	69,3
Summa	92,4	83,7
Avskrivningar fördelade per funktion		
Kostnad för sålda varor	17,8	16,8
Försäljningskostnader	71,9	64,4
Administrationskostnader	2,7	2,5
Summa	92,4	83,7

Moderbolaget	2008/09	2007/08
Avskrivningar fördelade per tillgångsslag		
Byggnader och mark	14,5	14,1
Inventarier, verktyg och installationer	46,7	45,7
Summa	61,2	59,8
Avskrivningar fördelade per funktion		
Kostnad för sålda varor	14,7	14,4
Försäljningskostnader	43,8	42,9
Administrationskostnader	2,7	2,5
Summa	61,2	59,8

Not 5 Kostnader fördelade på kostnadsslag

Lönekostnaderna inklusive sociala kostnader i koncernen har under räkenskapsåret uppgått till 1 040,6 Mkr (919,7 Mkr) och i moderbolaget till 690,0 Mkr (647,9 Mkr). Avskrivningarna i koncernen har under räkenskapsåret uppgått till 92,4 Mkr (83,7 Mkr) och i moderbolaget till 61,2 Mkr (59,8 Mkr).

Not 6 Kostnader för ersättning till anställda

	2008/09	2007/08
Löner och andra ersättningar		
Moderbolaget	487,7	465,0
Dotterföretag	297,4	232,0
Summa koncernen	785,1	697,0

	2008/09	2007/08
	varav Sociala pensionskostnader	varav Sociala pensionskostnader
Sociala kostnader		
Moderbolaget	202,3	50,4
Dotterföretag	53,2	16,8
Summa koncernen	255,5	67,2
		182,9
		34,0
		39,8
		9,9
Summa koncernen	222,7	43,9

Av moderbolagets pensionskostnader avser 2,7 Mkr (4,7 Mkr) gruppen styrelse, vd och vvd. Av dotterföretagens pensionskostnader avser 0,9 Mkr (0,6 Mkr) vd i dotterföretag. I koncernen uppgick årets kostnader för avgiftsbaserade pensioner till 57,0 Mkr (37,9 Mkr) och förmånsbaserade pensioner till 1,0 Mkr (0,2 Mkr).

I moderbolagets pensionskostnader ingår avtalspensioner med 11,8 Mkr (0 Mkr) i samband med omstrukturering på distributionscentralen. I moderbolaget förekommer endast avgiftsbaserade pensionsplaner (inklusive Alecta) där årets kostnader uppgick till 29,4 Mkr (28,2 Mkr). I moderbolaget uppgick årets kostnader för särskild löneskatt på pensionspremier till 9,2 Mkr (5,8 Mkr). För mer information när de gäller de förmånsbaserade pensionsplanerna i koncernen, se not 19.

Ersättningar till styrelseledamöter, verkställande direktörer och andra ledande befattningshavare

	2008/09	2007/08
Moderbolaget		
Löner och andra ersättningar	18,9	23,4
– varav tantiem	0,0	4,5
Pensionskostnader	5,8	7,0
Antal personer i gruppen	15	16

	2008/09	2007/08
Koncernen		
Löner och andra ersättningar	26,7	28,2
– varav tantiem	0,0	5,2
Pensionskostnader	6,7	7,6
Antal personer i gruppen	19	18

Ersättningar till styrelse

Till styrelsens ledamöter utgår arvode enligt bolagsstämans beslut. Styrelseledamöter som är anställda i bolaget erhåller ej styrelsearvode. Pension eller övriga incitamentsprogram utgår ej till bolagets styrelse.

Styrelsearvoden i dotterföretag har utgått med 0,1 Mkr (0,2 Mkr) till extern ledamot. I övrigt har inga styrelsearvoden utgått i dotterföretagen.

	2008/09		2007/08	
	Styrelse-arvode	Utskotts-arvode	Styrelse-arvode	Utskotts-arvode
Styrelsen				
Anders Moberg, ordförande	0,50	0,12	0,40	0,10
Björn Haid, ledamot	0,25	0,06	0,20	0,05
Cecilia Marlow, ledamot	0,25	0,06	0,20	0,10
Elisabet S Bjöklund, ledamot	0,25	0,18	0,20	0,15
Klas Balkow, ledamot och VD	0,00	0,00	0,00	0,00
Lottie Svedenstedt, ledamot	0,25	0,06	0,20	0,05
Urban Jansson, ledamot	0,25	0,12	0,20	0,05
Summa styrelsen	1,75	0,62	1,40	0,50

Ledamoten Klas Balkow har fått ersättning i egenskap av vd och koncernchef i bolaget.

Könsfördelning i styrelsen bland de bolagsstämvalda ledamöterna har under verksamhetsåret varit fyra män och tre kvinnor. Fördelningen blir således 57 procent män och 43 procent kvinnor. Föregående år var motsvarande fördelning densamma.

Ersättningar till ledande befattningshavare

Ersättning till verkställande direktören och andra ledande befattningshavare har utgjorts av grundlön, rörliga ersättningar och pensionspremier. Med andra ledande befattningshavare avses de åtta personer som tillsammans med den verkställande direktören under räkenskapsåret utgjort koncernledning.

För sammansättningen av koncernledningen per 2009-04-30, se sidan 79 i den tryckta årsredovisningen.

	2008/09			2007/08 ³		
	Fast lön	Rörlig ers. ²	Förmåner	Fast lön	Rörlig ers.	Förmåner
Löner till ledande befattningshavare						
Klas Balkow, VD	3,6	0,6	0,2	3,3 ¹	1,4	0,2
Vice verkställande direktör	3,4	0,4	0,1	3,3	0,5	0,1
Andra ledande befattningshavare (7 stycken)	7,8	1,3	0,3	8,3	1,2	0,4
Summa ledningen	14,8	2,3	0,6	14,9	3,1	0,7

¹ Ersättningen föregående år till vd Klas Balkow avser 11 månader.

² Av den rörliga ersättningen avser bokförd kostnad och ej utbetald ersättning avseende LTI 2008 enligt följande. Vd 0,2 Mkr, vvd 0,2 Mkr, andra ledande befattningshavare 0,3 Mkr.

³ I föregående års ersättningar tillkommer ersättning till tidigare vd Gert Karnberger med totalt 6,1 Mkr i löner, 2,2 Mkr i tantiem, 0,3 Mkr i förmåner och 2,1 Mkr i pension.

	2008/09		2007/08 ³	
	Avgifts-baserad	Förmåns-baserad	Avgifts-baserad	Förmåns-baserad
Pensionskostnader till ledande befattningshavare				
Klas Balkow, VD	1,3	0,0	1,3	0,0
Vice verkställande direktör	1,3	0,0	1,3	0,0
Andra ledande befattningshavare (7 stycken)	3,2	0,0	2,9	0,0
Summa ledningen	5,8	0,0	5,5	0,0

Enligt anställningsavtalet med verkställande direktören är den ömsesidiga uppsägningstiden sex månader. Vid uppsägning från bolagets sida tillkommer 12 månaders lön. Under uppsägningstiden utgår gällande lön och förmåner. Pensionsåldern är 65 år och nuvarande pensionspremie motsvarar 1,3 Mkr.

Lön och övriga ersättningar till vd beslutas av styrelsen och bereds av ett inom styrelsen utsett ersättningsutskott. Lönen revideras i slutet av varje räkenskapsår. Lön och övriga ersättningar till vd i dotterföretag beslutas av styrelsen i respektive dotterföretag enligt riktlinjer från styrelsens ersättningsutskott.

För andra ledande befattningshavare beslutas löner och övriga ersättningar av den verkställande direktören med stöd av ersättningsutskottet. Anställningsvillkoren följer gällande kollektivavtal. Vid uppsägning gäller en uppsägningstid om tre till sex månader. Under uppsägningstiden utgår gällande lön och förmåner. Vid uppsägning från bolaget tillkommer även avgångsvederlag med upp till sex månadslöner.

När det gäller rörliga ersättningar fastställs principerna av årsstämman och bereds sedan i ersättningsutskottet. Två olika typer har funnits under året, STI och LTI. Se beskrivning nedan.

Reservering av STI samt LTI sker löpande. Samtliga ledande befattningshavare har rätt till årliga pensionspremier i huvudsak enligt gällande ITP-plan. Pensionsåldern varierar mellan 65 och 67 år.

Könsfördelningen bland de ledande befattningshavarna i moderbolaget tillika koncernen är sju män och två kvinnor. Fördelningen blir således 78 procent män och 22 procent kvinnor. Föregående år var fördelningen densamma.

Mer information om beslutsprocesser i koncernen återfinns även på sidan 74-76 i den tryckta årsredovisningen.

Ersättningsprinciper:

De övergripande principerna för ersättning till ledande befattningshavare ska utgå från befattningen, den individuella prestationen, koncernens resultat och att ersättningen ska vara konkurrenskraftig i anställningslandet. Den sammanlagda ersättningen till ledande befattningshavare ska bestå av fast lön, rörlig lön i form av kortsiktigt incitament baserat på årliga prestationsmål, långsiktigt incitament baserat på fleråriga prestationer, pension och andra förmåner. Till detta kommer villkor vid uppsägning och avgångsvederlag.

Clas Ohlson ska sträva efter att erbjuda en konkurrenskraftig total ersättningsnivå med tyngdpunkt på betalning efter prestation. Detta innebär

att den rörliga ersättningen kan utgöra en betydande andel av den totala ersättningen. Målet är att den fasta ersättningen skall befinna sig i den jämförbara marknadens median medan den totala ersättningen, när Clas Ohlson AB når eller överträffar sina mål, ska vara i marknadens övre kvartil.

Fast lön

Fast lön ska utgöra grunden för den totala ersättningen. Lönen ska vara relaterad till den relevanta marknaden och avspegla omfattningen av det ansvar som arbetet innebär. Den fasta löns utveckling ska bero på hur väl arbetet utförs samt hur väl medarbetaren utvecklar sina kompetenser för att anta framtida arbetsuppgifter med större ansvar. Den fasta lönen ska ses över årligen för att säkerhetsställa marknadsmässig och konkurrenskraftig fast lön.

Rörlig lön (Short Term Incentive "STI")

Ledande befattningshavare ska utöver den fasta lönen kunna erhålla STI för resultat som överskrider en eller flera förutbestämda prestationsnivåer under ett verksamhetsår. Klart definierade prestationsmål bestäms årligen av styrelsen eller av personer som styrelsen utser. Prestationsmålen kan vara verksamhetsanknutna, finansiella och personliga.

Ersättningen från STI-programmet har en begränsning (tak), vilket gör att Clas Ohlson från början kan beräkna maximala ersättningsnivåer. I den mån en prestation inte motsvarar lägsta prestationsnivå utgår ingen STI. STI ska vara beroende av position och får uppgå till maximalt 50 procent av lönen vid uppnående av så kallad tak-nivå, vilket också utgör maximalt utfall av STI.

Långsiktiga incitamentsprogram (Long Term Incentive "LTI")

Syftet med de långsiktiga incitamentsprogrammen är att skapa förutsättningar för att behålla och rekrytera kompetent personal till koncernen, tillhålla konkurrenskraftig ersättning samt förena aktieägarnas och de ledande befattningshavarnas intressen.

Långsiktiga incitamentsprogram som ger anställda rätt att förvärva aktier förutsätter godkännande av bolagsstämman. För närvarande pågår LTI 2008. Dessutom har LTI 2009 igångsatts efter verksamhetsårets slut. LTI 2008 och LTI 2009, är aktiematchnings- och resultatbaserade personaloptionsprogram.

Långsiktigt incitamentsprogram LTI 2008

En extra bolagsstämma i april 2008 beslutade att anta ett prestationsbaserade incitamentsprogram ("LTI 2008"). LTI 2008 omfattade maximalt 40 personer bestående av vissa ledande befattningshavare och andra personer som bedöms kunna påverka Clas Ohlsons utveckling långsiktigt.

För att delta i programmet måste de anställda förvärva B-aktier i Clas Ohlson som motsvarar ett värde om minst 5 procent och högst 10 procent av deras årliga fasta lön. Deltagarna har förvärvat Clas Ohlson B-aktier, till marknadspris, vilka företaget senare kommer att matcha (1:1 i LTI 2008) vederlagsfritt genom tilldelning av aktier. Om den anställda har kvar de förvärvade aktierna och fortfarande är anställd inom koncernen tre år efter datumet för förvärvet, kommer bolaget att tilldela den anställda matchningsaktierna.

Den anställda kan också tilldelas resultatbaserade personaloptioner. Personaloptionerna tilldelas vederlagsfritt och varje personaloption berättigar innehavaren att förvärva en Clas Ohlson B-aktie. Priset per aktie när optionen utnyttjas uppgår till 107,60 per aktie, vilket motsvarar 110 procent av den volymviktade genomsnittliga senaste betalkursen för Clas Ohlson B-aktier vid Stockholmsbörsen, under en period av 10 handelsdagar före den dagen optionerna tilldelades. Optionerna kan utnyttjas tidigast tre år och senast sju år från den dag då optionerna tilldelades. För att optionen ska kunna utnyttjas måste innehavaren fortfarande vara anställd inom Clas Ohlson-koncernen och behållit sin personliga investering under tre år från datumet för tilldelningen. Innehavet av optionerna medför inga rättigheter att få kompensation för utdelning för de underliggande aktierna.

Antalet personaloptioner som får utnyttjas är beroende av det antal B-aktier som den anställda har förvärvat inom ramen för LTI 2008, samt om bolagets tillväxt respektive vinsttillväxt per aktie för 2008/09 och de därpå följande två räkenskapsåren ökar till de nivåer som styrelsen beslutat. Dessa fastställda nivåer är: "Entry", "Target" och "Stretch", med en linjär ökning mellan varje resultatnivå. "Entry" är en miniminivå, som måste överskridas för att den anställda personaloptionen skall kunna nyttjas. De tre nivåerna motsvarar nedanstående antal personaloptioner:

- Entry: 5 optioner per förvärvat B-aktie
- Target: 10 optioner per förvärvat B-aktie
- Stretch: 15 optioner per förvärvat B-aktie

Följaktligen är det totala antal personaloptioner som varje deltagare kan nyttja begränsat till 15 optioner per förvärvat B-aktie.

Förändringar i antalet utestående aktieoptioner är som följer:

	Antal personaloptioner
Per 1 maj 2008	0
Tilldelade	520875
Förverkade	34070
Per 30 april 2009	486805

Inga av optionerna ovan var möjliga att nyttja per 30 april 2009. Antal tilldelade optioner baseras på maximalt utfall i programmet. Det antal som kan nyttjas efter tre år baseras dock på tillväxt och resultatmålnens infriande. Det belopp som kostnadsförts baseras på nivån 5 optioner per aktie.

I enlighet med ovan kommer LTI 2008 att omfatta följande antal B-aktier och personaloptioner för de olika deltagarkategorierna om målnivån Target uppnås:

Deltagare	Matchningsaktier antal B-aktier ¹	Antal personal- optioner ¹	Målvärde Mkr ²
VD	3650	36500	0,8
Andra medlemmar av koncernledningen	11080	110800	2,6
Övriga deltagare	19995	199950	4,6
Totalt	34725	347250	8,0

¹ Antalet aktier och personaloptioner kan komma att räknas om på grund av beslut om nyemission.

² Programmets målvärde beräknas utifrån det verkliga värdet på tilldelningsdagen. Aktiens värde på tilldelningsdagen uppgick till 82,83 kr och det verkliga värdet på optionen uppgick till 14,97 kr. För att beräkna optionernas verkliga värde har den binomiala modellen för optionsvärdering använts. Värderingen har gjorts med en förväntad utdelning på 5,00 kr per aktie och år, en förväntad löptid på optionerna på fem år, en ränta på 3,95 procent och en volatilitet på 26,99 procent. Volatiliteten mätt som standardavvikelsen för förväntad avkastning på aktiepriset baseras på en statistisk analys av dagliga aktiekurser under de senaste tre åren. Värdena har justerats för diskonterade värdet av framtida utdelningar.

Redovisningsprinciper

LTI 2008 redovisas i enlighet med IFRS 2 aktierelaterade ersättningar. Koncernen gör avsättningar för förväntade sociala kostnader som kommer att betalas när aktierna tilldelas och när optionerna nyttjas. Avsättningen för sociala kostnader omvärderas vid varje balansdag utifrån verkligt värde. Den totala kostnaden som redovisats mot resultaträkningen för 2008/09 uppgår till 2,0 Mkr varav 0,4 Mkr är sociala avgifter.

Återköpta aktier för LTI-programmen

Clas Ohlson har under 2008 återköpt Clas Ohlson B-aktier för att kunna uppfylla bolagets långsiktiga förpliktelser enligt incitamentsprogrammet. Aktierna kommer att tilldelas eller säljas till deltagarna i programmet. Clas Ohlson avser att sälja ytterligare aktier på marknaden i samband med att optioner nyttjas eller aktier tilldelas för att täcka betalningen av sociala kostnader.

Not 7 Ersättning till revisorer

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008/09	2007/08	2008/09	2007/08
Öhrings				
PricewaterhouseCoopers				
Ersättning för revisionsuppdrag	1,9	1,6	1,0	1,0
Ersättning för övriga konsultationer	0,6	0,4	0,4	0,3
Summa	2,5	2,0	1,4	1,3

Not 8 Finansiella intäkter och kostnader

Finansiella intäkter är fördelade enligt nedan:

Koncernen	2008/09	2007/08
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen:		
– realisationsvinst på värdepapper som hållits till förfall	1,0	1,2
Ränteintäkter	5,8	9,7
Summa koncernen	6,8	10,9
Moderbolaget	2008/09	2007/08
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen:		
– realisationsvinst på värdepapper som hållits till förfall	1,0	1,2
Ränteintäkter	1,4	5,3
Summa moderbolaget	2,4	6,5

Koncernen	2008/09	2007/08
Räntekostnader	-5,8	-0,6
Moderbolaget	2008/09	2007/08
Räntekostnader	-5,2	-0,6

Not 9 Inkomstskatt

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008/09	2007/08	2008/09	2007/08
Skatt på årets resultat				
Inkomstskatt på årets resultat	76,0	163,9	60,2	152,4
	76,0	163,9	60,2	152,4
Uppskjuten skatt				
Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader	62,8	0,0	0,0	0,0
Effekt av förändring i den svenska skattesatsen	-3,0	0,0	0,0	0,0
Uppskjuten skatt avseende skattevärde i aktiverade underskottsavdrag	2,5	2,1	0,0	0,0
	62,3	2,1	0,0	0,0
Totalt redovisad skatte-kostnad	138,3	166,0	60,2	152,4
Avstämning mellan gällande skattesats och effektiv skat-tesats				
Redovisat resultat före skatt	503,8	587,8	243,3	704,9
Inkomstskatt beräknad enligt nationella skattesatser gäl-lande för resultat i respektive land	-141,1	-164,6	-68,1	-197,4
Effekt av andra skattesatser för utländska dotterbolag	0,0	0,0	0,0	0,0

Skatteeffekt av:	2008/09	2007/08
Ej avdragsgilla kostnader	-3,5	-1,4
Ej skattepliktiga intäkter	0,0	0,0
Utdelningar från dotterföretag	0,0	0,0
Temporära skillnader	2,1	0,0
Omvärdering av uppskjuten skatt - förändring i den svenska skattesatsen	4,2	0,0
Redovisad skattekostnad	-138,3	-166,0
Gällande skattesats för inkomstskatt, %	28,0	28,0
Effektiv skattesats, %	27,4	28,2
Uppskjutna skatteposter som har redovisats direkt mot eget kapital	0,2	0,0

Koncernen	2008/09	2007/08
Redovisade uppskjutna skattefordringar och skatteskulder		
Inventarier, verktyg och installationer	-2,7	-2,8
Varulager	0,6	0,6
Internvinst i varulager	-18,9	20,1
Reserveringar	3,6	2,0
Pensioner	0,0	-0,2
Avskrivningar utöver plan	-46,6	-42,7
Periodiseringsfonder	-18,8	0,0
Underskott i dotterbolag	0,0	2,5
Summa uppskjuten skattefordran (+) uppskjuten skatteskuld (-), netto	-82,8	-20,5
Uppskjuten skattefordran	1,6	2,5
Uppskjuten skatteskuld	-84,4	-23,0

Koncernen har inga orevisade uppskjutna skattefordringar eller skatteskulder på temporära skillnader.

Koncernen	Belopp vid årets överresultat-ingång	Redovisat överresultat-räkningen	Belopp vid årets utgång
Förändring av uppskjuten skatt i temporära skillnader under året			
Inventarier, verktyg och installationer	-2,8	0,1	-2,7
Varulager	0,6	0,0	0,6
Internvinst i varulager	20,1	-39,0	-18,9
Reserveringar	2,0	1,6	3,6
Pensioner	-0,2	0,2	0,0
Avskrivningar utöver plan	-42,7	-3,9	-46,6
Periodiseringsfonder	0,0	-18,8	-18,8
Underskott i dotterbolag	2,5	-2,5	0,0
Summa	-20,5	-62,3	-82,8

Not 10 Vinst per aktie

	2008/09	2007/08
<i>Vinst per aktie före utspädning</i>		
Årets resultat	365,5	421,8
Genomsnittligt antal utestående aktier	65,1	65,6
Vinst per aktie före utspädning	5,62	6,43
<i>Vinst per aktie efter utspädning</i>		
Årets resultat	365,5	421,8
Genomsnittligt antal utestående aktier	65,1	65,6
Vinst per aktie efter utspädning	5,62	6,43

Vinst per aktie före och efter utspädning

Beräkningen av vinst per aktie har baserats på årets resultat hänförligt till moderbolagets aktieägare uppgående till 365,5 Mkr (421,8 Mkr) och på ett vägt genomsnitt antal utestående aktier före respektive efter utspädning under såväl 2007/08 som 2008/09.

Not 11 Utdelning per aktie

De utdelningar som betalades ut under 2008/09 och 2007/08 uppgick till 328,0 Mkr (5,00 kr per aktie) respektive 295,2 Mkr (4,50 kr per aktie). På årsstämman den 12 september 2009 kommer en utdelning avseende år 2008/09 på 3,00 kr per aktie, totalt 196,8 Mkr, att föreslås. Den föreslagna utdelningen har inte redovisats som skuld i dessa finansiella rapporter.

Not 12 Anläggningstillgångar

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008/09	2007/08	2008/09	2007/08
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>				
Byggnader och mark				
Ingående anskaffningsvärde	372,1	364,6	371,6	364,1
Årets anskaffningar	4,8	7,5	4,8	7,5
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	376,9	372,1	376,4	371,6
Ingående avskrivningar	99,1	84,8	98,6	84,5
Årets avskrivningar	14,5	14,4	14,5	14,1
Omräkningsdifferenser	0,0	-0,1	0,0	0,0
Utgående ackumulerade avskrivningar	113,6	99,1	113,1	98,6
Utgående planenligt restvärde	263,3	273,0	263,3	273,0
Taxeringsvärde byggnader	123,8	98,2	123,8	98,2
Taxeringsvärde mark	13,8	13,6	13,8	13,6
Bokfört värde mark	5,8	5,6	5,8	5,6

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008/09	2007/08	2008/09	2007/08
Inventarier, verktyg och installationer				
Ingående anskaffningsvärde	688,8	612,4	462,2	432,3
Årets anskaffningar	150,1	100,8	48,4	46,6
Omklassificeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Försäljningar och utrangeringar	-41,4	-32,2	-24,3	-16,7
Omräkningsdifferenser	16,6	7,8	0,0	0,0
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	814,1	688,8	486,3	462,2
Ingående avskrivningar	256,9	214,0	174,3	144,6
Årets avskrivningar	77,9	69,3	46,7	45,7
Försäljningar och utrangeringar	-35,6	-29,7	-18,6	-16,0
Omräkningsdifferenser	5,7	3,3	0,0	0,0
Utgående ackumulerade avskrivningar	304,9	256,9	202,4	174,3
Utgående planenligt restvärde	509,2	431,9	283,9	287,9
Pågående nyanläggningar				
Ingående anskaffningsvärde	143,8	0,5	143,8	0,5
Årets anskaffningar	279,4	143,3	279,4	143,3
Omklassificeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	423,2	143,8	423,2	143,8
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>				
Ingående anskaffningsvärde	3,3	4,8	34,5	30,5
Minskning/ökning av långfristiga fordringar	-1,3	-1,5	0,0	0,0
Ökning av andelar i koncernföretag	0,0	0,0	6,6	4,0
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	2,0	3,3	41,1	34,5
Verkligt värde	2,0	3,3	41,1	34,5
Investeringsåtaganden				
Kontrakterade investeringar på balansdagen som ännu inte redovisas i de finansiella rapporterna uppgår till följande belopp:				
Byggnader och mark	77,0	228,2	77,0	228,2
Inventarier, verktyg och installationer	115,0	104,0	115,0	104,0

Not 13 Varulager

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008/09	2007/08	2008/09	2007/08
Handelsvaror	1 117,2	952,6	800,8	703,9
Summa	1 117,2	952,6	800,0	703,9
Kostnad för sålda varor	2 916,5	2 788,7	2 857,6	2 750,8
Varav inkurans	12,6	21,4	9,4	14,2

Inkurans beräknas enligt individuell bedömning utifrån åldersanalys i butiker och distributionscentral.

Not 14 Kundfordringar

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008/09	2007/08	2008/09	2007/08
Kundfordringar	12,5	13,3	7,0	8,2
Summa	12,5	13,3	7,0	8,2
Verkligt värde	12,5	13,3	7,0	8,2

Not 15 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008/09	2007/08	2008/09	2007/08
Förutbetalda hyror	45,5	32,5	23,3	20,5
Förutbetalda varukostnader	18,6	18,7	14,6	12,7
Övriga förutbetalda kostnader	32,2	37,3	26,9	23,3
Summa	96,5	88,5	64,8	56,5

Not 16 Likvida medel

Koncernen	2008/09	2007/08
Kassa och bank	92,0	280,3
Summa koncernen	92,0	280,3

Utnyttjad checkräkningskredit, vilken ej ingår i likvida medel, uppgick vid årets slut i koncernen till 208,6 Mkr, se not 20.
Outnyttjad checkräkningskredit, vilken ej ingår i likvida medel, uppgick vid årets slut i koncernen till 11,4 Mkr.

Not 17 Terminskontrakt

Per balansdagen finns utestående kassaflödessäkringar enligt tabell nedan.

Valutapar	Bokfört och verkligt värde		Nominellt belopp		Genomsnittlig återstående löptid i mån.	
	2008/09	2007/08	2008/09	2007/08	2008/09	2007/08
Säljer/Köper						
NOK/SEK	-2,5	-	266,9	-	2	-
EUR/SEK	1,6	-	44,3	-	2	-
Total	-0,9	-	311,2	-	-	-

I båda valutaparen finns såväl positiva som negativa marknadsvärden. Terminskontrakt med positiva marknadsvärden uppgår totalt till 2,5 Mkr (0), vilket redovisas inom posten övriga kortfristiga fordringar. Terminskontrakt med negativa marknadsvärden uppgår totalt till 3,4 Mkr (0), vilket redovisas inom övriga kortfristiga skulder.

Uppskjuten skatt har beaktats med 0,2 Mkr och resterande verkligt värde om 0,7 Mkr (0) har redovisats mot säkringsreserven inom eget kapital.

Not 18 Eget kapital

Totalt antal stamaktier är 65 600 000 (2007/08: 65 600 000) med kvotvärde 1,25. Antal A-aktier uppgår till 5 760 000 medan antal B-aktier uppgår till 59 840 000. Varje aktie av serie A berättigar till tio röster medan varje aktie av

serie B berättigar till en röst. Alla emitterade aktier är till fullo betalda. Bolaget har ett utestående aktieoptionsprogram, LTI 2008, vars utfall har säkrats genom återköp av 645 000 B-aktier. Antal utestående aktier vid årets slut uppgick till 64 955 000. Genomsnittligt antal aktier före och efter utspädning redovisas i not 10.

Koncernens reserver består av omräkningsdifferenser, vilka uppstått vid omräkning av de utländska dotterföretagens bokslut, samt säkringsreserv.

Not 19 Pensionsförpliktelser

Pensionsförpliktelser avser anställda i dotterföretag i Norge. Pensionen är förmånsbestämd vilket innebär att ersättningar till anställda och före detta anställda baseras på lön vid pensioneringstidpunkten och antal tjänsteår. Förpliktelserna är tryggt i försäkringsbolaget Storebrand AS.

Koncernen	2008/09	2007/08
Överskott(-)/förpliktelser(+) i balansräkningen för:		
Pensionsförmåner	0,1	-0,6
Summa koncernen	0,1	-0,6
Koncernen	2008/09	2007/08
Redovisning i resultaträkningen avseende:		
Pensionsförmåner	1,0	0,2
Summa koncernen	1,0	0,2

Pensionsförmåner

De belopp som redovisas i balansräkningen har beräknats enligt följande:

	2008/09	2007/08	2006/07
Nuvärde för fonderade förpliktelser	9,7	9,4	17,9
Verkligt värde på förvaltningstillgångar	-8,0	-6,6	-10,1
Oredovisade aktuariella vinster/förluster	-1,6	-3,4	-6,9
Tillgång/skuld i balansräkningen	0,1	-0,6	0,9

De belopp som redovisas i resultaträkningen är följande:

	2008/09	2007/08	2006/07
Kostnader för tjänstgöring under innevarande år	0,7	2,8	2,6
Räntekostnad	0,4	0,2	0,7
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	-0,3	-0,3	-0,5
Aktuariella nettovinster/förluster redovisade under året	0,2	0,1	0,2
Vinster på reducering	0,0	-2,6	0,0
Summa, ingår i personalkostnader	1,0	0,2	3,0

Av den totala kostnaden ingick 0,2 Mkr (0,0 Mkr) i posten Kostnad för sålda varor, 0,4 Mkr (0,1 Mkr) i Försäljningskostnader och 0,4 Mkr (0,1 Mkr) i Administrationskostnader.

Den faktiska avkastningen på förvaltningstillgångar uppgick till 0,3 Mkr (0,3 Mkr).

Förändringar i den tillgång/skuld som redovisas i balansräkningen är:

	2008/09	2007/08
Vid årets början	-0,6	0,9
Valutakursdifferenser	-0,3	0,1
Summa kostnader redovisade i resultaträkningen	1,0	0,2
Erlagda avgifter	0,0	-1,8
Vid årets slut	0,1	-0,6

De viktigaste aktuariella antagandena som användes var följande:

	2008/09	2007/08
Diskonteringsränta, %	3,8	4,5
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar, %	5,8	5,5
Framtida löneökningar, %	4,0	4,5
Framtida pensionsökningar, %	1,5	1,8
Uppskattad genomsnittlig återstående tjänstetid, år	9	13

Avgiftsbestämda planer

Avgiftsbestämda planer förekommer i Sverige, Norge och Finland. Betalning till dessa sker löpande enligt reglerna i respektive plan.

	2008/09	2007/08
Koncernen	57,0	37,9
Moderbolaget	41,6	28,2

I moderbolagets pensionskostnader ingår avtalspensioner med 11,8 Mkr (0 Mkr) i samband med omstrukturering på distributionscentralen.

Av koncernens totala kostnad för avgiftsbestämda planer avser 8,6 Mkr (8,6 Mkr) ITP-plan finansierad i Alecta. Alectas överskott kan fördelas till försäkringstagarna och/eller de försäkrade. Vid utgången av 2008 uppgick Alectas överskott i form av den kollektiva konsolideringsnivån till 112 procent (2007: 152 procent). Den kollektiva konsolideringsnivån utgörs av marknadsvärdet på Alectas tillgångar i procent av försäkringsåtagandena beräknade enligt Alectas försäkringstekniska beräkningsantaganden, vilka inte överensstämmer med IAS 19.

Not 20 Finansiella skulder

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008/09	2007/08	2008/09	2007/08
Leverantörsskulder	323,4	238,0	293,9	195,9
Övriga kortfristiga skulder	76,8	30,8	10,6	11,0
Summa	400,2	268,8	304,5	206,9
Verkligt värde	400,2	268,8	304,5	206,9

Genomsnittlig kredittid för leverantörsskulder är 20 dagar (17 dagar) och för övriga kortfristiga skulder 23 dagar (13 dagar).

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008/09	2007/08	2008/09	2007/08
Långfristig del				
Banklån	65,0	0,0	65,0	0,0
Kortfristig del				
Checkräkningskrediter	208,6	0,0	426,3	0,0
Summa upplåning	273,6	0,0	491,3	0,0

Samtliga banklån och checkräkningskrediter är i SEK. Banklånet omsätts månadsvis och beräknas löpa fram till 2011. För närvarande är den genomsnittliga räntan 2,5 procent per år. På checkräkningskrediten löper rörlig ränta. Under året har den genomsnittliga räntan varit 4,4 procent.

I summa upplåning ingår banklån och checkräkningskredit mot säkerhet på 97,0 Mkr (67,0 Mkr). Säkerhet för banklån utgörs av företags- och fastighetsinteckningar. Kreditlimiten på checkräkningskrediten uppgår till 220 Mkr (100 Mkr). Moderbolagets kredit ingår i en cash-pool för koncernen där utnyttjad kredit uppgick till 208,6 Mkr.

Det verkliga värdet på upplåning motsvarar dess redovisade värde, eftersom diskonteringsseffekten inte är väsentlig.

Not 21 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008/09	2007/08	2008/09	2007/08
Upplupna lönekostnader	76,1	72,5	52,9	51,6
Upplupna semesterlönekostnader	106,6	93,0	64,4	61,3
Upplupna sociala avgifter	56,2	53,4	47,4	46,0
Övriga poster	20,4	9,0	8,3	8,3
Summa	259,3	227,9	173,0	167,2

Not 22 Övriga avsättningar

Avser avsättningar för garantiåtaganden, outlösta presentkort och öppet köp som alla förväntas tas i anspråk under det nästkommande räkenskapsåret. Avsättningen för beräknade framtida garantiåtaganden motsvaras av årets garantikostnader med beaktande av garantitidens längd. 30 dagars öppet köp gäller i köpvillkoren. Avsättningen för öppet köp är beräknad enligt dessa villkor, med beaktande av bedömd returräntefrekvens.

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008/09	2007/08	2008/09	2007/08
Ingående avsättningar	19,6	16,8	11,5	10,6
lanspråktagande under året	-19,6	-16,8	-11,5	-10,6
Avsatt under året	21,8	19,6	12,4	11,5
Summa övriga avsättningar	21,8	19,6	12,4	11,5
<i>Posternas fördelning:</i>				
Garantiåtaganden	11,0	6,6	8,2	4,1
Öppet köp och outlösta presentkort	10,8	13,0	4,2	7,4
Summa övriga avsättningar	21,8	19,6	12,4	11,5

Not 23 Koncerninterna transaktioner

Av moderbolagets fakturerade försäljning avser 1 444,1 Mkr (1 476,9 Mkr) koncernintern försäljning. Av dessa avser 1 235,7 Mkr (1 271,6 Mkr) försäljning till Clas Ohlson AS i Norge, 199,5 Mkr (205,3 Mkr) försäljning till Clas Ohlson OY i Finland och 8,9 Mkr (0 Mkr) försäljning till Clas Ohlson Ltd i England. Några inköp från dotterbolag har ej förekommit.

Not 24 Andelar i koncernföretag

Dotterföretaget Clas Ohlson AS i Norge, med organisationsnummer NO 937402198 och med säte i Oslo, 10 000 aktier à nominellt 100 kronor. Ågarandel 100 procent. Bokförd värde 50 475 kronor. Utdelning från det norska dotterföretaget till moderbolaget har skett med 39,4 Mkr (165,8 Mkr).

Dotterföretaget Clas Ohlson OY i Finland, med organisationsnummer FI 1765891-7 och med säte i Helsingfors, 500 000 aktier à nominellt 1 euro. Ågarandel 100 procent. Bokförd värde 30,4 Mkr, varav värde av aktieägartillskott 25,8 Mkr.

Dotterföretaget Clas Ohlson Ltd i England, med organisationsnummer 6298382, 300 000 aktier à nominellt 1 GBP. Ågarandel 100 procent. Bokförd värde 4,0 Mkr.

Dotterföretaget Clas Ohlson Ltd i Shanghai, med organisationsnummer 310000400574190, 900 000 aktier à nominellt 1 USD. Ågarandel 100 procent. Bokförd värde 6,5 Mkr.

Not 25 Bokslutsdispositioner

Moderbolaget	2008/09	2007/08
<i>Skillnaden mellan bokförda avskrivningar och avskrivningar enligt plan på:</i>		
– inventarier, verktyg och installationer	-25,8	-17,0
– byggnader och mark	1,0	1,0
<i>Avsättning till periodiseringsfond</i>		
Tax 2010	-71,6	0,0
Summa moderbolaget	-96,4	-16,0

Not 26 Kassa och bank

Moderbolaget	2008/09	2007/08
Kassa och bank	14,0	194,8
Summa moderbolaget	14,0	194,8

Utnyttjad checkräkningskredit, vilken ej ingår i kassa och bank, uppgick vid årets slut till 426,3 Mkr. Krediten ingår i en cash-pool för koncernen där utnyttjad kredit uppgick till 208,6 Mkr, se not 20.

Outnyttjad checkräkningskredit, vilken ej ingår i kassa och bank, uppgick vid årets slut till 11,4 Mkr.

Not 27 Obeskattade reserver

Moderbolaget	2008/09	2007/08
<i>Akkumulerad skillnad mellan bokförda avskrivningar och avskrivningar enligt plan på:</i>		
– inventarier, verktyg och installationer	168,6	142,8
– byggnader och mark	8,8	9,8
<i>Avsättning till periodiseringsfond</i>		
Tax 2010	71,6	0,0
Summa moderbolaget	249,0	152,6

Not 28 Ställda säkerheter

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008/09	2007/08	2008/09	2007/08
Likvida medel	11,1	8,8	-	-
Fastighetsinteckningar	23,0	23,0	23,0	23,0
Företagsinteckningar	74,0	44,0	74,0	44,0
Summa säkerheter	108,1	75,8	97,0	67,0

Ovan angivna säkerheter, för egna förpliktelser, är till kreditinstitut och är generell säkerhet för valutaterminkontrakt samt utnyttjade checkkrediter, vilka vid årets slut uppgick till 208,6 Mkr i koncernen och 426,3 Mkr i moderbolaget (se även not 26). Under föregående år uppgick utnyttjade checkräkningskrediter till 100 Mkr i koncernen samt moderbolaget.

Not 29 Ansvarsförbindelser och åtaganden

Moderbolaget	2008/09	2007/08
<i>Ansvarsförbindelser</i>		
Borgen till förmån för koncernföretag avseende framtida hyresåtaganden	176,6	90,4

Åtaganden

Samtliga butikslokaler, utom den i Insjön, förhyrs och behandlas som operationell leasing. Bolagets policy är att hyran ska vara fast och inte baseras på butikernas omsättning. Avtalstiden uppgick per 2009-04-30 till i genomsnitt 5 år.

Avtalade hyresavtal är beräknade enligt 2009 års hyresnivå.

	2008/09	2007/08
Räkenskapsårets hyror och leasingavgifter	134,4	101,7

	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013–
Avtalade framtida hyror	132,4	126,6	123,5	118,7	431,3

Not 30 Transaktioner med närstående

Antalet aktieägare i moderbolaget uppgick vid verksamhetsårets slut till 22 747. Störst ägarandel har Clas Ohlsons ättlingar Mary Haid, Johan och Helena Tidstrand med 45 procent av kapitalet och 67 procent av rösterna. Några transaktioner med närstående har ej skett under verksamhetsåret. När det gäller ersättningen till styrelse och ledande befattningshavare framgår detta av not 6 i årsredovisningen.

Not 31 Medelantalet anställda

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008/09	2007/08	2008/09	2007/08
Sverige	1 265	1 264	1 265	1 264
– varav kvinnor	(525)	(518)	(525)	(518)
Summa Norge	458	385		
– varav kvinnor	(174)	(143)		
Summa Finland	174	152		
– varav kvinnor	(78)	(70)		
Summa Storbritannien	30			
– varav kvinnor	(13)			
Totalt	1 927	1 801	1 265	1 264
– varav kvinnor	790	731	525	518

Medelantalet anställda beräknas på totalt antal arbetade timmar i förhållande till total årsarbetstid. För mer information gällande våra medarbetare, se sidan 36-38 i den tryckta årsredovisningen.

Not 32 Sjukfrånvaro

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008/09	2007/08	2008/09	2007/08
Genomsnittlig sjukfrånvaro, %				
Total sjukfrånvaro	3,6	3,9	3,5	3,9
– varav långtidssjukfrånvaro	27	31	28	31
– varav män	2,8	3,0	2,7	3,0
– varav kvinnor	4,8	5,4	4,7	5,3
– varav anställda –29 år	2,9	3,2	2,7	3,0
– varav anställda 30–49 år	4,1	4,4	4,0	4,4
– varav anställda 50 år–	4,5	4,9	4,4	4,9

Not 33 Redovisning i segment

Koncernen	2008/09	2007/08
<i>Primärt segment: försäljning av produkter för hus, hem, teknik och hobby utgör gemensamt primärt segment</i>		
Försäljning	4 930,2	4 661,6
Rörelseresultat	502,8	577,5
Summa tillgångar	2 571,2	2 192,0
Summa skulder	1 078,1	692,5
Årets investeringar i materiella anläggningstillgångar (se not 12)	434,3	251,6
Årets avskrivningar	92,4	83,7

Koncernen	2008/09	2007/08
<i>Sekundära segment: försäljning per geografisk kundmarknad</i>		
<i>Sverige, UK och Kina</i>		
Försäljning, externa kunder	2 572,9	2 585,9
Summa tillgångar	1 789,1	1 602,8
Årets investeringar i materiella anläggningstillgångar	368,6	197,4

Norge

Försäljning, externa kunder	1 923,5	1 716,8
Summa tillgångar	618,5	436,8
Årets investeringar i materiella anläggningstillgångar	48,9	39,2

Finland

Försäljning, externa kunder	433,8	358,9
Summa tillgångar	163,6	152,4
Årets investeringar i materiella anläggningstillgångar	16,8	15,0

Från och med nästa räkenskapsår kommer Clas Ohlson att tillämpa IFRS 8 när det gäller segmentsredovisning. Uppdelningen i primära och sekundära segment kommer i samband med detta att upphöra. Segmenten kommer i stället att bli geografisk kundmarknad enligt följande: Sverige, Norge och övriga segment. Övriga segment kommer för närvarande att omfatta Finland, Storbritannien och Kina.

Not 34 Händelser efter periodens slut

Försäljningen under maj ökade med 13 procent till 372 Mkr (330 Mkr). I lokala valutor ökade försäljningen med 10 procent. Jämfört med samma månad föregående år har tjugo butiker tillkommit och det totala antalet butiker uppgick per den sista maj 2009 till 107 butiker. Distanshandeln uppgick till 7 Mkr jämfört med 8 Mkr motsvarande period föregående år.

Försäljningskanaler (MSEK)	2009	2008	Procentuell förändring	Procentuell förändring, lokal valuta
Länder				
Sverige	191	186	+ 2	+ 2
Norge	143	118	+ 22	+ 21
Finland och UK	38	26	+ 42	+ 32
	372	330	+ 13	+ 10

Årsstämman i Clas Ohlson AB gav den 13 september 2008 styrelsen mandat att under perioden fram till nästa årsstämma förvärva maximalt 930 000 aktier för att säkra företagets åtagande i samband med införandet av ett aktierelaterat incitamentsprogram, LTI 2009. Med stöd av detta bemyndigande har styrelsen beslutat att förvärva 675 000 aktier fram till årsstämman 2009. Förvärv kommer att ske på Nasdaq OMX Nordic Exchange Stockholm till ett pris inom det vid var tid registrerade kursintervallet. Bolagets innehav av Clas Ohlson aktier uppgick per den 30 april 2009 till 645 000 aktier motsvarande 1 procent av totala antalet registrerade aktier.

Not 35 Eventualförpliktelser och åtaganden

Koncernen har inga eventualförpliktelser.

Åtaganden

Samtliga butiklokaler, utom den i Insjön, förhyrs och behandlas som operationell leasing. Bolagets policy är att hyran ska vara fast och inte baseras på butikernas omsättning. Avtalstiden uppgick per 2009-04-30 till i genomsnitt 6 år.

Avtalade hyresavtal är beräknade enligt 2009 års hyresnivå.

Koncernen	2008/09	2007/08			
Räkenskapsårets hyror och leasingavgifter	320,4	231,0			
	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013–
Avtalade framtida hyror	339,5	344,4	330,2	316,1	1 220,7

Årsredovisningens undertecknande

Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med internationella redovisningsstandarder IFRS sådana de antagits av EU och ger en rättvisande bild av koncernens ställning och resultat. Årsredovisningen har upprättats i enlighet med god redovisningssed och ger en rättvisande bild av moderbolagets ställning och resultat. Förvaltningsberättelsen för koncernen och moderbolaget ger en rättvisande översikt över utvecklingen av koncernens och moderbolagets verksamhet, ställning och resultat samt beskriver väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som moderbolaget och de företag som ingår i koncernen står inför.

Insjön 2009-06-30

ANDERS MOBERG
Styrelseordförande

BJÖRN HAID

ELISABET SALANDER BJÖRKLUND

LOTTIE SVEDENSTEDT

URBAN JANSSON

CECILIA MARLOW

MIKAEL ÖBERG
Arbetstagarrepresentant (Handels)
Suppleant

CAROLINE PERSSON
Arbetstagarrepresentant (Unionen)

KLAS BALKOW
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har avgivits 2009-07-02

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

ANNIKA WEDIN
Auktoriserad revisor
Huvudansvarig revisor

PETER BLADH
Auktoriserad revisor

Balansräkningarna och resultaträkningarna ska fastställas på årsstämman den 12 september 2009.

Revisionsberättelse

Till årsstämman i
Clas Ohlson Aktiebolag (publ)
Org nr 556035-8672

Vi har granskat årsredovisningen, koncernredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning i Clas Ohlson Aktiebolag (publ) för räkenskapsåret 2008-05-01—2009-04-30. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår i den tryckta versionen av detta dokument på sidorna 50-72. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för räkenskapshandlingarna och förvaltningen och för att årsredovisningslagen tillämpas vid upprättandet av årsredovisningen samt för att internationella redovisningsstandarder IFRS sådana de antagits av EU och årsredovisningslagen tillämpas vid upprättandet av koncernredovisningen. Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen, koncernredovisningen och förvaltningen på grundval av vår revision.

Revisionen har utförts i enlighet med god revisionssed i Sverige. Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att med hög men inte absolut säkerhet försäkra oss om att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och styrelsens och verkställande direktörens tillämpning av dem samt att bedöma de betydelsefulla uppskattningar som styrelsen och verkställande direktören gjort när de upprättat årsredovisningen och koncernredovisningen samt att utvärdera den samlade informationen i årsredovisningen och koncernredovisningen. Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot bolaget. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen. Vi anser att vår revision ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en rättvisande bild av bolagets resultat och ställning i enlighet med god redovisningssed i Sverige. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med internationella redovisningsstandarder IFRS sådana de antagits av EU och årsredovisningslagen och ger en rättvisande bild av koncernens resultat och ställning. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och för koncernen, disponerar vinsten i moderbolaget enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Insjön den 2 juli 2009

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

ANNIKA WEDIN
Auktoriserad revisor
Huvudansvarig revisor

PETER BLADH
Auktoriserad revisor

Bolagsstyrning

Styrningen av Clas Ohlson utgår från svensk lagstiftning, främst aktiebolagslagen, noteringsavtalet med OMX Nordiska Börs och Svensk kod för bolagsstyrning. Vidare följer styrningen bolagsordningen, interna instruktioner och policys samt rekommendationer som utges av relevanta organisationer. Bolagsstyrningsrapporten har upprättats i enlighet med koden. Den utgör inte en del av den formella årsredovisningen och har inte granskats av bolagets revisorer.

Svensk kod för bolagsstyrning

Svensk kod för bolagsstyrning tillämpas för alla bolag som är noterade på OMX Nordiska Börs Stockholm. Syftet är att förbättra bolagsstyrningen i börsnoterade bolag och främja förtroendet för företagen både hos allmänheten och kapitalmarknaden. Koden bygger på principen "följ eller förklara" vilket innebär att man kan avvika från koden om förklaring kan lämnas till varför avvikelserna skett. Clas Ohlson har under verksamhetsåret följt svensk kod för bolagsstyrning med undantag för nedanstående punkt.

Ordförande i valberedningen

Valberedningens ordförande ska enligt koden inte vara en styrelseledamot. Årsstämman utsåg Elisabet Salander Björklund till ordförande då det bedömdes ge kontinuitet i valberedningens arbete.

Bolagsstämma

Det högsta beslutande organet inom koncernen är årsstämman (den ordinarie bolagsstämma) som sedan börsintroduktionen 1999 hittills alltid har hållits på en lördag i början av september i Insjön. Årsstämman utser varje år styrelse och styrelseordförande för Clas Ohlson AB. Med fyra års mellanrum utser den även revisorer för bolaget. Vidare beslutar årsstämman hur vinstmedlen ska disponeras. Andra frågor som förekommer är frågor som är obligatoriska punkter enligt aktiebolagslagen och Clas Ohlsons bolagsordning (finns i sin helhet på www.clasohlson.se under finansiell information). Årsstämman har alltid varit mycket välbesökt och den senaste lockade nästan 1 800 deltagare vilket gör den till en av Sveriges största.

Nomineringsförfarande

Årsstämman beslutar om vilka som ska ingå i bolagets valberedning. Valberedningens uppgift är att till kommande bolagsstämma, där val av styrelse och revisorer ska ske, komma med förslag på styrelseledamöter och revisorer samt arvoden till dessa, samt styrelsens utskott. Valberedningen föreslår även ordförande på stämman.

Vid årsstämman den 13 september 2008 valdes en valberedning bestående av Elisabet Salander Björklund ordförande, Per Karlsson och Lars Öhrstedt. Elisabet Salander Björklund är styrelseledamot medan de två övriga är oberoende från både styrelsen och bolaget. Valberedningen representerar en bred erfarenhet av arbete i styrelser och nomineringsförfaranden.

Gruppen har arbetat med nomineringsförfarandet till Clas Ohlsons årsstämma den 12 september 2009 och har haft sex

möten, där styrelsens sammansättning har övervägts och diskuterats. Fokus har lagts vid att kandidaterna ska tillföra Clas Ohlsons styrelse rätt kompetens. Den utvärdering av styrelsens arbete som gjorts har också legat till grund för bedömningarna. Valberedningen har också arbetat med att säkerställa att styrelse- och kommittéarvoden är på lämplig nivå.

Valberedningens förslag kommer att presenteras andra veckan i augusti i samband med att kallelsen till årsstämman offentliggörs.

Revisorer

Med fyra års mellanrum utser årsstämman revisorer för moderbolaget. Nuvarande revisorer är Öhrlings PricewaterhouseCoopers (ÖPwC) som företräds av Annika Wedin (huvudansvarig) och Peter Bladh. Båda är auktoriserade revisorer hos ÖPwC. ÖPwC valdes 2008 och är valda till och med årsstämman 2012. Ersättningen för revisionsuppdrag i koncernen har de senaste tre åren uppgått till 1,9 Mkr, 1,6 Mkr respektive 1,6 Mkr. Ersättningen för övriga konsultationer har de senaste tre åren uppgått till 0,6 Mkr, 0,4 Mkr respektive 0,4 Mkr. Arbetet utöver revision handlar om Clas Ohlson-koncernens anpassning till redovisningsreglerna IFRS samt konsultationer i skattefrågor. Revisorernas oberoende ställning säkerställs dels av revisionsbyråns interna policys, dels av styrelsens riktlinjer som anger vilka uppdrag revisionsbyrån får åta sig utöver revision.

Styrelse

Clas Ohlsons styrelse består av sju bolagsstämموvalda ledamöter, inklusive VD, som är valda av bolagsstämma. Utöver dessa ingår också två ledamöter och två suppleanter för de fackliga organisationerna inom företaget. Dessa väljs av sin respektive organisation. Den nuvarande styrelsen finns beskriven på sidan 78 i årsredovisningen.

Styrelsens möten

Direkt efter årsstämman hålls ett konstituerande styrelsemöte där styrelsens arbetsordning fastställs. Vid detta möte utses även ledamöter till styrelsens revisions- och ersättningsutskott samt firmatecknare för bolaget. Utöver detta möte har styrelsen ytterligare minst sex möten under året. En gång per kvartal i samband med offentliggörandet av bolagets ekonomiska rapporter, en gång i juni inför slutförandet av årsredovisningen och en gång under vinterhalvåret för strategiska diskussioner. Strategimötet brukar pågå i två dagar medan övriga möten pågår i en dag. På strategimötet diskuteras i huvudsak frågor av strategisk karaktär såsom koncernens mål och strategier, sortiment, etableringsstrategi, större investeringar med mera. På övriga möten hanteras i huvudsak sedvanliga styrelsefrågor, bolagets rapporter samt avrapportering från styrelsens utskott. På två av styrelsemötena deltar bolagets revisorer och avrapporterar vad som framkommit under revisionen. Styrelsen har under verksamhetsåret haft nio styrelsemöten och ett strategimöte.

Styrelsens arbetsätt

Styrelsens arbetsordning förelägger vilka punkter på dagordningen som ska vara fasta och vilka som kan variera. Normalt ska varje styrelsemöte innehålla ett speciellt tema för att kunna ge styrelsen en fördjupad kunskap och förståelse i de olika delarna av bolagets verksamhet. Vid behandlingen av dessa teman deltar även tjänstemän från bolaget som föredragande.

Arbetet i styrelsens utskott utgör en viktig del i styrelsearbetet. Styrelsen har upprättat instruktioner för utskottens arbete. Ersättningsutskottet och revisionsutskottet bereder de frågor som inryms inom utskottens arbetsområden. De frågor som behandlats på utskottsmötena protokollförs och delges övriga styrelseledamöter på styrelsesammanträdena.

Arbetsordningen anger också att styrelsen minst två gånger per år ska sammanträffa med bolagets revisorer samt vissa formella frågor såsom kallelseregler och sekretess.

Arbetsfördelning mellan styrelse och VD

Styrelsen utser verkställande direktör (VD) för bolaget. Arbetsfördelningen mellan styrelse och VD finns angiven i styrelsens arbetsordning. Bland annat framgår det att styrelsen är ansvarig för bolagets styrning, tillsyn, organisation, strategier, intern kontroll, budget och policys. Vidare beslutar styrelsen om större investeringar och principiella frågor rörande styrning av dotterföretag såsom val av styrelseledamöter och VD. Styrelsen ansvarar också för kvaliteten i den finansiella rapporteringen. VD ansvarar i sin tur för att bolagets förvaltning sker enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar. Vidare ansvarar VD för att budgetera och planera bolagets verksamhet så att uppställda mål uppnås. VD tillser att kontrollmiljön är god och att koncernens risktagande vid varje tidpunkt är förenlig med styrelsens riktlinjer. Eventuella avvikelser ska rapporteras till styrelsen. Varje månad får styrelsen även löpande information från VD via en månadsrapport.

Revisionsutskott

Styrelsen har vid det konstituerande styrelsemötet inrättat ett revisionsutskott bestående av Urban Jansson, ordförande, Cecilia Marlow och Lottie Svedenstedt. Revisionsutskottet uppfyller de riktlinjer beträffande oberoende som framgår av Svensk kod för bolagsstyrning. Revisionsutskottet svarar för beredning av styrelsens arbete med att kvalitetssäkra den finansiella rapporteringen och arbete med frågor beträffande företagets interna kontroll. Revisionsutskottets ledamöter har sammanträffat med revisorerna vid två tillfällen under räkenskapsåret för att informera sig om revisionens inriktning och diskutera synen på företagets risker. Revisorerna har dessutom medverkat på utskottets övriga möten. Viktiga uppgifter för revisionsutskottet är att fungera som kommunikationslänk mellan styrelsen och bolagets revisorer och att fastställa vilka tjänster utöver revision som kan upphandlas av bolagets revisorer. Revisionsinsatsen utvärderas årligen varefter information lämnas till valberedningen om utfallet.

Revisionsutskottet har haft åtta möten under räkenskapsåret. Närvaron framgår av tabell nedan. Mötena har protokollförts och avrapporterats på nästkommande styrelsemöte. Representanter för bolagets ledning och bolagets internkontroller har deltagit på utskottets möten som adjungerade ledamöter. Avrapportering har gjorts beträffande arbete med företagets interna kontroll och riskhantering. Dessutom har frågor beträffande redovisning, likviditet med mera behandlats i utskottet.

Ersättningsutskott

Styrelsens, valberedningens och revisorernas arvoden beslutas varje år av årsstämman. Förslag till arvoden har i förväg beretts av valberedningen. Styrelsen beslutar däremot om ersättningen till VD. Ett särskilt ersättningsutskott, som har utsetts av styrelsen, bestående av styrelsens ordförande Anders

Styrelsens sammansättning och närvaro under verksamhetsåret⁷

Ledamot	Invald	Oberoende ¹	Oberoende ²	Styrelsemöten	Revisionsutskott	Ersättningsutskott
Anders Moberg	2003	Ja	Ja	10/10 ⁶		3/3 ⁶
Klas Balkow ³	2007	Nej ³	Ja	10/10		
Björn Haid	1990	Nej ⁴	Nej ⁵	9/10	3/4 ⁸	3/3
Cecilia Marlow ⁸	2007	Ja	Ja	9/10	8/8	
Lottie Svedenstedt	2004	Ja	Ja	10/10	8/8	
Elisabet Salander Björklund	2000	Ja	Ja	9/10		3/3
Urban Jansson	2005	Ja	Ja	10/10	4/4 ^{6,8}	1/1 ⁸

¹ Oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen enligt Svensk kod för bolagsstyrning.

² Oberoende i förhållande till större aktieägare i bolaget enligt Svensk kod för bolagsstyrning.

³ VD och koncernchef.

⁴ Har varit anställd 1965–2006.

⁵ Clas Ohlsons dotterson, företrädare den enskilt störste aktieägaren Mary Haid, se sidan 31.

⁶ Ordförande.

⁷ De fackliga organisationerna har haft två representanter i styrelsen.

För ytterligare information om styrelseledamöter, se sidan 78. Styrelsens och utskottens arbete beskrivs på sidan 74–76.

⁸ Vid det konstituerande mötet i samband med årsstämman 2008 förändrades utskottens sammansättning.

Moberg och två övriga ledamöter, Elisabet Salander Björklund och Björn Haid, har under verksamhetsåret arbetat med att ta fram beslutsunderlag för detta. Ersättningsutskottet uppfyller de riktlinjer beträffande oberoende som framgår av Svensk kod för bolagsstyrning.

Ersättningsutskottet lägger även fram förslag till riktlinjer när det gäller fast lön och rörlig ersättning för övriga ledande befattningshavare inklusive VD i respektive dotterbolag. På motsvarande sätt fungerar processen när det gäller rörlig ersättning för samtliga medarbetare. Utskottet har under verksamhetsåret haft tre möten. Närvaron framgår av tabell på sid 75. Mötena har protokollförts och avrapporterats på nästkommande styrelsemöte. Under året har arbetet i första hand avsett frågor beträffande rörliga ersättningar och pensioner.

Styrning av dotterföretagen

De fyra helägda dotterbolagen Clas Ohlson AS i Norge, Clas Ohlson OY i Finland, Clas Ohlson Ltd i Storbritannien och Clas Ohlson Ltd (Shanghai) i Kina styrs via egna styrelser i respektive land bestående främst av representanter från Clas Ohlson AB i Sverige. Styrelsen i Sverige får genom VD:s månadsrapporter löpande information beträffande dotterbolagen. I denna ingår även resultat och den finansiella ställningen för respektive bolag.

Ersättningar

Styrelsens arvode uppgick under verksamhetsåret till 2,3 Mkr i enlighet med årsstämans beslut. Av arvodet avsåg 0,6 Mkr ersättning för arbete i styrelsens ersättnings- och revisionsutskott samt valberedning. Av styrelsens totala arvode tillföll 0,6 Mkr styrelsens ordförande. För styrelsemedlemmar som är anställda i bolaget utgår inte något arvode.

Valberedningens arvode uppgick under verksamhetsåret till 0,2 Mkr. Av dessa tillföll 0,1 Mkr valberedningens ordförande. Ledamoten Lars Öhrstedt har avböjt arvode.

Bolagets VD erhöll under motsvarande period en lön på totalt 4,2 Mkr, varav 0,6 Mkr utgjorde rörlig ersättning. Lön till övriga åtta ledande befattningshavare uppgick till 12,9 Mkr varav 1,7 Mkr utgjorde rörlig ersättning. För fyra av dessa samt till VD tillkommer även förmånen av fri bil. Årsstämman 2008 beslutade om riktlinjer för ersättningar till ledande befattningshavare avseende räkenskapsåret 2008/09.

Avgångsvederlag

Enligt anställningsavtalet med VD är den ömsesidiga uppsägningstiden sex månader. Vid uppsägning från bolagets sida tillkommer tolv månaders lön. Under uppsägningstiden utgår gällande fast lön, rörlig ersättning och förmåner.

Pensioner

Styrelseledamöterna har inga pensionsförmåner för sina styrelseuppdrag.

Pensionsåldern för VD är 65 år och för övriga ledande befattningshavare varierar den mellan 65 och 67 år. VD har en

avgiftsbaserad pension till vilken det under året har betalats 1,3 Mkr. Övriga ledande befattningshavare erhåller pensionsrätt med grund enligt den gällande ITP-planen som även omfattar övriga tjänstemän. Utöver detta har kompletterande pensioner erlagts för fyra av de andra ledande befattningshavarna.

Ersättningsprinciper

De övergripande principerna för ersättning till ledande befattningshavare ska utgå från befattningen, den individuella prestationen, koncernens resultat och att ersättningen ska vara konkurrenskraftig i anställningslandet. Den sammanlagda ersättningen till ledande befattningshavare ska bestå av fast lön, rörlig lön i form av kortsiktigt incitament baserat på årliga prestationsmål, långsiktigt incitament baserat på fleråriga prestationer, pension och andra förmåner. Till detta kommer villkor vid uppsägning och avgångsvederlag.

Clas Ohlson ska sträva efter att erbjuda en konkurrenskraftig total ersättningsnivå med tyngdpunkt på betalning efter prestation. Detta innebär att den rörliga ersättningen kan utgöra en betydande andel av den totala ersättningen. Målet är att den fasta ersättningen skall befinna sig i den jämförbara marknadens median medan den totala ersättningen, när Clas Ohlson AB når eller överträffar sina mål, ska vara i marknadens övre kvartil. För ytterligare information om ersättningar se not 6 sidan 63-65.

INTERNKONTROLL

Styrelsens rapport om intern kontroll avseende den finansiella rapporteringen för räkenskapsåret 2008/09

Denna rapport är upprättad i enlighet med svensk kod för bolagsstyrning och den vägledning som framtagits av FAR SRS och Svenskt Näringsliv samt med tillämpning av de anvisningar som kollegiet för svensk bolagsstyrning lämnat. Detta innebär i korthet:

- att rapporten är avgränsad till intern kontroll avseende den finansiella rapporteringen
- att rapporten inte är en del av den formella årsredovisningen
- att rapporten är begränsad till en beskrivning av hur den interna kontrollen är organiserad (och inte innehåller något yttrande över hur väl kontrollen fungerat) samt
- att rapporten inte är granskad av bolagets revisorer

Arbetet med den interna kontrollen följer det ramverk som framtagits av The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). Ramverket består av fem delområden: kontrollmiljö, riskbedömning, kontrollaktiviteter, information och kommunikation samt uppföljning.

Kontrollmiljö

Kontrollmiljön består av den organisationsstruktur och de värderingar, riktlinjer, policies, instruktioner med mera som

organisationen arbetar efter. Ett effektivt styrelsearbete är grunden för god internkontroll och Clas Ohlsons styrelse har en etablerad arbetsordning och tydliga instruktioner för sitt arbete. Detta inkluderar även styrelsens ersättnings- och revisionsutskott.

En del i styrelsens arbete är att utarbeta och godkänna de policys som är styrande för koncernens arbete med den interna kontrollen. En annan del är att skapa förutsättningar för en organisationsstruktur med tydliga roller och ansvar som utmynnar i en effektiv hantering av verksamhetens risker. Verkställande ledning är ansvarig för att implementera riktlinjer för upprätthållande av god intern kontroll. Fortlöpande pågår ett arbete med att utvärdera bolagets rutiner enligt COSO-modellen. Verkställande ledning och revisionsutskottet rapporterar kontinuerligt till styrelsen enligt fastställda rutiner. All verksamhet bedrivs i enlighet med de etiska riktlinjer som framtagits i koncernens "Code of Conduct".

Riskbedömning och kontrollaktiviteter

Inom företaget har en modell utarbetats för bedömning av risken för fel i den finansiella rapporteringen, i vilken man har identifierat ett antal poster i resultat- och balansräkningen samt processer för framtagande av finansiell information där risken för väsentliga fel bedöms som förhöjd.

Koncernens intäkter består till 98 procent av försäljning i butik där betalningen i huvudsak erhålls kontant eller med kontokort. Intäkterna redovisas i sin helhet på bankkonton som stäms av dagligen. Risken för fel i intäktsredovisningen är begränsad. Under räkenskapsåret har kassasystemet granskats av extern part. Kontrollerna har gjorts genom IT-baserad granskning. Koncernens kostnader består främst av varukostnader, frakter, löner och sociala avgifter, hyreskostnader och marknadsföring. Budget beträffande intäkter och kostnader har fördelats på varje butik och avdelning. Utfallet kontrolleras varje månad mot såväl budget som föregående år. Avvikelse dokumenteras skriftligen via avvikelserapporter som går igenom av närmaste chef.

Clas Ohlsons tillgångar utgörs till 90 procent av anläggningstillgångar och varulager. Särskild vikt har därför lagts vid utformning av interna kontroller för att förebygga och upptäcka brister inom dessa områden.

Processerna och kontrollstrukturen finns dokumenterade i en särskild ekonomihandbok som uppdateras löpande. Fortlöpande pågår ett arbete med att utvärdera de mest väsentliga processerna inom koncernen. Inom varje process kartläggs de största riskerna. Därefter görs en bedömning om de kontroller som utförs är tillräckliga. Om behov föreligger införs ytterligare kompenserande kontroller för att reducera risken till en acceptabel nivå.

Under räkenskapsåret har arbete bedrivits beträffande företagets övergripande riskhantering för att fortlöpande ha en aktuell bild av företagets risksituation, för att därigenom styra åtgärder mot prioriterade områden. Kartläggningen har gjorts på koncernnivå och utgör ett verktyg för styrelsens och

bolagsledningens strategiska och operativa styrning. Genom kartläggningen kan fokus riktas mot att minska företagets riskexponering och att reducera konsekvensen av eventuella infriade risker.

Information och kommunikation

Väsentliga policys, riktlinjer, instruktioner och manualer som har betydelse för den interna kontrollen uppdateras och kommuniceras till berörda medarbetare löpande. Allmänna riktlinjer och instruktioner finns även utlagda på bolagets intranät som samtliga medarbetare i koncernen har tillgång till. Det finns såväl formella som informella informationskanaler till bolagsledningen och styrelsen för information från medarbetarna. Via revisionsutskottet får styrelsen regelbundet återkoppling från verksamheten avseende frågeställningar som berör den interna kontrollen. För extern kommunikation finns riktlinjer som stödjer kravet på att ge korrekt information till aktiemarknaden.

Uppföljning

Bolagsledningen och revisionsutskottet rapporterar regelbundet till styrelsen utifrån fastställda rutiner. Varje månad får styrelsen även löpande information från VD via en månadsrapport för koncernen. I månadsrapporten lämnas information beträffande dotterbolagens resultat och finansiella ställning.

Varje delårsrapport analyseras av revisionsutskottet avseende riktigheten i den finansiella informationen. Revisionsutskottet har även en central roll i att följa upp att det finns tillräckliga kontrollaktiviteter för de mest väsentliga riskområdena avseende den finansiella rapporteringen samt att kommunicera väsentliga frågor med bolagets ledning, styrelse och revisorer. En viktig del är att säkerställa att eventuella brister från den externa revisionen åtgärdas.

Två gånger per år träffar hela styrelsen bolagets revisorer för att ta del av den externa revisionen och diskutera aktuella frågor. Utifrån revisorernas rapportering bildar sig styrelsen en uppfattning om den interna kontrollen och riktigheten i den finansiella informationen. VD deltar inte i eventuella frågeställningar som berör bolagsledningen.

Internrevision

Efter utvärdering under 2008/09 och tidigare år har styrelsen hittills inte funnit anledning att inrätta en internrevisionsfunktion. Istället har bolagets koncernövergripande controllerfunktion anpassats för att även hantera arbetet med bolagets interna kontroll. Frågan om att inrätta en särskild internrevisionsfunktion kommer att prövas på nytt årligen.

Denna rapport är inte en del av den formella årsredovisningen och har inte granskats av bolagets revisorer.

Insjön 30 juni 2009

Styrelsen

Styrelse

Anders Moberg

Född 1950

Styrelseordförande sedan 2004, ledamot sedan 2003. Arbetslivserfarenhet: Koncernchef i retailföretaget Majid Al Futtaim Group i Dubai 2007–2008, Koncernchef Royal Ahold 2003–2007. Divisionschef Home Depot 1999–2002. Ett antal år på IKEA varav som koncernchef 1986–1999.

Övriga styrelseuppdrag: Sverige: Husqvarna, Byggmax AB, ZetaDisplay AB, Danmark: DFDS, Finland: Ahlstrom OY och Sofia Bank OY, Holland: Hema B.V.

Antal aktier i Clas Ohlson AB: 1 380 000
Oberoende*

Klas Balkow

Född 1965

Verkställande direktör och koncernchef från och med 8 september 2007.

Arbetslivserfarenhet: Tidigare VD för ett dotterföretag inom Axel Johnson-koncernen, där han ansvarat för Aximage, ett affärsområde som innefattar flera butikskedjor, samt agenturen för Fujifilm i både Sverige och Norge. Dessförinnan Bredbandsbolaget. Tidigare under en tioårsperiod ett antal ledande befattningar inom Procter & Gamble i både Norden och USA.

Övriga styrelseuppdrag: Ledamot i Fujifilm Sverige AB.

Antal aktier i Clas Ohlson AB: 13 252

Björn Haid

Född 1945

Styrelseledamot sedan 1990.

Clas Ohlsons dotterson.

Arbetslivserfarenhet: Sortimentsutveckling på Clas Ohlson under åren 1965–2006.

Antal aktier i Clas Ohlson AB: 266 400

* Oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen respektive större aktieägare i bolaget.

Cecilia Marlow

Född 1960

Styrelseledamot sedan 2007

Arbetslivserfarenhet: VD Kronans Droghandel sedan 2008. Tidigare VD på JC/J-Store 2006–2007, VD Polarn&Pyret 2004–2006, VD Ordning&Reda 2001–2003, VD Publicis Welinder 1997–2001.

Övriga styrelseuppdrag: Ledamot i Catella Capital.

Antal aktier i Clas Ohlson AB: 0 Oberoende*

Lottie Svedenstedt

Född 1957

Styrelseledamot sedan 2004

Arbetslivserfarenhet: Koncernchef KID Interiör 2006–2007. Egen konsultverksamhet inom organisations- och ledarskapsutveckling 2000–2006. Affärsområdeschef IKEA of Sweden 1998–2000. VD Inter IKEA Systems AS 1993–1996. Regionchef H&M 1989–1992.

Övriga styrelseuppdrag: Styrelseordförande i MIL Institute. Ledamot i Björn Borg AB, Stadium AB, Stampen AB, Promedia AB. mkt media ab, Global Health Partner Plc.

Antal aktier i Clas Ohlson AB: 3 300
Oberoende*

Elisabet Salander Björklund

Född 1958

Styrelseledamot sedan 2000

Arbetslivserfarenhet: Executive Vice President, Stora Enso 1995–, AssiDomän 1981–1995.

Övriga styrelseuppdrag: SJ AB, Skogsindustrierna, Arbio, Marcus Wallenbergs stiftelse samt ett antal associerade bolag och dotterbolag inom Stora Enso koncernen. Ledamot i Kungliga Skogs- och Lantbruksakademien och Ingenjörsvetenskapsakademien.

Antal aktier i Clas Ohlson AB: 8 000
Oberoende*

Urban Jansson

Född 1945

Styrelseledamot sedan 2005

Arbetslivserfarenhet: Koncernchef Ratos 1992–1998, vice VD Incentive 1990–1992, koncernchef HNJ Intressenter 1984–1990, olika ledande befattningar inom SEB 1972–1984.

Övriga styrelseuppdrag: Ordförande i Bergendahls, Global Health Partner, HMS Networks, Rezidor Hotel Group m.fl. Styrelseledamot i Addtech, Höganäs, SEB m.fl.

Antal aktier i Clas Ohlson AB: 15 000
Oberoende*

Suppleant

Mikael Öberg

Född 1963

Arbetstagarrepresentant Handels

Antal aktier i Clas Ohlson AB: 2

Caroline Persson

Född 1978

Arbetstagarrepresentant Unionen

Styrelseledamot sedan 2007

Antal aktier i Clas Ohlson AB: 0

Suppleant

Emma Lindqvist

Född 1976

Arbetstagarrepresentant Handels

Antal aktier i Clas Ohlson AB: 0

Ledande befattningshavare

KLAS BALKOW
Född 1965
VD och koncernchef
VD sedan 2007
Antal aktier i Clas Ohlson AB: 13 252

SUSANNE LÖFÅS-HÄLLMAN
Född 1964
HR-chef
Anställd sedan 2001
Antal aktier i Clas Ohlson AB: 1 348

BO HEYMAN
Född 1952
Etableringschef
Anställd sedan 1983
Antal aktier i Clas Ohlson AB: 2 519

GÖRAN ATTERLING
Född 1958
Ekonomi- och finanschef
Anställd sedan 2009
Antal aktier i Clas Ohlson AB: 1 921

ULRIKA GÖRANSSON
Född 1970
Koncernmarknadschef
Anställd sedan 2008
Antal aktier i Clas Ohlson AB: 2 416

ROLF ANDERSSON
Född 1946
Chef distributionscentral
Anställd sedan 1989
Antal aktier i Clas Ohlson AB: 1 697

JOHN WOMACK
Född 1966
Informations- och IR-chef
Anställd sedan 2008
Antal aktier i Clas Ohlson AB: 6 034

MATS BORTAS
Född 1948
Inköpschef
Anställd sedan 1976
Antal aktier i Clas Ohlson AB: 4 640

PETER JELKEBY
Född 1963
Operativ chef
Anställd sedan 2008
Antal aktier i Clas Ohlson AB: 3 868

Lars Wallén, vvd och finanschef gick i pension i april 2009.

Resultat per kvartal

Mkr	2008/09				2007/08			
	KV 1 080501 -080731	KV 2 080801 -081031	KV 3 081101 -090131	KV 4 090201 -090430	KV 1 070501 -070731	KV 2 070801 -071031	KV 3 071101 -080131	KV 4 080201 -080430
Försäljning	1 114,3	1 223,9	1 538,6	1 053,4	1 031,9	1 146,1	1 496,2	987,4
Kostnad för sålda varor	-669,6	-724,6	-888,9	-633,4	-624,9	-676,8	-875,7	-611,3
Bruttoresultat	444,7	499,3	649,7	420,0	407,0	469,3	620,5	376,1
Försäljningskostnader	-312,4	-351,9	-376,5	-347,9	-242,5	-308,0	-333,8	-298,8
Administrationskostnader	-24,7	-30,8	-31,4	-32,5	-22,8	-36,2 ¹	-25,9	-26,0
Övriga rörelseintäkter/kostnader	-0,1	-1,4	-0,1	-1,2	0,1	-0,1	0,1	-1,5
Rörelseresultat	107,5	115,2	241,7	38,4	141,8	125,0	260,9	49,8
Finansnetto	1,8	1,5	-1,5	-0,8	2,5	1,9	2,1	3,8
Resultat före skatt	109,3	116,7	240,2	37,6	144,3	126,9	263,0	53,6
Inkomstskatt	-30,6	-33,2	-65,9	-8,6	-40,4	-35,6	-73,5	-16,5
Periodens vinst	78,7	83,5	174,3	29,0	103,9	91,3	189,5	37,1
NYCKELTAL FÖR PERIODEN								
Bruttomarginal, %	39,9	40,8	42,2	39,9	39,4	40,9	41,5	38,1
Rörelsemarginal, %	9,6	9,4	15,7	3,6	13,7	10,9	17,4	5,0
Vinst per aktie, kr ²	1,20	1,29	2,68	0,45	1,58	1,39	2,89	0,57

¹ Engångskostnad ingår med 10,9 Mkr avseende avgångsvederlag för tidigare VD Gert Karnberger.

² Avser före och efter utspädning.

Definitioner

Kassaflöde från rörelsen

Internt genererade medel inklusive förändring av rörelsekapital.

Rörelsekapital

Summan av omsättningstillgångar exklusive likvida medel, minskat med kortfristiga skulder.

Sysselsatt kapital

Balansomslutningen minskad med icke räntebärande skulder och avsättningar. Genomsnittligt sysselsatt kapital beräknas som genomsnittligt sysselsatt kapital under året.

Bruttomarginal

Bruttoresultatet i resultaträkningen i procent av räkenskapsårets nettoomsättning.

Rörelsemarginal

Rörelseresultat i procent av räkenskapsårets nettoomsättning.

Avkastning på eget kapital

Årets resultat enligt resultaträkningen i procent av genomsnittligt eget kapital.

Soliditet

Eget kapital vid årets slut i procent av balansomslutningen.

Försäljning per kvadratmeter i butik

Butikens försäljning i förhållande till den effektiva butiksytan. För nya butiker har omräkning skett i förhållande till hur länge butiken har varit öppen.

Vinst per aktie

Resultat efter skatt i relation till genomsnittligt antal aktier.

Bruttokassaflöde per aktie

Resultat efter skatt plus avskrivningar i relation till genomsnittligt antal aktier.

Adresser

HUVUDKONTOR

Clas Ohlson AB
793 85 Insjön
Tel 0247-444 00
Fax 0247-444 25
www.clasohlson.se

HUVUDKONTOR NORGE

Clas Ohlson AS
Torggata 2-6
N-0105 Oslo
Tel +47 23 21 40 05
Fax +47 23 21 40 80
www.clasohlson.no

HUVUDKONTOR FINLAND

Clas Ohlson OY
Georgsgatan 23 A
FIN-00100 Helsingfors
Tel +358 (0)20 111 2222
Fax +358 (0)20 111 2234
www.clasohlson.fi

DISTANSHANDEL SVERIGE

Clas Ohlson AB
793 85 Insjön
Tel 0247-444 44
Fax 0247-445 55
www.clasohlson.se

DISTANSHANDEL NORGE

Clas Ohlson AS
Postboks 485
N-0105 Oslo
Tel +47 23 21 40 00
Fax +47 23 21 40 80
www.clasohlson.no

SVERIGE

Borås – Knalleland
Eskilstuna – Cityhuset
Falun – Falan Gallerian
Gävle – Affärshuset Nian
Göteborg – Bäckebo
Göteborg – Nordstan
Göteborg – Partille
Halmstad – Combihuset
Helsingborg – Väla centrum
Helsingborg – Kullagatan
Hudiksvall – Gallerian Fyren
Insjön – Dalarna
Jönköping – A6
Kalmar – Baronen
Karlstad – Mitt i City
Kristianstad – Domus-huset
Kungsbacka – Kungsmässan
Linköping – Centrum
Luleå – Smedjan
Malmö – Triangeln
Motala – Centrum
Norrköping – Domino
Nyköping – Nyckeln
Piteå – Gallerian Piteå
Skellefteå – Citykompaniet
Skövde – Centrum
Stockholm – Farsta
Stockholm – Gallerian
Stockholm – Haninge
Stockholm – Häggvik
Stockholm – Kista Galleria
Stockholm – Nacka
Stockholm – Sickla
Stockholm – Skärholmen
Stockholm – Solna
Stockholm – Täby
Stockholm – Vällingby
Stockholm – Väsby
Strömstad – Nordby
Sundsvall – Birsta
Sundsvall – Nya hamnen
Trelleborg – Valen
Uddevalla – Centrum
Umeå – MVG
Uppsala – S:t Per Gallerian
Visby – Centrum
Västerås – Arosian
Växjö – Affärshuset Tegnér
Örebro – Marieberg
Örebro – Krämaren
Örnsköldsvik – Magasinet
Östersund – Mittpunkten

NORGE

Arendal – Amfi Arena
Asker – Trekanten Kjøpesenter
Bergen – Bergen Storsenter

Bergen – Laguneparken
Bergen – Sartor
Bergen – Åsane
Drammen – Gulsbogen Kjøpesenter
Fredrikstad – Torvbyen Kjøpesenter
Gjøvik – CC Mart'n
Hamar – Maxi Kjøpesenter
Haugesund – Oasen Storsenter
Hønefoss – Sentrum
Jessheim – Jessheim Storsenter
Kristiansand – Sentrum
Kristiansand – Sørlandssenteret
Larvik – Sentrum
Lørenskog – Lørenskog Storsenter
Moss – Amfi Senter
Narvik – Narvik Storsenter
Oslo – Alna Senter
Oslo – Oslo City
Oslo – Storo Storsenter
Oslo – Torggata
Porsgrunn – Down Town
Sandnes – Kvadrat
Sandvika – Sandvika Storsenter
Sarpsborg – Storbyen
Ski – Ski Storsenter
Skien – Herkules
Stavanger – Kilden
Stavanger – Madla
Strømmen – Strømmen Storsenter
Tromsø – Jekta Storsenter
Trondheim – City Syd
Trondheim – Lade
Trondheim – Solsiden
Tønsberg – Farmandstredet
Ålesund – Stormoa Kjøpesenter

FINLAND

Esbo – Entresse köpcentrum
Esbo – Sello
Helsingfors – Kampi
Helsingfors – Mannerheimvägen
Helsingfors – Östra Centrum
Joensuu – Centrum
Karleby – Chydenia köpcentrum
Kuopio – Centrum
Villmanstrand – Gallerian köpcentrum
Lembois – Ideapark
Rovaniemi – Centrum
Seinäjoki – Centrum
Tammerfors – Centrum
Vanda – Jumbo köpcentrum
Åsa – Rewell Center
Åbo – Forum köpcentrum

STORBRIANNIEN

Croydon – The Whitgift Centre
Manchester – Arndale Centre

För information om butikernas adress och telefonnummer se www.clasohlson.se

Kontaktpersoner Investor Relations

John Womack
Informations- och IR-chef
Tel: 0247 - 444 00

Klas Balkow
VD och koncernchef
Tel: 0247 - 444 00

Göran Atterling
Ekonomi- och finanschef
Tel: 0247 - 444 00

Michael Ehrling
IR-produktion
Tel: 0247 - 444 00

Innehåll, struktur och texter: Clas Ohlson AB i samarbete med Sund Kommunikation

Produktion: Clas Ohlson

Tryck: Strokirk-Landströms AB, Lidköping

Foto: Lars Dahlström, Johan Olsson, Ulf Palm, Trons Lasse.

Clas Ohlson AB (publ.)
793 85 Insjön
Tel: 0247-444 00
Fax: 0247-444 25
www.clasohlson.se

Organisationsnummer: 556035-8672

clas ohlson